

DOSSIER No.: O.D. 1948

NAAM: Derde Weg

Uit			In	Uit			In	Uit			In
Datum	Aan	Paraaf	Datum	Datum	Aan	Paraaf	Datum	Datum	Aan	Paraaf	Datum
5/12	B		23/8								
7/2 '53	B-4		24/2								
2 MLG 1953	B-7		6 OCT. 1953								
10-5-'54	B4										
25/5 over	C		26/5-'54								
26/5-'54	BIV		14 JUNI 1954								
14/6	B4		28 JUNI 1954								
- 7 FEB 1955	KIA		5 FEB. 1955								
10 JUNI 1956	Eg		18 JUNI 1956								
2/10 '56	E		1-3 AUG. 1956								
13 JULI 1959	B. s		18 JULI 1959								
20 juni 1961	Po		21 JUNI 1961								
1 NOV. 1965	DB		4 NOV. 1965								
2/08-91	KIA										
	B										

DOSSIER No. O.D. 1948

NAAM: Derde Weg

122

(Handwritten in red ink)
 Na stuk 11397 ^(stuk 11) bevinden zich in dit OD een tweetal exemplaren
 van "De Wierden" - deze behoren te worden overgebracht naar
 de hoofdinspectie Nederlandse bronnen
 stuk 11484 ^{stuk 11} naar naar de St. land Politie (1978)

9

(Handwritten in blue ink)
 Door ser. 13 VII is het tweetal exemplaren ~~of~~ ^{of} reeds in t.g. veld.

Voor zover van de geagendeerde stukken (in dit OD geborgen) het schutblad
 aanwezig was dit bijgevoegd.

(Handwritten in blue ink)
 22/6
 juni '70

(Handwritten signature)

DE KWAALIJ

VERWIJZING

~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~
UITTREKSEL

6/8

Uit : P & B

Naam: POLITIEKE PLAATSBEPALING VAN "DE DERDE WEG"

Voor : OD 1948

Naam: DERDE WEG

~~Aard van~~

~~Afz~~ :

~~Datum~~ :

Aard van het stuk: Brochure Politieke Plaatsbepaling van "De Derde Weg"
uitgave van de Vredesbeweging.

Dr. J. SUYS schreef bovengenoemde brochure. (P & B)

~~Zie bijlage~~

Uitgetr. door: T.G.

Op aanwijzing van: B IV

Datum: 6/8/52

Ridder
VERTROUWELIJK

Verbinding: *man*

No.: 236/3.

Onderwerp: besl.werkersverg. Vredesbeweging DE DERDE WEG.

Datum ontvangst bericht: 16-7-1952.

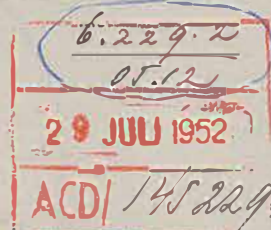
Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar.

Waardering bericht : betrouwbaar.

Tevens bericht verzonden aan : --.

Medewerkende instanties : geen.

Ondernomen actie : geen.

Schutblad is ... tijd
ps

Kort verslag van de besloten werkersbijeenkomst van de Vredesbeweging DE DERDE WEG, werkgroep Rotterdam, gehouden op Donderdag 10 Juli 1952, te 20 uur, in "de Kelder", Spoor­singel 70a te Rotterdam.

Aanwezig 19 personen, onder wie 6 vrouwen.

De vergadering was aangekondigd d.m.v. een schriftelijke convocatie, welke in afschrift is aangehecht.

Marechal, Servinius Antonius, geboren 12-3-18 te Rotterdam, wonende te Vlaardingen, opent te ruim 20 uur met een woord van welkom de vergadering en zegt, dat deze speciaal ten doel heeft meer activiteit in de vredesbeweging De Derde Weg te brengen.

Immers, nu de Vlamgroep is opgeheven, kan hierop alle aandacht geconcentreerd worden en de colportage met de zeer lezenswaardige brochure van Dr.Suys (één exemplaar bijgevoegd) van groot nut zijn.

Houwaard, Cornelis, geboren 30-3-1895 te Rotterdam (bekend), meent dat met de discussie-bijeenkomsten zowel als met de colportage beter gewacht kan worden tot na de vacaties.

XI de Reuver, Hendrikus Wilhelmus, geboren 5-12-1914 te Rotterdam (bekend), bepleit de brochure te verkopen in de bedrijven en overigens contact op te nemen met andere organisaties.

Marechal, S.A. klaagt over het gebrek aan "werkers" en zou gaarne zien dat men zich nog deze avond voor colportage enz. opgeeft.

de Reuver, H.W. na de pauze het woord nemende, wenst dat zich een vaste kern van werkers vormt voor huis aan huis colportage, huisbezoek, e.d., en dat bovendien eventuele afspraken ook worden nagekomen.

"Het moet niet kunnen voorkomen dat een hele avond gewacht wordt en dat niemand komt opdagen", aldus spr.

Spr. bepleit dan de wenselijkheid van wekelijks vaste bijdragen, teneinde het mogelijk te maken gedurende de a.s. winter diverse sprekers voor De Derde Weg te doen optreden.

-Hiervoor-

Hiervoor blijkt weinig animo te zijn.

Houwaard, C. blijft het beter vinden de afloop van de vacaties af te wachten, aler activiteit te ont-plooien.

Spr. ondersteunt evenwel de contributie-kwestie temear omdat oek voor de brochure, die spr. belooft heeft te zullen schrijven, geld nodig is.

Marechal, S.A. het slotwoord sprekende, concludert dat de vergadering besloten heeft na de vacaties een vaste colportageploeg te vormen.

Spr. zegt, dat aan de uitgang een collecte zal worden gehouden, drukt allen op het hart wekelijks een bedrag opzij te leggen voor het vormen van een financiële basis voor De Derde Weg en sluit de vergadering te 22.30 uur. De collecte bracht f 11.75 op. (Einde).

AFSCHRIJF.

Vredesbeweging "DE DERDE WEG"
Werkgroep voor het Plaatselijke Beleid te Rotterdam.

Secretariaat
Spoorsingel 70a

Postrekening Nr.2107 57
t/n Mevr.Hessing-Melchior

Geachte Medewerkers,

Hiermede nodigen wij U uit voor een werkers-bijeenkomst op Donderdag 10 Juli a.s. in De Kelder, Spoorsingel 70a.

Onze administratie doet een dringend beroep op U af te rekenen de verkochte brochures van Dr.Suys, de verkochte uitgaven van de Documentatiedienst en de ontvangen contributies. Voor zover U aan dit onderdeel van onze werkzaamheid nog geen deel genomen hebt, verzoeken wij U dringend te willen nagaan of U hiervoor alsnog tijd kunt vrijmaken; hoewel dit werk misschien niet tot het meest aangename behoort, is het van het grootste belang dat ons ter beschikking staande, geschikte, adressen, na toezending van materiaal, persoonlijk bewerkt worden. Enerzijds is dit nodig teneinde de noodzakelijke verdere uitbreiding van de gedachte van DE DERDE WEG te bewerkstelligen, anderzijds betekent dit werk voor de deelnemers een zich bezinnen op de consequenties van het ingenomen standpunt, als gevolg waarvan allerlei, dat thans nog vaag en niet bepaald is, zich duidelijker zal gaan aftekenen. Evenzeer noodzakelijk is het de eenmaal gewekte belangstelling door een voortdurend optreden naar buiten te blijven vasthouden.

Mogen wij op Uw medewerking rekenen?

Met vriendelijke groeten,

Vredesbeweging "DE DERDE WEG"

H.W.de Reuver
(secr.)

100.00.1948

No. 2.5

Documentatie Knipseldienst.

Tel. 183830 Toestel 7

De Vlam
72 JULI 1952

Paraaf:

100.00
3169

Periodiek:

Datum:

CIRCULATIE

Niet langer houden dan dagen

AAN	GEZIEN		Volgens geadresseerde nog t.k. aan
	dat.	par.	
P & B			

Aantekeningen:

het telegram van de derde weg

Het telegram van de vredesbeweging „De Derde Weg”, opgenomen in ons vorige nummer, is aanleiding voor enige kanttekeningen mijnerzijds. Minder om de materiële inhoud van het telegram op zich zelf dan om die inhoud in verband met het optreden van deze beweging in het algemeen.

De initiatiefnemers van dit telegram bezitten een opmerkelijk talent datgene wat zij zeggen voor te staan — en dat zij het voorstaan, wordt mijnerzijds niet betwijfeld — een van beide imperialistische machtconcentraties onafhankelijke politiek, te compromitteren. Anders gezegd, in permanente handelingen te verrichten en meningen zo te formuleren, dat het de demagogen van „het Westen” gemakkelijk valt een „derde weg” politiek als een potentieel pro-Russische politiek voor te stellen. Ik vrees dat de behoefte om te „getuigen”, te demonstreren dat men „onafhankelijk” denkt en zich door de propaganda niet laat bedotten; de ergernis om de eenzijdige „voorlichting” van het Westen deze vrienden bij voortdurend parten speelt, en zakelijke politieke overweging uitsluit.

Het bombarderen van de stuwdammen in de Jaloë is een misdaad en zeker is het gevaar niet denkbeeldig, dat de generaals in Tokio op deze manier het Koreaanse conflict geforceerd naar China willen overbrengen en aldus op zijn minst de eerste stap naar de derde wereldoorlog willen doen. Het is intussen reeds duidelijk geworden dat zeker van Britse zijde — zowel van die van Churchill als van Labour — daar tegen opgekomen wordt. En even duidelijk is het, dat de jongste verklaringen van Pandit Nehru eveneens de bedoeling hebben de Amerikaanse heethoofden af te koelen. Daarover loopt het verschil met de initiatoren van het telegram.

imperialisten alleen verantwoordelijk stelt voor de dreiging van een derde wereldoorlog of als men het Westen alleen „psychologische oorlogsvorbereiding” voorhoudt.

Men is in China en in Rusland vandaag „germ-crazy”. De hele kominformistische propaganda is gericht op het verspreiden van berichten omtrent de „bacteriologische oorlogvoering”. Het staat vast dat Rusland elk objectief onderzoek naar de geuite beschuldigingen uit de weg gaat, zelfs door een veto in de Veiligheidsraad verhindert. Er is geen enkele reden, óók niet voor voorstanders van een derde weg, voor de voortdurende diffamatie, belasting, verdachtmaking van alles en iedereen door de stalinistische propaganda ook maar een millimeter uit de weg te gaan. En er is zeker geen reden, dit niet te brandmerken als oorlogspionage, als haatzaaij, kortom als handelingen, die de vredesbeweging De Derde Weg — veel meer dan wij — ziet als oorzaken van de gevaarlijke spanningen. Men behoeft slechts de kominformistische pers in te zien en de tegen het Amerikaanse volk, niet tegen de kapitalistische structuur van het land gerichte, van de nazi's afgekeken propaganda te zien om te weten, dat hier Russische imperialisten en niet communisten of socialisten aan het woord zijn. Het zou mij te ver voeren alle kleine en grote misdaden van het stalinisme tegen de menselijkheid, tegen de vrede op te sommen. Men kan ze kennen, óók de initiatoren van het bewuste telegram.

ren van het bewuste telegram. En dan vraag ik: als het u ernst is met de bestrijding van de valse voorlichting, van welke kant zij ook komt, als het u ernst is met het optreden tegen handelingen, die de oorlog bevorderen, waarom hebt ge dan niet geprotesteerd tegen die Russische handelingen, die duidelijke oorlogshandelingen zijn?

Waar is uw protest tegen de mensenroof? Waar is uw protest tegen de door de Russen gevoerde sabotage van het afsluiten van een vredesverdrag met Oostenrijk? Waar is uw protest tegen het voortduren van de militaire bezetting van delen van Duitsland en Oostenrijk? Waar is uw protest tegen de vervolging van pacifisten, socialisten, Jehova-getuigen in de door de Russen bezette gebieden? Waar is uw protest tegen de oorlogshandeling het neerschieten van Zweedse vliegtuigen? Waar is uw protest tegen de pogingen, de Oostzee tot een Russische binnenzee te maken? Waar is uw protest tegen de grensschendingen tegenover Joegoslavië en de moorden op Joegoslavische grenswachten? Waar is uw protest, och, waarom zou ik die honderden en duizenden handelingen noemen, waaruit blijkt dat het stalinistische Rusland een imperialistische — en daardoor, evenals ieder ander Imperialisme, potentieel een agressieve macht is?

Ik heb mij, bij de publicatie van het manifest van de vredesbeweging De Derde Weg ten aanzien van dat manifest in De

viam zeer kritisch uitgelaten. Ik was beducht voor de feitelijke eenzijdigheid van dat stuk en ik was van oordeel, dat de publicatie een onafhankelijke, tegenover beide machtconcentraties staande politiek niet bevordert doch belemmert. Kort en bondig gezegd: verwarring sticht in plaats van klaarheid te brengen. Ik ga vandaag nog een stap verder en constateer mijnerzijds, dat deze verwarring bij de initiatoren van het telegram grondiger is dan zelfs ik vermoed heb.

In het algemeen reageren wij op politieke feiten instinctief. De beredenering komt meestal achteraf. Als ik het eens mag zeggen in de terminologie die mij niet ligt: in onze reacties manifesteert zich ons in het onderbewustzijn verzonken weten. Ik vrees, dat het telegram als een indicator van het onderbewustzijn van de initiatoren moet worden gezien en het is deze kijk op de oorsprong van het telegram, die mij meer verontrust dan de inhoud er van op zichzelf of de vraag, of hier alleen maar sprake is van een politieke domheid.

Ik vrees nu, dat hier aan de dag is getreden het fundamentele verschil in waardering van het Russische fenomeen tussen de initiatoren en mij. Of, laat ik het maar precies en duidelijk zeggen: zolang men zoals de Strijd in zijn boek „Christendom en Communisme” het Russische staatskapitalisme met zijn uitbuiting, zijn rechteeloosheid, zijn loonslavernij, zijn schelding van de arbeidersklasse van het bezit van productiekraften en producten, zijn concentratie-kampen en ontrecting verwart met „sociale gerechtigheid” en dan nog wel op „marxistische” grondslag, zo lang kan men geen politiek van een derde weg voeren, die bruikbaar is. Die de arbeidersklasse mobiliseren kan tegen beide imperialisme voor haar eigen taak: een socialistische, onafhankelijke vredespolitiek.

FRITS KLEIN
Helaas was het dr J. Suys — die zich in toe bereid had verklaard — niet mogelijk deze week reeds het telegram te verdedigen. Hij zal dit doen in De Vlam van volgende week.

ACD: 09-1940

No. 23

Documentatie Knipseldienst.

Tel. 183830 Toestel 7

De Vlam

dd.

12 JULI 1940

Periodiek:

Datum:

CIRCULATIE

Niet langer houden dan dagen

AAN	GEZIEN		Volgens geadresseerde nog t.k. aan
	dat.	par.	
P & B			

Aantekeningen:

nogmaals: de zevenstemmers

Geachte redactie.

In afwijking van zijn gewoonte om aan gelegenheden, waarover hij wat wil zeggen, met een mengsel van argumenten en gijntjes te behandelen, heeft S. de Wolff (in zijn toelichting op het medewerkersadvies aan de redactie, in zake de verkiezingen) alleen maar wat gijntjes, zonder enige argumentatie, opgeschreven over de zevenstem-actie. Om die reden noemde ik hem: „Sam de Wolff op zijn gijntst”. Met deze nogal terloopse uitlating schijn ik een punt geraakt te hebben, dat voor S. de Wolff van buitengewoon belang is, want in zijn artikel: „Allerlei misverstanden” geeft hij over geen ander vraagstuk zo intens (in de zin van: werkelijk argumenterend) uitsluitel als over dat aangaande zijn humor. Daarom wil ik mijn oorspronkelijke uitlating terugnemen, in ruil voor het volgende: Naar mijn mening is de gijn in S. de Wolffs artikelen een plus. Deze gijn is dikwijls amusant, soms zelfs in staat de bevrijdende lach op te wekken, die De Wolff ermee beoogt, maar nooit van zodanige voortreffelijkheid, dat die gijn het ontbreken van enigerlei argumentatie zou kunnen vergoeden.

Ik neem nog meer terug. Alles wat ik schreef over en tegen de behandeling, die de zevenstem-actie in de pers kreeg. Ik schreef het omdat ik meende, dat S. de Wolff instemmend naar die persstemmen verwees. Dit is een misverstand, zegt S. de Wolff, en ik geloof het graag.

De term „eierendans”, toegepast op het door S. de Wolff toegelicht advies aan de redactie, ben ik eveneens bereid, net als mijn uitlating over zijn gijn, terug te nemen, op dezelfde conditie, nl. vervanging door een uitvoeriger weergave van mijn mening erover. Dit is een aanbod.

Nu de zevenstem-actie, waarom dit alles begonnen was. De verkiezingen zijn achter de rug. Mijn grootste behoefte om over de zevenstem-actie te schrijven is daardoor verdwenen. Misschien dat het na-kaarten erover die behoefte weer wat opvoert. Het verkiezingsresultaat van deze actie is mij, op dit moment, nog slechts bekend voor zover het Den Haag betreft. Een duidelijke mislukking, lijkt mij. Jammer.

Ik verwachtte geen heil van die actie en ik kon me voorstellen dat De Vlam er weinig voor voelde. Dat weet u nu heel goed, want niet alleen had ik al zelf mijn zwakke punten naar voren gebracht, S. de

Wolff nam deze, in politiek verkeer zelden voorkomende oorechtheid (al zeg ik het zelf) dankbaar te baat om op te springen en te roepen: „Wat wil je nog meer?” Ik maakte het hem gemakkelijk, vindt De Wolff. Maar hij vergist zich. Hij is het, die het zich zelf gemakkelijk maakte, door uit mijn moeizaam betoog (bijna even moeizaam als De Wolffs formulering van het advies aan de redactie) uitsluitend te gebruiken wat hem paste, nl. de bezwaren tegen de zevenstem-actie, en te verzwijgen waarom ik, ondanks deze bezwaren, van mening was, dat die actie gesteund moest worden. De zevenstem-actie is voorbij en zal waarschijnlijk nooit meer herhaald worden, maar ik kan de concrete vraag, die ik S. de Wolff nu wil stellen, wat algemener formuleren.

Men kan van een actie geen heil verwachten, men kan het betreuren, dat zo'n actie in het leven is geroepen, maar toch, wanneer en omdat zo'n actie er eenmaal is, van mening zijn dat zij gesteund moet worden, hetzij echnvoudigweg uit solidariteit, hetzij omdat men tevens een grote nederlaag schadelijker acht dan een kleinere nederlaag. Staat S. de Wolff zo onwennig tegenover zo'n redenering (in mijn oorspronkelijke artikel te vinden), dat hij er alleen maar spot voor over heeft? Bovendien, S. de Wolff vergist zich als hij zegt: wij doen aan die zevenstem-actie niet mee. Hij heeft zelfs hevig meegedaan door die actie belachelijk te maken. Waarom eigenlijk? S. de Wolff heeft die actie een gok en een hazardspel genoemd. Accoord, gezien de mentaliteit van politiek Nederland. Maar, toen dit spel aan de gang was, waar lag toen voor De Vlam het risico van deelname? Stel, dat de Vlam-lezers in grote getale op „zeven”-candidaten gestemd hadden. Lag daar het risico? Wil S. de Wolff mij uitleggen waarom dat eer: ongewenste gang van zaken zou zijn geweest?

Stel, dat De Vlam zijn lezers een warme aanbeveling van die actie had gegeven (inplaats van het tegen-advies dat die lezers, bij monde van een spottende S. de Wolff, kregen.) Lag daar het risico? Ik zie er wel een. De namen van De Vlam en van S. de Wolff zouden dan gekoppeld zijn aan een actie, die tot mislukking gedoemd was. Als dit het risico was — wel het telt niet zo zwaar bij mij. Waren er echter nog andere risico's? Als volkomen ernstig bedoelde vraag wil ik dit, met

hoop op een antwoord, aan S. de Wolff voorleggen, want, eerlijk, ik zie die risico's niet.

De zevenstem-actie is een totale mislukking geworden, mede dank zij S. de Wolff. De P. v. d. A. heeft een duidelijke overwinning behaald en, mede dank zij S. de Wolff, is er geen groot aantal zevenstemmers onder haar kiezers, om haar te belleten haar beleid op alle punten goedgekeurd te achten. De uitwerking van deze twee feiten zal blijken S. de Wolff nog menigmaal behoefte aan zijn bevrijdende lach te geven, maar zijn naam van hoogst-onnaïef politicus is volkomen intact gebleven.

Hoogachtend, ALB. KOK.

In een der volgende nummers zal Sam de Wolff antwoorden op hetgeen door schrijver van bovenstaand artikel wordt gesteld.

I.D.No. 236/1
DIENSTGEHEIM.

Betreft: De Derde Weg.

R'dan

OP KAART
ACD/ <i>142</i>
DAT: <i>26 17 1952</i>
PAR: <i>20</i>

6.229.2
05.11

24 JUNI 1952
ACD/ 142 561
20 JUNI 1952

Schuttloot in ...

Kort verslag van de openbare vergadering van de vredesbeweging "De Derde Weg", gehouden op Dinsdag, 10-6-1952, te 20 uur, in de Vlankelder, Spoorzinkel 70 te Rotterdam.

Aanwezig 17 personen.

De vergadering was mondeling aangekondigd.

140448
gvt d.k.
142

Marechal, Servinius Antonius, geboren 12-3-1918 te Rotterdam (bekend) opent de vergadering met een woord van welkom en zegt, dat deze avond speciaal tot doel heeft te discussiëren over het probleem "dienstweigeren", welk onderwerp de vorige keer door van Wijk, Johan Hendrik, geboren 2-6-1907 te Amsterdam, wonende te Bennebroek (zie dezerzijds schrijven I.D.No. 236 dd. 29-5-1952.) aan de orde is gesteld.

142

Houwaard, Cornelis, geboren 30-3-1895 te Rotterdam (bekend), het woord verkrijgend, zegt, dat "De Derde Weg" niet een "geweldsmacht" wil gaan vormen tussen de thans bestaande twee grootmachten in de wereld, doch zich een hoger ideaal ten doel heeft gesteld.

Spr. betoogt dan, dat de mensen van "De Derde Weg" moeten streven naar een gelijke verdeling van goederen, waarbij het winstbejag wordt onderdrukt. In een zodanige maatschappij kan ook de persoonlijkheid van het individu meer tot zijn recht komen. Egoïsme behoort te verdwijnen en spr. betoogt, dat in verband daarmee de bewapening uit alle macht dient te worden bestreden.

De massa graaft een kuil voor zichzelf en is zich niet bewust, op welke wijze zij thans door de twee wereldmachten wordt uitgezogen.

Spr. acht een militair apparaat in de door hem gewenste maatschappij overbodig.

Niemand maakt gebruik van de verdere gelegenheid tot discussie.

Marechal, S.A. bedankt de spreker en sluit te 23 uur de vergadering. Einde.

Aan B.V.D.

Wijk

12-8

1951 19 40

Periodiek: *f. P. d. a. m. u.*

Datum: *14/6/52*

CIRCULATIE

Niet langer houden dan dagen

AAN	GEZIEN		Volgens geadresseerde nog t.k. aan
	dat.	par.	
P&B	<i>14/6</i>		
<i>14/6</i>	<i>14/6</i>		

Aantekeningen:

*Als 31 lang
naam ok als
juni 1952 17 1 van actie*

No. *25*

Documentatie
Knipseldienst.

Tel. 183830
Toestel 7

Groene Amsterdammer
14 JUNI 1952

Paraaf:

14/6

VOOR DE ZEVENSPRONG-ACTIE

zijn de volgende contact-centra aan ons opgegeven:
Amsterdam-Z: Theo Nijland, Alexander Boersstr. 23 I;
Renschop: H. G. Verbeek, no. 179; Bilthoven: Hr en mevr.
W. van Buitenen-Van Renssen, Paltzerweg 103; Doorn (ook
voor omgeving, zoals Driebergen, Leersum, Amerongen) Mr
H. Zandstra, Nassaulaan 18; Haarlem: ds G. K. v. d. Horst,
Wilhelminastr. 22 en H. A. Veldheer, Anslinstr. 59; Rotter-

dam: H. Baarslag, arts, Narcissenstr. 115 en C. Lodder,
Hillevliet 121b; IJmuiden: mevr. P. Kleerekoper—Erbé, Lek-
straat 28.

Wie als plaatselijk contactcentrum wil fungeren, melde
zich ten spoedigste bij mej. H. C. Bakker, postbus 466,
Amsterdam, waar men zich ook per briefkaart als Zeven-
stemmer kan opgeven. Men frankere de kaart op de adres-
kant met evenveel postzegels van 10 cent als men pamfletten
over de zevenstemmersactie wil ontvangen (max. voor f 1).

RAPPORT VAN KB

AAN HB

No.: 5326

Betr.: DE DERDE WEG

Typ.E.

60
6

6.229.2
05.11

6.768.1
01/12/51

06.384
09.23

12 JUNI 1952
ACB/ 141 622

Rechtsblad is vernietigd
ms

Bijgaand doe ik U een pamflet toekomen,
uitgaande van De Derde Weg.

KB, 11 Juni 1952 *ef*

VRIJ VOOR ACTIE

Vredesbeweging „De Derde Weg”

Bezoekt de Openbare vergadering

op Donderdag 5 Juni 1952, aanvang 8 uur in Hotel
„De Kroon” („Hooizolder”) Boschdijk 36 Eindhoven
waar

Helene Wessel

oud-voorzitster van de Katholieke Centrumfractie
in de Duitse Bondsdag
Spreekt over:

„Duitsland tussen Oost en West”

Voor vertaling zal worden gezorgd
Na de pauze gelegenheid tot gedachtenwisseling.

Kaartenverkoop

Comite v. aanbeveling

x Ir. Beljers, St. Leonardusstr. 2	x Dr. G. Diemer
* Ing. P. Cornelius, Edenstr. 102	Daan v. Ettinger
x J. H. Verschuren, Antilopel. 4	x Ds. W. v. Gelder
x J. H. Fontijn, Lochemstr. 33	x A. R. de Jong
- en s'avonds aan de zaal. Toegansprijs f 0.25

Wie is Helene Wessel?

Nog niet zo lang geleden was zij voorzitster van de grote Katholieke Centrumpartij en eveneens voorzitster van de Centrumfractie in de Duitse Bondsdag. Veel beroering veroorzaakte het in het begin van dit jaar, toen zij aftrad als protest tegen de Duitse herbewapening. Zij gaat er n.l. van uit dat meningsverschillen en spanningen tussen volkeren, hoe groot die ook mogen zijn, nooit door een oorlog uit de weg geruimd worden. Twee wereldoorlogen hebben juist getoond, zo zegt zij, dat daarna nog grotere spanningen optreden dan tevoren.

Toen Hitler aan de macht kwam, had zij reeds veel invloed. Hij heeft daarom steeds geprobeerd haar voor de Nazi-beweging te winnen. Resoluut heeft zij iedere samenwerking geweigerd. Geen wonder dat zij daarna voortdurend aan vervolgingen heeft blootgestaan.

Thans is Helene Wessel bezig met de opbouw van de steeds groeiende Vredesbeweging in Duitsland samen met de bekende Dr. Heinemann, in de „Notgemeinschaft für den Friedens Europas”. Het doel van deze Vredesbeweging is het scheppen van een verenigd Duitsland, neutraal en gededemilitariseerd als bufferstaat tussen Oost en West.

INLICHTINGEN DIENST
D O R D R E C H T .

No. V.17-1952.

UITTREKSEL
Uit: 00 1456
Voor: 00 1948
o.a.v.: B III
Dat.: 8/7-52
Par.: 242

6.221 05.11	6.168.1 07.12.52
10 JUNI 1952	
ACD: 141 272	

009 1948

DIENSTGEHEIM.

1948.
maandv. 1948.
in maandag

KORT VERSLAG van de op 29 Mei 1952 te Dordrecht in gebouw "Americain" gehouden openbare vergadering van de "Dordtse Vredesgroep" (aangesloten bij de A.N.V.A.).

Voorzitter: Pieter Johannes van MEURS, geboren te Amsterdam, 17.12.1910, wonende te Dordrecht.
Spreker: J.B. Meyer, wonende te Amsterdam.
Zaalcapaciteit: 150 zitplaatsen.
Aanwezig: 50 personen.
Stemming: aandachtig.
Toegang: vrij.

Van Meurs opende de vergadering en verklaarde voldaan te zijn over de opkomst, welke boven zijn verwachting was. De Vredesgroep vindt, aldus Van Meurs, veel moeilijkheden met het plaatsen van aankondigingen in de couranten, zij wordt in haar berichtgeving gehandicapt. Zij krijgt veel critiek in de pers. Een aankondiging van een rokerswedstrijd vindt in de pers een beter onthaal dan een aankondiging van een vredesbeweging. De Dordtse Vredesgroep stelt zich niet in alle opzichten achter De Derde Weg, doch spreker ging hier niet verder op in, daar hij het woord wilde geven aan Meyer uit Amsterdam, die zou spreken over "Positieve" doelstellingen en middelen van de Vredesbeweging De Derde Weg".

Meyer merkte o.m. het volgende op:

"In de Vredesbeweging "De Derde Weg" sluiten zich de mensen aaneen die de vrede voorstaan en begeren. De mensheid wordt verontrust door de toespitsing tussen Oost en West. Men wordt dan voor de keuze gesteld tussen deze twee te kiezen. De Derde Weg wil deze keuze niet, maar vrij en objectief oordelen. Vogels van diverse pluimage sluiten zich bij de beweging aan, bezield door één gedachte: de vrede. Radio en pers bemoeilijken een objectief oordeel, en een en ander moet onherroepelijk uitlopen op een derde wereldoorlog. Socialistische bladen, zoals Het Vrije Volk en Parool propageren bewapening, een Schermerhorn en een Drees voeren oorlog, of laat ik liever zeggen: twee politionele acties in Indonesië, zij trokken zich niets aan van de Verenigde Naties, en momenteel zien wij hetzelfde weer in Tunis, waar Frankrijk zijn acties voert.

Ik las onlangs een stukje in Parool over een door de Koningin tijdens haar verblijf in Amerika gehouden lezing. De critiek, die in dat stukje naar voren kwam, zou, zo zij door een uiterst links blad zijn geuit, als majesteitsschennis zijn aangemerkt. Zij hadden in die lezing tevergeefs gezocht naar een vastberaden uiteenzetting ten opzichte van Nederland als lid van de NATO; de Koningin had te weinig gesproken over bewapening. Merkwaardig: Parool, een blad van een partij die vroeger ontwapening voorstond, werkt nu de bewapening in de hand. Wij kunnen ons verenigen met wat de Koningin in haar rede naar voren bracht, namelijk vrede tussen de volken in de wereld. Ove-

rigens moet ik zeggen, dat wij principieel de Koningin niet verder op haar weg kunnen volgen.

De koude oorlog zoals deze nu gevoerd wordt, moet onherroepelijk leiden tot een derde wereldoorlog, het ergste wat ons kan overkomen. Ik vroeg onlangs een Nederlandse soldaat over zijn mening ten opzichte van Engeland in een derde wereldoorlog. Hij was van mening, dat van Engeland niet veel meer over zou blijven dan een radioactieve moddervlakte. Denkt U in, dat Nederland het slagveld zou worden; het zou volkomen vernietigd worden. Denkt aan Korea. De Amerikanen vernietigen op hun doortocht alles en bombarderen de zaak plat om hun troepen te sparen. De bevolking echter, zowel de Noord- als de Zuid.Koreanen, moeten de rekening betalen die Oost en West elkaar daar presenteren. Denkt U in een bezetting van Nederland door de Russen. Dat is nog erger dan een bezetting van de Duitsers. Deze hielden zich, ondanks hun barbaarsheden, nog aan bepaalde lijnen. Maar wij weten dat het Aziatische volk voor een groot gedeelte een primitief volk is en daarom moeten wij een bezetting door de Russen niet te licht achten.

De Derde Weg zoekt een wetenschappelijke oplossing om aan de koude oorlog een einde te maken. Zij wil komen tot economische samenwerking. De Derde Weg verfoeit elk wapengebruik, en verwijst naar de middelen zoals de Quakers bijvoorbeeld gebruiken. Geleid door en verantwoord jegens hun beginselen, gaan zij hun gang. Ook de Derde Weg overweegt zijn houding onafhankelijk van Amerika en Rusland. Niet elkaar deschuld geven en doorgaan met bewapenen, maar een oplossing zoeken in wetenschappelijke zin, niet met wapengeweld. De onlangs in Rusland gehouden internationale economische conferentie is daar een voorbeeld van. Amerika waarschuwde de regeringen van diverse landen niet aan de conferentie deel te nemen. Mij is echter gezegd, dat ook Amerika aan de conferentie deelnam. En de voorgestelde economische samenwerking tussen de grote mogendheden zou een einde kunnen zijn van de koude oorlog. De Derde Weg zoekt in deze zin een oplossing. Wij moeten geen Stalinisme zoals in Rusland, het lidmaatschap van de communistische partij is onverenigbaar met dat van de Derde Weg, wij moeten geen kapitalisme zoals in Amerika, maar een samenwerking op een goede grondslag."

Na de pauze werd gelegenheid gegeven tot het stellen van vragen. De voorzitter wees er op, dat het niet in de bedoeling lag in debat te gaan. Bij de beantwoording van deze vragen kwamen geen nieuwe gezichtspunten naar voren.

Bij de ingang van de zaal werd gecolporteerd met het blad "Kerk en Vrede" (propagandablad van de Geloofsgemeenschap van Christen anti-militairisten), met het blad "Nieuwe Wereld" (orgaan van de Socialistische Unie), met het blad "Recht voor Allen" (sociaal-anarchistisch weekblad) en met anti-militairistische brochures.

Een aan de uitgang gehouden collecte, ter bestrijding van de kosten van deze avond, bracht ongeveer fl.5.50 op.

Aan de Heer Hoofd van de
Binnenlandse Veiligheidsdienst
te 's-Gravenhage.

Dordrecht, 6 Juni 1952.

V. Haag
VERTROUWELIJK

Verbinding: No.12

7 Juni 1952.

Doss.13/869-11.

Onderwerp: Vergadering Vredesbeweging "De Derde Weg".

Datum ontvangst bericht: 4 Juni 1952.

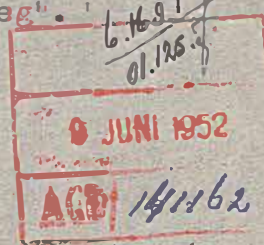
Betrouwbaarheid berichtgever: eigen waarneming.

Waardering bericht: ---

Tevens bericht gezonden aan: P.C. 's-Gravenhage.

Medewerkende instanties: ---

Ondernomen actie: ---

Op Woensdag 4 Juni 1952 hield de Vredesbeweging "De Derde Weg" een openbare vergadering in het schoolmuseum, gevestigd Hemsterhuisstraat 2e te 's-Gravenhage.

Versiering of leuzen waren niet aangebracht.

Aanwezig waren plm. 75 personen. Het was een beschaafd publiek.

Om 20.00 uur namen drie vrouwen en vier mannen achter de bestuurstafel, op het podium, plaats. De volgende namen werden genoemd:

1. Meij. SCHILDMEYER als secretaresse,
2. Dr J. SUYS uit Amsterdam,
3. Mr HEERING en de spreekster van de vergadering de Duitse Helene WESSEL.

Mr HEERING opende de vergadering en sprak er zijn voldoening over uit, dat er zoveel mensen aanwezig waren, maar was teleurgesteld, dat het dagblad "Het Binnenhof" de advertentie van deze vergadering had geweigerd. Hij deelde mede, dat de Duitsers Helene WESSEL en Dr HEINEMAN twee figuren waren, die na de oorlog beiden een politieke rol in Duitsland hadden vervuld. Zij hadden echter hun politieke activiteit volkomen gestaakt om zich geheel te wijden aan de "Notgemeinschaft für den Frieden Europa". Dit was geschied naar aanleiding van de herbewapening van Duitsland. De Vredesbeweging "De Derde Weg" beoogt, aldus spreker, hetzelfde als de Duitse "Notgemeinschaft". Zij wil de bewapening in Europa verminderen en door oprechte besprekingen met Rusland het vertrouwen van dit land winnen. Het Westen moet volgens spreker het Oosten anders tegemoet treden, want het Atlantisch Pact loopt uit op een 3e wereldoorlog.

Hierna nam Helene WESSEL het woord en sprak als volgt:

"Uw Minister STIKKER heeft onlangs het Europese verdedigingsverdrag in Bonn ondertekend. Ik vraag mij af is dit het begin van Vrede of het begin van een 3e wereldoorlog. Dit verdrag mag men niet goedkeuren, want de verdeling van Duitsland wordt hierdoor niet opgeheven. Door dergelijke verdragen wordt Europa een 2e Korea. Westerse diplomaten hebben uitgelaten, dat, wanneer Rusland het Westen bezet, er twee jaar voor nodig zijn om de Russen weer te verdrijven. Europa heeft alleen toekomst met een vrede. Rusland is ook niet gebrand op een 3e wereldoorlog, want het ziet zich geplaatst voor grote economische opgaven. Ook zullen door een bewapening van het westen de Oosterse landen zich dichterbij om STALIN scharen en Rusland zou wel

eens door angst gedreven, de aanvaller van het Westen kunnen worden.

De opgave van Duitsland is om de oprechte weg voor de vrede te bewandelen. Wanneer Dr ADENAUER doorgaat, zoals tot op heden, dan komt de tijd, dat de Oost- en West Duitsers nog eens tegenover elkaar komen te staan. Door de huidige politiek zal de scheiding van Duitsland nimmer worden opgeheven. Door politiek- of wapengeweld zal Duitsland nimmer één worden; dit kan alleen op een basis van geestelijke gronden.

Europa heeft thans meer geloof in wapens dan in God. De geestelijke krachten kunnen het communisme overwinnen en daarom moet de strijd geestelijk worden gevoerd. Zolang Europa door angst gekweld wordt, is hier niets te beginnen. Angst is een slechte raadgever voor politiek, want in de politiek moet men vooruit denken en beslissingen nemen. De toekomst wordt alleen beter, wanneer de angst weggenomen wordt en vertrouwen in plaats van wantrouwen de boventoon voert.

Het beste wapen tegen het communisme is een goede sociale verzorging. Als voorbeelden kunnen worden genoemd de landen Finland, Noorwegen, Zweden, Denemarken en Nederland. Eerst boter en dan kanonnen. De arbeider voelt er niets voor om zijn ellende te verdedigen, maar wel zijn goede bestaan. Duitsland is niet erg gesteld op zijn herbewapening. Vanwege de laatste oorlog heeft het nog 1.000.000 oorlogsweduwen, 2.000.000 oorlogsinvaliden. 400.000 personen leven nog in bunkers, 12.000.000 personen moeten nog een woning hebben en 13.000.000 worden op de één of andere wijze ondersteund. U begrijpt: Duitsland is thans niet meer militairistisch. Want bij een opinie-onderzoek bleek, dat 63% van de mannen tegen de oorlog stemden en 13% er voor, terwijl 24% geen mening had. Haat en oorlog zijn zinloos, dat hebben de Duitsers nu wel ingezien. Daarom moet Europa de moed hebben om, zoals Amerika indertijd gedaan heeft, de verschillende staten te verenigen. Amerika is sterk in zijn eenheid en Europa is zwak door zijn verdeeldheid. Een verenigd Europa met 269 miljoen inwoners is de beste garantie voor de vrede.

Wanneer Rusland de bedoeling had om het Westen aan te vallen, dan had het dit allang gedaan en zou het niet wachten, totdat het Westen zich heeft bewapend. Tot nog toe is het Rusland niet gelukt de Oost-Duitsers voor hun systeem te winnen. Wanneer door een verenigd Europa Duitsland weer zou worden samengevoegd, zouden de Oost-Duitsers goede propagandisten voor de democratie zijn. Daarom geen herbewapening van Duitsland, want Rusland heeft zijn ogen meer op het Oosten dan op het Westen gericht. LENIN schreef in 1923 aan een Duitse communist, dat de weg van Moskou naar Parijs loopt over Peking, Tokio en Calcutta. Laat ons echter niet daaraan denken, maar in deze Pinkstertijd vragen, dat Europa de heilige geest mag ontvangen en in deze geest een nieuwe toekomst opbouwen".

Zij sprak plm. 1 1/2 uur en haar betoog werd in het kort in het Nederlands vertaald door Mr HEERING.

Daarna werd er 10 minuten gepauseerd en konden eventuele vragen schriftelijk worden ingediend.

Na de pauze werden er zes vragen door Helena WESSEL beantwoord, welke uitsluitend op haar betoog betrekking hadden. In deze beantwoording deelde zij nog mede, dat slechts 5% in Duitsland op de communistische partij had

gestemd, maar dat wel op vele meelopers gerekend moet worden.

Ook het Vaticaan zou volgens spreekster volkomen achter de "Notgemeinschaft" staan.

Hierna bracht Mr HEERING haar dank voor haar helder betoog en sprak de hoop uit, dat door de actie van "De Derde Weg" eens de tijd zal komen, dat de regeringen van de Westeuropese landen aansturen op een verenigd Europa.

Te 22.45 uur sloot hij de vergadering, die een zeer rustig verloop had. Bijzonderheden deden zich niet voor.

Bij de uitgang bood men de gelegenheid om zijn naam op de lijst van adhaesiebetuigers te plaatsen.

Vóór de aanvang van de vergadering en in de pauze werd lectuur over "De Derde Weg" aangeboden. (einde)

de Haag

VERTROUWELIJK

*6.172.3
01.284-6.696*

Verbinding: No.12

5 Juni 1952.

Doss.13/870-11.

Onderwerp: Vergadering van het C.B.I.

Datum ontvangst bericht: 28 Mei 1952.

Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar

Waardering bericht: betrouwbaar

Tevens bericht gezonden aan:---

Medewerkende instanties:---

Ondernomen actie:---

*6.696
01.284-6.172.3*

*6.696
05.12*

5 JUNI 1952

ACD/140861

Stichting Oud Politieke Delinquenten

Van een informant werd het volgende vernomen:
Op Maandag 26 Mei 1952 kwamen de medewerkers van het Comité ter behartiging der belangen van de Invaliden om ongeveer 20.00 uur in het perceel De Constant Rebecqueplein 7 bijeen. Aanwezig waren ongeveer 30 personen.

X | BEUZENBERG (personalia bekend) deelde mede, dat hij
X | bezoek had gehad van HARTMAN, hoofdbestuurder van de Stichting Oud Politieke Delinquenten, waarbij nogmaals besproken was het conflict tussen het Comité en de Stichting. Dit conflict was nu bijgelegd. Het C.B.I. blijft uitsluitend werken voor de belangen van de invaliden en zal niet meedoen aan de verspreiding van de foto's van wijlen Ir MUSSERT.

Het Comité verkoopt in het vervolg eigen zegels, terwijl de Stichting voorlopig geen afdeling in 's-Gravenhage zal oprichten. (einde)

68 1940

31 Mei 1952

Nr.: Gr.V.D. 520846 Conf.

CONFIDENTIEEL

Bijlagen : 1.

Onderwerp: "Grenspassage Ds. NIEUMÖLLER".

140624

DUPLICAAT

In vouwe dezies gelieve U
aan te treffen een uittreksel uit
een veiligheidsrapport, opgemaakt
door Z, naar de inhoud waarvan kort-
heidshalve wordt verwezen.

S.T.

AAN: Hoofd B.V.D.

UITTREKSEL
Uit PD 12000
Voor SD 1940
o.a.v. EV9
Dat. 2-2-52
Par: 1/1/1

typ. : 4.
coll.:

140622/

Datum van het bericht : 27 Mei 1952.
 Rapporteur :
 Van wie is het bericht afkomstig : Eigen waarneming en personeel.
 Betrouwbaarheid van berichtgever : ---
 Betrouwbaarheid van het bericht : Waarschijnlijk juist.
 Welke acties zijn ondernomen :
 Met welke instanties wordt samengewerkt : ---

Onderwerp: Grenspassage Ds. NIEUMÖLLER.

B E R I C H T.

Op 27 Mei 1952 te omstreeks 15.25 uur verscheen aan de doorlaat post Wernhout een donkerblauwe volkswagen voerende het kenteken A 68 - 4625. (Duitsland).

H In deze auto bevonden zich drie personen die, komende vanuit België, toegang verzochten tot Nederland.

Blijkens de in hun bezit zijnde paspoorten waren zij genaamd: N I E U M Ö L L E R, Emil Gustav Friedrich Martin, geboren te Lippstadt-Westfalen (Duitsland), 14-1-1892, Duitser, van beroep Kirchen-President, wonende te Wiesbaden (Dld.). Deze persoon was in het bezit van een Duits paspoort no. 2477-155598, afgegeven te Wiesbaden op 21-5-1951 en geldig tot 21-5-1953.

N I E U M Ö L L E R, Johan Heinrich, geboren te Munster, 11-12-1925, Duitser, student, wonende te Wiesbaden. Deze was in het bezit van een Duits paspoort (No. 2054), afgegeven te Wiesbaden op 4-3-'51 en geldig tot 4-3-1953.

H E N K E L, Otto Viktor, geboren te Amsterdam, 2-3-1916, Nederlander, van beroep predikant, wonende te Alkerk (N.Br.), Kerkstraat no. 12. Hij was in het bezit van een Nederlands paspoort no. A. 58395, afgegeven te 's-Bosch op 25-7-1950.

In het paspoort van eerstgenoemde persoon kwamen de navolgende Visa voor:

Zwitserland no. 18270, dd. 17-7-1951.
 Joegoslavië no. 580/51, dd. 16-11-1951.
 Denemarken no. E. 1206/51, dd. 14-11-1951.
 Engeland, geldig voor 3 maanden, dd. 20-11-1951.
 Rusland no. 202001, dd. 5-3-1952.
 Zwitserland no. 1762, dd. 24-1-1952.
 Italië no. 334, dd. 24-1-1952.
 Frankrijk no. 858, dd. 31-1-1952.
 België no. 5283, geldig van 25-3-1952 tot 3-6-1952.
 Nederland no. 7017, geldig voor 4 maanden, afgegeven door het Nederlandse Consulaat te Frankfurt a/d Main op 20-5-1952.

In het paspoort van J. H. NIEUMÖLLER kwamen Visa voor van Zwitserland, Frankrijk, België en Nederland.

Doordat het personeel op door mij gegeven aanwijzingen genoemde personen bij het vervullen van hun grensformaliteiten behulpzaam was, konden meerdere gegevens omtrent hun reisdoel worden verkregen.

Bij het invullen van een Deviezenformulier werd gezien dat, Ds. Nieumöller als plaats van bestemming invulde: "Ned. Hervormde Gemeente te 's-Gravenhage".

Op de vraag hoelang hij in Nederland dacht te verblijven antwoordde hij dat hij slechts twee dagen hier zou blijven. In het gesprek deelde hij mede, dat hij hadenvond in de Grote Kerk te 's-Gravenhage zou spreken.

Ds. HENKEL, eveneens omzichtig ondervraagd, deelde mede dat Ds. Nieuwöller hedenavond in de Grote Kerk te 's-Gravenhage zou spreken. Hij deelde voorts nog mede, dat Ds. Nieuwöller maar kort in Nederland zou blijven en het voornemen had om ook in de avond van 29 Mei a.s. een spreekbeurt te houden, doch omtrent de plaats enz. liet hij zich niet uit.

In de auto bevonden zich twee koffers met wat kleding en reisbagage. Overigens werd niets terzake dienende ontdekt.

Het gezelschap gaf te kennen dat zij rechtstreeks zouden doorreizen naar 's-Gravenhage.

typ. : 4.

coll. : 0

I.D.No. 236

DIENSTGEHEIM

Betreft: Vredesbeweging "De Derde Weg"

R. van Wijk

6.158.1	622
01.125.7	
31 MEI 1952	
ACD 140440	

OP KAART
ACD/140440
DAT: 23-5-52
PAR: R

Rechtz. van Wijk 29 MEI 1952

Kort verslag van de openbare voorlichtings-avond van de Vredesbeweging "De Derde Weg", gehouden op Vrijdag, 23 Mei 1952, te 20 uur, in de lezingszaal van de Doopsgezinde Kerk aan de Delftse Vaart te Rotterdam.

Aanwezig 30 mannen en 40 vrouwen.

De vergadering was aangekondigd door middel van een schriftelijke convocatie aan sympathiserenden, waarvan een exemplaar is aangehecht.

opmerking o.k.

Maréchal, Servinius Antonius, geboren 12-3-1913 te Rotterdam (bekend) (voorzitter Vlamgroep Rotterdam) opent te ruim 20 uur de vergadering met een woord van welkom en kondigt de spreker aan.

Spr. zegt, dat de vredesbeweging "De Derde Weg" enerzijds niet principiële stelling neemt in de kwestie anti-militairisme, doch dat de beweging anderzijds nog aan het begin staat en zoekende is om de juis te weg te vinden, teneinde de oorlog tegen te houden.

"De Derde Weg" wenst echter alle problemen onder de loupe te nemen en spr. wekt op werk- en discussiegroepen te vormen, waaruit eventueel weer lezingen kunnen geboren worden.

o.k. moet voorkomen, % Mr. Hein van Wijk.

PA 4463

van Wijk, ^{Jan} Johan Hendrik, geboren 2-6-1907 te Amsterdam, wonende te Bennebroek, sprekend over het onderwerp "problemen rondom dienstweigering", zegt, dat "De Derde Weg" tegenwoordig een toverwoord is, dat door verschillende groepen en gezindten wordt gebezigd, doch in ieder geval gebruikt wordt door mensen, die met onrust de toenemende macht van Rusland en Amerika gadeslaan.

Spr. ontwikkelt dan op zijn bekende wijze, dat macht altijd is geconcentreerd in de Staat en dat de Staat het individu onderdrukt, tenzij het Staatsbelang wordt gediend.

Spr. noemt in dit verband de kwestie Westering.

Spr. wijst voorts op de macht van Amerika, zegt, dat deze rust op lemen voeten (oliestakingen, enz) en dat Rusland op zijn beurt van deze machtsbedreigingen gebruik weet te maken.

Spr. stelt daar tegenover India en belicht de figuur van Ghandi.

Spr. zegt, dat in deze chaos de dienstweigeraar altijd alleen zal staan en dat daarom "De Derde Weg" tot taak heeft deze stuurlozen te helpen en te steunen.

Spr. stelt met blijdschap vast, dat sedert de eerste wereldoorlog het aantal dienstweigeraars steeds toeneemt en eindigt met de opwekking zich niet te laten misleiden door Staat en Kerk.

Na de pauze is er gelegenheid tot het stellen van vragen.

o.k.

Glerum, Hubrecht, geboren 25-10-1932 te Rotterdam, kantoorbediende, wonende Mr. Arend van der Woudenslaan 54 te Rotterdam, zegt van plan te zijn dienst -te weigeren-

te weigeren en vraagt inlichtingen.

D.K. V
van Oostrom, Simon Cornelis, geboren 11-3-1911 te Rotterdam, metaal draaier, wonende Berkendaal 108 te Rotterdam vraagt, of men een dienstplichtige thuis mag houden.

van Wijk, J.H., de vragen beantwoordend, zegt dat het niet de bedoeling is breedvoerig inlichtingen te geven over het probleem dienst weigeren.

Een ieder behoort zelf te weten, wat hij doet en de dienstweigeraar staat geheel alleen.

Spr. belicht in het kort de dienstweigeringscommissie, zegt, dat bij niet-erkenning in de regel 3 jaar gevangenisstraf het gevolg is, "kneusjes" 1 à 1½ jaar en de erkenden in D.U.W.-verband moeten werken.

Minderjarige jongens mag men niet verbergen of thuis houden.

De voorzitter dankt inleider en overigens ieder, die aan het welslagen der vergadering heeft medegewerkt en sluit te 23 uur de bijeenkomst. Einde

Aan B.V.D.

W"1

Vredesbeweging "DE DERDE WEG".
Afdeling Rotterdam.

Secretariaat
Spoorsingel 70a

Postrekening No. 2107 57
t/n Mevr. Hessing-Melchior

Rotterdam, 13 Mei 1952

Geachte Vrienden,

Hiermede nodigen wij U uit tot bijwoning van een voorlichtingsavond op Vrijdag 23 Mei a.s. des avonds 8 uur in de lezingzaal van de Doopsgezinde Kerk, Delftse Vaart, waar Mr. Hein van Wijk zal spreken over :

PROBLEMEN RONDOM DIENSTWEIGERING.

Zoals U bekend kan zijn uit het manifest, neemt "DE DERDE WEG" als groep niet principiële stelling in de kwestie van het "anti-militarisme"; niettemin achten wij de problemen, tengevolge van de huidige ontwikkeling voor een ieder, dermate verwant aan die voor het individu t.o.v. militaire dienstneming, dat een speciale behandeling hiervan alleszins gerechtvaardigd is.

In aansluiting op het vermelde in de U eerder toegezonden circulaire kunnen wij U mededelen, dat de bijeenkomst in Amsterdam op 28 Mei a.s. in de zalen van Bellevue, waar Ds. Niemöller zal spreken over :

EEN DERDE WEG IN DUITSLAND?

thans definitief is. In verband met het organiseren van een goedkope reisgelegenheid verzoeken wij dringend omgaand opgave van deelname aan ons secretariaat. Bij voldoende deelname zullen de reiskosten \pm f.3,-- p.p. bedragen; de toegangskaarten kosten f.0,50.

Tenslotte delen wij U mede, dat wij in bespreking zijn met Dr. W.A.'t Hart, Wassenaar, over een door hem ongeveer half Juni te houden causerie getiteld :

VREDESMYTHE EEN GEVAAR!

Tot ziens op 23 Mei a.s.

Vredesbeweging "DE DERDE WEG"

UD 1948
Vredesbeweging "DE DERDE WEG"

groep Den Haag

Secretariaat: A. Paulownastr. 113
den Haag. Tel. 112504

~~1948~~ B IV
Den Haag 6/5/'52.

TWEDE MAANDBERICHT.

Dinsdag 13 Mei 8.15 uur op veler verzoek een voortgezet gesprek over de Duitse Herbewapening, onder leiding van de heer J.M. van Dansik en Ds. W. Nijenhuis.

Men heeft gemeend allereerst avonden te moeten geven die voorlichting beogen, gezien de instemming met de avond over de D. herbewapening.

Dinsdag 20 Mei 8 uur spreekt Dr. E.H.F. van der Lely over: "De Derde Weg, economische moeilijkheden en mogelijkheden."

Vrijdag 23 Mei 8 uur eerste cursus-avond "massapsychologie" door de heer Max van Praag. De cursus bestaat uit 3 avonden en zal doorgaan bij een deelname van pl.m. 20 mensen (dan is de deelname gesteld op f 1.75 p.p. voor de 3 avonden. Wilt U zo goed zijn schriftelijk hiervoor aan te melden?

Alle avonden op de Vlamzolder, Anna Paulownastraat 113.

Deze maand geen conferentie, omdat anders het programma te vol wordt, want..... op 28 Mei 8 uur spreekt te Amsterdam in Bellevue:

Ds. D. Niemöller

over: "De derde Weg in Duitsland" in het raam van de Vredesbeweging "De Derde Weg". De avond zal onder leiding staan van Ds. Kr. Strijd en de toespraak zal vertaald worden door Ds. J.J. Buskes.

Wij stellen ons voor gezamenlijk daarheen te gaan, bij gezamenlijke deelname met een bus, onkosten f 2.50 p.p., entree 50 cts., vertrek 6 uur vanaf 't Vredespaleis. Tijdige opgave is dus noodzakelijk, U krijgt dan nog bericht of de bustocht doorgaat.

Dan is er het volgende: Om te komen tot een organisatorische opbouw van de Haagse groep heeft de werkgroep "voor contacten" gemeend dat er meer onderling verband moet worden gelegd om tot samenwerking te komen die nodig is voor het doel van "de Derde Weg". In de loop van deze maand zullen door de werkers van deze groep alle adhaerenten bezocht worden om te vernemen in hoeverre U allen aan deze opbouw zult kunnen meewerken (practisch en finantiëel).

Moge deze werkers-actie slagen!

Anneke v.d. Noordaa-v.d. Meer
Secr.

Verkiezingsdag 25 Juni:

ZEVEN VRAGEN EN EEN ANTWOORD

- 1 Zijt Ge van mening, dat door een herbewapeningspolitiek, als thans gevoerd, de vrede eer bedreigd dan gediend wordt?
- 2 Verwerpt Ge het als zedelijk ontoelaatbaar en gevaarlijk gemene zaak te maken met hen, die de vorige wereldoorlog ontketenden en daarin onze vijanden waren?
- 3 Acht Ge de economische gevolgen van de herbewapening in het algemeen onaanvaardbaar en een bedreiging voor onze welvaart en sociale verhoudingen?
- 4 Zoudt Ge het toejuichen als Nederland een baanbrekend initiatief ondernam ter bevrijding van de wereld uit de ban van oorlogsangst en oorlogsvoorbereiding?
- 5 Beklemt U de gedachte, dat Ge bij de uitoefening van Uw stemrecht in de a.s. verkiezingen Uw opvattingen ter zake niet on dubbelzinnig kenbaar kunt maken?
- 6 Zijt Ge er van overtuigd, dat de gedachten en gevoelens, die de Uwe zijn, gedeeld worden door een zeer groot deel van Uw medeburgers?
- 7 Resulteert niettemin Uw bevestigende beantwoording van deze en dergelijke vragen in een ontmoedigd en ontmoedigend: Maar wat kan ik er aan doen?

Dan luidt het antwoord: Gij en met U honderdduizenden andere kiezers, die zich op 25 Juni in een stemhokje zullen bevinden, kunnen er wel degelijk iets en iets zeer wezenlijks aan doen, en zij handelen onverantwoordelijk door het na te laten.

* * *

DIT is de slotsom waartoe een partijloos man zonder politieke ambities kwam, die zelf lang en pijnlijk door deze en dergelijke vragen werd bezig gehouden. Het zij hem vergund in hetgeen hier volgt een mogelijkheid te opperen ter verbreking, althans op één en een zeer wezenlijk punt, van de ban van onlust en moedeloosheid, waarin het politieke leven in Nederland bevangen schijnt en waarin een gewichtige gebeurtenis als de a.s. algemene verkiezingen zouden moeten zijn, minder belangstelling trekkend dan een tweede klasse voetbalwedstrijd, tot een onwaardige demonstratie van totale onverschilligheid voor de publieke zaak dreigt te worden. Het is zijn stellige overtuiging, dat die onverschilligheid in waarheid niet bestaat. Mocht het zijn, dat de door hem ontwikkelde gedachtingang in het land de weerklink zou vinden, die zij nodig heeft om tot verwezenlijking te geraken, hij zou zich gelukkig prijzen in het besef slechts een formule te hebben gevonden voor wat talloze gelijkgezinden heeft bezield.

Mr R. H. DYKSTRA.

EEN BONDIG BESLUIT

Ieder onzer — zo besluite men — zal bij de komende verkiezingen zijn stem uitbrengen op de lijst van de partij, waarmede hij zich in het algemeen het nauwste verwant gevoelt, maar hij zal daarbij van zijn afwijzing van de huidige bewapenings- en vredespolitiek doen blijken door die stem te geven aan de zevende in plaats van aan de eerste van de kandidaten, wier namen op die lijst voorkomen.

Bij de publicatie van de uitslag der verkiezingen wordt het aantal der op elke candidaat afzonderlijk uitgebrachte stemmen bekendgemaakt. Uit een simpele optelling van de aantallen stemmen, die op de zevende candidaat van elke afzonderlijke lijst zijn uitgebracht, zal dan voor een iegelijk kunnen blijken hoe groot het aantal der door de huidige herbewapeningspolitiek bezwaarde niet-communistische kiezers is.

1 In hoge mate onwaarschijnlijk zou de uitslag van de deze zomer te houden verkiezingen voor de Tweede Kamer worden, wanneer daarin niet zou blijken van het ernstige bezwaar van talloze kiezers tegen de huidige herbewapeningspolitiek in verband met het regeringsbeleid ter zake van de internationale verhoudingen en buitenlandse betrekkingen, zoals dat thans wordt gevoerd.

2 Die onwaarschijnlijkheid en de afbreuk, die daardoor gedaan zal worden aan het vertrouwen in het democratisch karakter van ons staatsbestel, kan bij de tegenwoordige partij-politieke situatie alleen voorkomen worden, als de als voren bezwaarde, nieuwe middelen vinden en in toepassing brengen om van hun gevoelens bij het uitbrengen van hun stemmen klaar te doen blijken.

3 De Partij van de Arbeid, de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, de Christelijk Historische Unie, de Anti-Revolutionnaire Partij en de Katholieke Volks Partij, de vijf grote politieke partijen, die bij de vorige verkiezingen 87 procent der geldig uitgebrachte stemmen op zich verenigden, steunen zonder uitzondering de huidige regeringskoers, waarmede een zeer groot, zo niet het grootste, deel der kiezers zich eenszins kan verenigen. Die partijen denken er niet aan in haar fracties plaatsen in te brengen voor volksvertegenwoordigers, die zich tot volk van de bezwaarde zouden willen maken.

4 De Communistische Partij is de enige, die ook in deze principieel en stelselmatig in de oppositie is. Maar de grote meerderheid van degenen, die hun grieven tegen de

bewapeningspolitiek tot uiting zouden willen brengen, hebben er even grote of nog grotere bezwaren tegen hun stem aan deze Partij te geven en zij zouden ook, door daartoe niettemin over te gaan, weer op andere wijze tot vervalving van het beeld der bestaande verhoudingen bijdragen.

5 Dat bij de a.s. verkiezingen een nieuwe partij met meer kans op succes zou kunnen dingen naar alle of ook maar een belangrijk deel van de stemmen der alvorens bezwaarde kiezers is — mede gezien de meningsverschillen, die hen op tal van andere punten nog verdeeld houden — een illusie, waaraan slechts zeer weinigen zich overgeven.

6 Ook door zich van stemmen te onthouden, blanco te stemmen of hun stemmen van onwaarde te maken, zullen de kiezers zich niet kunnen redden uit het dilemma, waarvoor zij zich gesteld zien. Deze middelen zijn erger dan de kwaal. Toepassing er van geeft geen enkel positief en meetbaar resultaat en men speelt er hoogstens mee in de kaart van zijn politieke tegenstanders in het algemeen.

7 Er bestaat echter wel degelijk voor de door de gegeven situatie benauwde kiezers een uiterst eenvoudig en effectief middel om zich daaruit op slag te bevrijden. Zij behoeven daartoe slechts gezamenlijk een voor elkeen moeiteloos uitvoerbaar besluit te nemen, waaruit on dubbelzinnig blijkt zowel van hun eenstemmigheid in de afwijzing van de huidige bewapeningspolitiek en wat daarmee samenhangt, als van de overigens onverminderde handhaving van onderling verschillende politieke overtuigingen in andere opzichten.

Oorzaken en gevolgen

GAAT men de internationale besluiten en accoorden na, die ten slotte hebben geleid tot de huidige situatie in de „Atlantische” wereld, een situatie die velen in politiek en strategisch opzicht zo haastig en in sociaal-economisch opzicht wellicht nog bedenkelijker voorkomt, dan mag men — al gold het hier besluit noch accoord — een redevoering niet voorbijzien, die als het doofgerommel van een nog ver onover de ontwikkeling insluisde: Churchills rede te Fulton (Missouri) op 5 Maart 1946. Daarin pleitte de Britse oud-premier voor Brits-Amerikaanse aaneensluiting om de Sowjet-Unie in toom te houden en „veiligheid door overmacht” te waarborgen.

Bij het, thans vrijwel in vergetelheid geraakte Verdrag van Brussel, dat 17 Maart 1948 ondertekend werd door Groot-Brittannië, Frankrijk en de drie Benelux-landen, kon men nog denken aan de vorming van een West-Europese Derde Macht.

De gebeurtenissen in Tsjecho-Slowakije, die er toe leidden, dat de communistische hegemonie in dat land vrijwel volledige heerschappij werd, bleken een der factoren, die een andere ontwikkeling benoerden. De blokkade van West-Berlijn was er eveneens een. Van die andere ontwikkelingen, die uiteraard ook in Westelijke strevingen steun vonden, werd het Noord-Atlantisch verdrag van 4 April 1949 de verwoording. Het omvatte aan de Westelijke oever van de Oceaan de Verenigde Staten en Canada, aan de Oostelijke boorden Groot-Brittannië, Frankrijk, de drie Benelux-landen, Noorwegen, IJsland, Denemarken, Portugal en Italië (de laatste drie met enige vertraging). Het regionaal en defensief karakter van het verdrag werd stevig onderstreept, hetgeen niet belette dat het in de sfeer der Sowjet-Unie als een oorlogspact werd gedoodverfd, ook al verklaarden Engeland en Frankrijk, dat hun verband met Moskou er niet door werden aangetast.

EEN verdere stappe werd bereikt, toen in September 1950 — d.i.z. na het begin van de strijd in Korea — de Westelijke Grote Drie (V.S., Engeland en Frankrijk) Bonn waarborgen boden tegen agressie. Daarna werden besprekingen geopend over West-Duitse herbewapening en de vormen waarin daartoe zou kunnen worden overgegaan.

Op een Russische mededeling, dat men tegen die herbewapening gekant was, volgden — van Maart tot Juni 1951 — vergeefse onderhandelingen in het Rosa Palais te Parijs.

Na de mislukking van dit gesprek met de Russen — een mislukking die uiteraard door elk oon de ander werd geweten — werden de Grote Drie het te Washington eens over de opneming van Duitse eenheden in een Europees leger. En terstond daarop besloot de Noord-Atlantische Raad op 19 September 1951 te Ottawa, Griekenland en Turkije daarin op te nemen.

Om te komen tot een Europees Defensie Gemeenschap met Duitsers erin moesten, en moeten, vele weerstanden worden overwonnen. Een in November 1951 te Rome gehouden conferentie bleef nog zonder resultaat. Maar in Februari 1952 besloot de Noord-Atlantische Raad, te Lissabon bij-

een, tot de vorming van euk een Defensie Gemeenschap. Zij zou weliswaar Groot-Brittannië niet omvatten, maar kreeg van Londen wel een waarborg van steunverlening, zoals ook van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie. En thans is zij dan gearanjeerd.

Tot slot enkele cijfers. De jongste Amerikaanse defensiebegroting belooft rond 816 miljard gulden, die van Nederland 1.5 miljard. Dat laatste betekent, dat het gemiddelde Nederlandse gezin van vier personen thans 600 gulden per jaar voor de defensie moet opbrengen.

VAN verscheidene kanten is de laatste paar jaar in Europa verzet gerezen tegen de politiek van Westerse machtsontwikkeling, zoals die vooral door Amerika wordt gestimuleerd en welker risico's allengs door velen te groot worden geacht. Dat verzet is deels duidelijk van staatkundige aard, deels is het publicistisch, deels is het agitatorisch.

In Engeland heeft het in het Bevanisme zijn tot dusver helderst zichtbare nationale politieke vorm gekregen. Niets kan beter het succes daarvan demonstreren dan de gebeurtenissen der jongste weken, zowel in de stembokken als binnen de Labourpartij. De recente verkiezingen hebben aangetoond dat thans Labour meer dan de conservatieven het vertrouwen van de meerderheid der kiezers geniet. En dat Labour dat vertrouwen zo snel heeft heroverd, komt doordat het, in de oppositie, de Bevankoers is gaan volgen, de koers die, zonder loochening van Westelijke saamhorigheden, de Amerikaanse consequenties daarvan wil vermijden.

In Duitsland roeren zich de groepen om ds. Niemoeller en om prof. Noack in neutralistische zin. De duidelijkste politieke reactie op de strevingen van de V.S. en hun vriend Adenauer ziet men echter in de houding der social-democratie, die — wat ook haar einddoeltingen mogen zijn — thans duidelijk stelling neemt, samen met Labour, tegen de haastige herbewapening en haar fatale gevolgen voor de Duitse eenheid. Het neutralisme in Frankrijk en Italië uit zich voornamelijk publicistisch. In ons land heeft het zijn typische uiting gevonden in de Derde Weg.

Internationaal stelt ook het communisme zich, als partij, tegenover de machtsontwikkeling in het Westen. Daarnaast is er, eveneens internationaal, de actie van de Wereldvredeeraad. Bij de initiatieven, die tot de vorming van die Raad hebben geleid, en ook bij de initiatieven die van hem zijn uitgegaan, hebben communisten de voornaamste rol gespeeld. Voor een beperkt aantal niet-communisten heeft dat geen bezwaar betekend, hun actieve medewerking — meer dus dan door handtekeningen alleen — aan die initiatieven te verlenen. Voor een veel groter aantal niet-communisten was dat bezwaar er als het ware automatisch.

Ter demonstratie nu, dat de communisten geen monopolie hebben naar het initiatieven voor de vrede betreft, is het zaak, dat die talloze niet-communisten, die bezielde zijn van actieve vredeswil, tot uiting brengen, dat tot vestiging en oehoud van de vrede een andere politiek dient te worden gevoerd dan thans het geval is.

ZEVEN PIJLERS VAN HET

Ook in de opvattingen over de defensie en vredespolitiek zelve der eventuele zeven-stemmers kunnen zich diverse schakeringen voordoen. Wat al die opvattingen gemeen hebben en de actie der zeven-stemmers beoogt tot uitdrukking te brengen, worde als volgt geformuleerd:

1 Een derde wereldoorlog is gezinszins onvermijdelijk. Het gevaar ervoor is echter evenmin denkbeeldig.

2 De afwijking daarvan dient als voornaamste taak van elke nationale zowel als internationale politiek te worden aanvaard.

3 Alle beschikbare krachten moeten te dien einde worden ingespannen en gecoördineerd. Geen middel mag onbepoofd worden gelaten ter voorkoming van een nieuwe ramp, die wreder en zinlozer dan ooit, want zonder uitkomst zou zijn.

4 Over de vraag of, en in welke mate, handhaving en opvoering van militaire paraatheid tot het gestelde doel vermogen bij te dragen, kan verschil van mening bestaan.

5 Open en diepgaande discussie daarover is geboden.

6 Als enige of voornaamste middel is bewapening echter te allen tijde ondeugdelijk bevonden.

7 Als zodanig gehanteerd en overspannen ver groot zij het oorlogsgevaar veeleer dan zij het bezweert, en vermindert zij de mogelijkheden en kansen op succes van vreedzaam overleg. Dat is zeker het geval bij een herbewapeningspolitiek van de aard en de omvang zoals ons die thans in het kader van de koude oorlog wordt opgedrongen.

3 Alleen al doordat mede aan de gevaarlijkste en nauwelijks verslagen belagers van de internationale orde, de vrijheid en de democratie opnieuw de wapens in de hand worden gedrukt, nademaal daarin landen als Duitsland, Japan en Spanje als onontbeerlijke bondgenoten worden betrokken, is die politiek ook overigens reeds moreel veroordeeld en tot smadelijk falen gedoemd.

4 De kosten van deze herbewapeningspolitiek en de prijsstijgingen en economische ontwrichting, die zij in de hele wereld veroorzaakt, ondermijnen de stabiliteit van onze staatsfinanciën, betalingsbalans en nationale welvaart.

5 De daaruit voortvloeiende materiële en morele noodtoestand en sociale spanningen leveren ernstige gevaren op voor het behoud van die democratische instellingen, levensvormen en vrijheden, die ons het dierbaarst zijn. Hoe langer zij wordt voortgezet, hoe funester in sociaal en economisch opzicht bovendien de gevolgen, zelfs van haar liquidatie ook zonder oorlog, zullen zijn.

6 Een defensiepolitiek als thans gevoerd dreigt derhalve ons volk en andere volken juist datgene te ontnemen wat zij heet te verdedigen.

7 Het opgeven van eigengereid gebruik van militaire middelen ter verwerving, versterking of behoud van nationale machtsposities is een der voorwaarden voor de vestiging van een duurzame vrede. De vorming van inter- of boven-nationale

dag der Zevenstemmers

ZEVEN RESULTATEN VAN DE ZEVENSPRONG

1

Door zich in grote getale als tegenstanders van de huidige herbewapeningspolitiek en de positiekeuze in de huidige internationale constellatie, waarvan zij een uitvloeisel is, te manifesteren, zullen de zeven-stemmers hun actie het karakter en de kracht geven van een onwraakbaar volkspetitionnement, dat het uitgangspunt zal kunnen worden voor een herziening overeenkomstig de beginselen der democratie van de door ons land ter afwending van het oorlogsgevaar te voeren politiek.

2

Nademaal de zeven-stemmers onverminderd doen blijken van hun — zij het voorwaardelijke — voorkeur voor de partij, wier program of beginselen zij overigens zijn toegedaan, zal het verzet tegen de herbewapeningspolitiek niet langer kunnen worden weggewuifd met de tot nog toe zo gaarne gehanteerde bewering, dat het toch alleen maar uit de hoek der communisten en communisanten komt.

3

Al naar gelang het aantal der zeven-stemmers op hun lijsten aanzienlijker blijkt, zal de uitslag der komende verkiezingen voor elk der partijen een duidelijker en behartigenswaardiger aanwijzing zijn voor de mate, waarin zij riskeren het vertrouwen van hun kiezers te verspelen door een ongewijzigde handhaving van de thans gevolgde koers.

4

Een krachtige uitspraak der zeven-stemmers zal al dadelijk en grotelijks de invloed versterken van die, ongetwijfeld in vrijwel alle partijen en haar kaders aanwezige, elementen die er tot nog toe niet in slaagden hun van de heersende mening afwijkende overtuiging te doen gelden.

5

Door zich gezamenlijk te manifesteren, verlossen deze zeven-stemmers zich uit hun isolement en zo de daarmede ditmaal aan de politieke partijen te geven waarschuwing in de wind mocht worden geslagen, dan kan de krachtmeting, die het resultaat van hun eerste manifestatie zal zijn, voor de zeven-stemmers het uitgangspunt worden voor verdere activiteit ter verwezenlijking van hun streven.

6

De proeve van actieve democratie, die in de manifestatie der zeven-stemmers kan worden gegeven, zal in het algemeen in hoge mate kunnen bijdragen tot een hoogst noodzakelijke verlevendiging van de politieke strijd hier te lande en tot herwinning van veler fiducia in de mogelijkheden van een actief staatsburgerschap kunnen leiden.

7

Zelfs internationaal zou het welslagen van het experiment der zeven-stemmers kunnen bijdragen tot de overwinning van de geestelijke malaise, die zich vrijwel overal in de democratische wereld in toenemende mate doet gevoelen.

TE VERTOLKEN INZICHT

organisaties ook op het gebied der defensie, kan — zelfs al zijn zij niet universeel — aan een ontwikkeling in deze richting bevorderlijk en als zodanig aanvaardbaar zijn.

Bij de opzet en functionering van dergelijke organisaties is dan echter groter waakzaamheid geboden, dan waarvan t.a.v. het Atlantisch Pact en de Europese Defensie Gemeenschap blij is en wordt gegeven, tegen alles wat er toe kan leiden, dat in groepsverband doeleinden worden nagestreefd, die reeds als doeleinden van nationale politiek verwerpelijk zijn, en waardoor de vrede meer bedreigd dan gediend wordt.

6

Ongelijkheid van vermogens en motieven maken het voor Nederland en geheel West-Europa een gebiedende noodzaak een grotere zelfstandigheid dan waarover wij thans beschikken, te hernemen en te bewaren ten aanzien van de Amerikaanse politiek.

In en tengevolge van twee wereldoorlogen zijn de Ver. Staten evenzeer verrijkt als de andere partners in de Atlantische gemeenschap verarmd zijn. Daardoor is een evenwichtsverstoring ontstaan, die alle hulpprogramma's ten spijt — en door de herbewapening nog versterkt — het herstel en de ontwikkeling der West-Europese economie in toenemende mate belemmert.

Een derde wereldoorlog zou in ieder geval Europa opnieuw veel zwaarder treffen dan de Ver. Staten.

De groeiende opwindning over het oorlogsgevaar in de Amerikaanse publieke opinie is dientengevolge en juist omdat zij hier en daar aan de hysterie grenst, in aard en mogelijk

effect vrijwel tegengesteld aan de beduchtigheid der Europese volken voor een nieuwe oorlog, die op eigen directe ervaring berust en tot de uiterste politieke voorzichtigheid maant.

7

Beter wellicht dan enig ander land is Nederland in staat in een eigen actieve vredespolitiek ook voor anderen wegen te zoeken en te openen, waarlangs de totstandkoming kan worden bevorderd van normale betrekkingen en vreedzame samenleving in opbouwende wedijver van landen, volken en politieke systemen, die elkander thans in de nog koude oorlog tot de ondergang bestoken.

Zo zeer is Nederland van democratische tradities doortrokken, dat in het Westen geen verdenking zou kunnen rijzen, dat een dergelijke politieke activiteit niet op het behoud van die tradities zou zijn gericht.

Zo evident dwingend is het Nederlands levensbelang alleen al bij de hervatting van het economische verkeer tussen het Westen en de ten Oosten van de lijn Stettin—Triëst rond de Sovjet-Unie geschaarde landen, dat ook in dat kamp nauwelijks twijfel kan bestaan aan de oprechtheid van Nederlandse initiatieven in bedoelde richting.

Voor het Nederlandse volk zelf is de ontwikkeling van zodanige initiatieven een eerste en noodzakelijke voorwaarde voor de overwinning van de verlamdende moedeloosheid, waartoe het dreigt te vervallen en die voor een dichtbevolkt en grondstoffen-arm land als het onze sneller en fataler dan voor enig ander land tot morele en materiële verkomering moet leiden.

Mobilisatie voorschriften voor het heir der Zevenstemmers

De gedachte die hiernevens voor het eerst aan een groter publiek werd voorged, is een uiterst simpele, in zijn motieven en effect voor een iegelijk bevattelijk. Zij zal op zichzelf moeiteloos te verwezenlijken zijn voor wie er voor gewonnen is. Als straks miljoenen Nederlanders ter stembus trekken, zal zij van ieder individueel slechts een minimum aan activiteit vorderen.

In beperkter kring genomen steekproeven hebben reeds uitgewezen dat er een sterke aantrekkingskracht van uitgaat, omdat zij voor velen de bevrijding betekent uit een beklemmend dilemma waarvoor de huidige politieke situatie hen als kiezers stelt.

De mogelijkheid bestaat, dat zij aanleiding geeft tot een krachtige demonstratie van overtuigingen van een ongetwijfeld groot deel van het Nederlandse volk, die zich op andere wijze niet kunnen uiten.

Om tot de massale mobilisatie van zevenstemmers te geraken, die daarvoor vereist is, zal echter het besef van die mogelijkheid in de korte tijd, die vóór de verkiezingen nog rest, moeten doordringen in alle sectoren van het kiezers-corps.

Daartoe staan geen machtige organisaties gereed, noch de geldmiddelen ter beschikking, die nodig zijn om de megafoons der moderne propaganda gewillig te doen schallen.

De zevenstemmers-gedachte zelve zal een spontane kettingreactie van persoonlijke activiteit op gang moeten brengen bij allen die er door gegrepen worden, wil zij tot iets van wezenlijke betekenis leiden.

Het is niet voldoende dat men zichzelf bekere tot het heir der zevenstemmers. Men zal daartoe ook anderen, zoveel mogelijk anderen, moeten bekeren en er op moeten toezien dat die anderen telkens weer anderen bekeren in steeds wijdere en zich versneld uitbreidende kring.

Dat zal geschieden als iedere zeven-stemmer in de zeven daarvoor nog beschikbare weken met het nodige enthousiasme zijn activiteit ontplooit overeenkomstig de hier volgende directieven.

1

Men melde zich onverwijld per *briefkaart*, geadresseerd aan mej. H. C. Bakker, postbus 466, Amsterdam, als Zeven-stemmer, onder nauwkeurige opgave van naam en adres en bij voorkeur met vermelding van geslacht, beroep en politieke gezindheid.

2

Men frankere zijn aanmeldingskaart met even zovele extra-postzegels van f 0.10 (tot een maximum van één gulden) als men overdrukken in pamfletvorm van de op deze pagina's gegeven uiteenzetting van doel en grondslagen der Zevenstemmers-actie wenst te ontvangen om met de verspreiding daarvan zijn eigen wervingsactie van nieuwe Zevenstemmers in te zetten. Wie meer dan tien van die overdrukken wenst te ontvangen zendt onmiddellijk of later voor ieder verlangd tiental een afzonderlijke als voren gefrankeerde briefkaart. De extra-postzegels moeten op de adreszijde van de te verzenden briefkaarten worden geplakt; postzegels die niet op de adreszijde zijn geplakt, kunnen niet worden gehonoreerd.

Bestelling van meerdere exemplaren kan ook per brief met ingesloten giro- of bankchèque aan bovenvermeld adres plaats hebben. Bij bestellingen van grotere quanta kan de prijs dezer overdrukken tot f 6.— per honderdtal worden gereduceerd.

3

Men ga gewapend met het als voren verkregen materiaal onmiddellijk aan de slag om de Zevenstemmers-gedachte in zo breed mogelijke kring te verbreiden en nieuwe zeven-stemmers te werven die op zich nemen het gegeven voorbeeld te volgen: zich te melden als hierboven aangegeven, zich in het bezit van het nodige materiaal te stellen op de onder 2 omschreven wijze en ook overigens op hun beurt alle hier onder gegeven directieven op te volgen.

4

Men beperke zich niet tot het aanwerven van nieuwe Zevenstemmers maar blijve er zich tot op de verkiezingsdag zelve van vergewissen of zijn adepten wel de vereiste activiteit blijven ontwikkelen en houde zowel met hen als met zijn eigen voorman en andere bekende zeven-stemmers contact teneinde overleg te plegen over alles wat aan de bevordering van het gestelde doel bevorderlijk kan zijn en ideeën ter zake uit te wisselen.

5

Men late geen gelegenheid voorbij gaan om mondeling of bij geschrifte ruchtbaarheid te geven aan de Zevenstemmers-actie en de discussie daarover in elk milieu waartoe men toegang heeft op gang te brengen en gaande te houden, in de bedrijven en kantoren waar men werkt, in vergaderingen en grote of kleine bijeenkomsten die men bijwoont, in en buitenshuis, in trams en treinen, in winkels en wachtkamers, overal waar men maar de kans krijgt om met vrienden of vreemden aan de praat te raken.

6

Men schrijve „Ingezonden stukken" in de kranten die men leest, als zij zich tegen de zeven-stemmers-actie keren of haar trachten te negeren en trachte in eigen kring geldmiddelen bijeen te brengen waarmede men in de laatste weken voor 25 Juni door grotere of kleinere advertenties waarvoor centraal modellen beschikbaar zullen worden gesteld, in plaatselijke bladen de publieke belangstelling voor de actie kan stimuleren.

7

Men zinne zelf op alle mogelijke andere middelen om propaganda voor de Zevenstemmers-actie te maken en late niets onbepoofd om de daaraan ten grondslag liggende gedachte en het inzicht in het belang van haar verwezenlijking in alle hoeken en gaten van het gehele land te doen doordringen.

De redactie van de Groene heeft de leiders van alle grote partijen in Nederland, zomede een aantal andere vooraanstaande landgenoten uitgenodigd haar hun mening over de als voren door de kiezers zelve verder te ontwikkelen actie kenbaar te maken. Zij zal de resultaten daarvan in de komende nummers publiceren, gelijk zij ook overigens melding zal blijven maken omtrent de weerklank die deze actie in den lande vindt.

Intussen wenst noch de Groene, noch de auteur van de hier ontvouwde opzet zelve, deze op enigerlei wijze te octroieren. Zij zullen het slechts toejuichen als andere organisaties of bladen het initiatief overnemen en in zelfstandige activiteit aan het welslagen zouden willen bijdragen van een actie die slechts geslaagd zal mogen heten als zij van geen enkel aan haar wezen vreemd etiket zal kunnen worden voorzien.

Ann B

05 1948

VREDESBEWEGING DE DERDE WEG NEGOCIA

HELENE WESSEL,

tot voor kort voorzitter van de Links-Katholieke Centrum Partij in Duitsland, komt in Nederland spreken over het belangrijke vraagstuk :

D U I T S L A N D T U S S E N O O S T E N W E S T

in Utrecht op 3 Juni om 8 uur n.m. in het gebouw voor Kunsten en Wetenschappen.

in Eindhoven op 5 Juni om 8 uur in "de Kroon".

in Den Haag op 4 Juni, Woensdagavond om 8 uur n.m. in het Schoolmuseum, Hersterhuisstraat 2 E (gratis-fietsstalling te bereiken met lijn 2, 3, 5, 10 en bus K). Toegangsprijs f 0,50 kaarten aan de zaal en bij het plaatselijk secretariaat, An v.d. Noordaa, Anna Paulownastraat 113, Den Haag.

De avonden worden georganiseerd door de Vredesbeweging "De Derde Weg".

Het land. secretariaat
Schouwweg 18a
Wassenaar
tel. K 1751-3866

De algemeen Secretaresse
A.M. Sohiltmeijer

Naast ds. Niemöller is Helene Wessel de laatste tijd een steeds meer op de voorgrond tredende figuur in de Duitse vredesbeweging. Waar zij ook spreekt in Duitsland, steeds vindt zij een aandachtig gehoor.

Zij is allerminst een pathetische figuur, deze Helene Wessel. Integendeel, ze komt met de nuchtere feiten, die ze met grote intelligentie en overtuigingskracht in verband brengt met datgene, wat zij centraal stelt, dat meningsverschillen en spanningen tussen volkeren, hoe groot die ook mogen zijn, nooit door een oorlog uit de weg geruimd worden. Twee wereldoorlogen hebben juist getoond, zo zegt zij, dat de spanningen daarna nog groter worden dan te voren.

Bovendien betuigt zij met grote klem, dat het in Duitsland nooit weer tot een totalitair regiem mag komen, hoe het zich ook noemen wil. Het is sympathiek in deze vrouw, dat zij het verleden van Duitsland niet uit de weg gaat. Neen, zij sluit er de ogen niet voor, maar betoogt, dat het er nu op aankomt uit de mislukkingen te leren en die ervaringen in het verleden te gebruiken tot het vinden van een nieuwe weg voor Duitsland.

W I E I S H E L E N E W E S S E L ?

Het is geen wonder, dat Helene Wessel, als zij spreekt, goed beslagen op het ijs komt. De feiten en ontwikkelingen kent zij terdege, omdat zij steeds midden in het politieke leven gestaan heeft. Nog niet zo lang geleden was zij voorzitter van de grote Duitse links-Katholieke Centrum partij en eveneens voorzitter van de Centrum-fractie in de Duitse Bondsdag. Veel beroering veroorzaakte het in het begin van dit jaar, toen zij aftrad als protest tegen de Duitse herbewapening.

Des te meer was deze gebeurtenis een onderwerp van vele gesprekken in Duitsland, omdat Helene Wessel een in het algemeen hooggeachte figuur was in de Bondsrepubliek. Een hoogachting, die te maken heeft met haar integriteit en bovendien verband houdt met haar moedige houding tijdens het Hitler-regiem.

Ze was aanvankelijk sociaal-werkster, die reeds in de dagen, dat Hitler aan de macht ging komen een rol vervulde in het politieke leven in Duitsland. Toen Hitler werkelijk in het zadel zat, nam zij direct ontslag uit alle politieke functies. De nationaal-socialisten, die de invloed van Helene Wessel kenden, hebben ijverig geprobeerd haar voor zich te winnen. Nimmer hebben die pogingen succes gehad, resoluut heeft zij iedere samenwerking met Hitler geweigerd. Geen wonder, dat zij daarna voortdurend aan vervolgingen heeft bloot gestaan.

NOTGEMEENSCHAFT FÜR DEN FRIEDEN EUROPAS.

Thans is Helene Wessel bezig met de opbouw van de steeds groeiende Vredesbeweging in Duitsland: "Notgemeinschaft für den Frieden Europas".

Samen met Dr. Heinemann staat zij aan het hoofd van deze beweging. Haar partner Dr. Heinemann, die de eerste minister van binnenlandse zaken was in het kabinet Adenauer, trad het vorig jaar af als protest tegen het feit, dat de kanselier zich in principe bereid verklaarde Duitsland te doen deelnemen aan de Europese bewapening. Zoals reeds gezegd is de Duitse Vredesbeweging steeds groeiende. Het uitgangspunt van de "Notgemeinschaft für den Frieden Europas", n.l. het scheppen van een verenigd Duitsland, neutraal en gedemilitariseerd, als bufferstaat en als derde front tussen Oost en West, is daarbij een stimulerende factor.

001940
3.6.52
V R E D E S B E W E G I N G D E D E R D E W E G

HELENE WESSEL,

tot voor kort voorzitter van de Links-Katholieke Centrum Partij in Duitsland, komt in Nederland spreken over het belangrijke vraagstuk :

D U I T S L A N D T U S S E N O O S T E N W E S T

in Utrecht op 3 Juni om 8 uur n.m. in het gebouw voor Kunsten en Wetenschappen.
in Eindhoven op 5 Juni om 8 uur in "de Kroon".

in Den Haag op 4 Juni, Woensdagavond om 8 uur n.m. in het Schoolmuseum, Hersterhuisstraat 2 E (gratis-fietsstalling te bereiken met lijn 2, 3, 5, 10 en bus K).
Toegangsprijs f 0,50 kaarten aan de zaal en bij het plaatselijk secretariaat, An v.d. Noordaa, Anna Paulownastraat 113, Den Haag.

De avonden worden georganiseerd door de Vredesbeweging "De Derde Weg".

Het land. secretariaat
Schouwweg 18a
Wassenaar
tel. K 1751-3866

De algemeen Secretaresse
A.M. Schiltmeijer

Naast ds. Niemöller is Helene Wessel de laatste tijd een steeds meer op de voorgrond tredende figuur in de Duitse vredesbeweging. Waar zij ook spreekt in Duitsland, steeds vindt zij een aandachtig gehoor.

Zij is allerminst een pathetische figuur, deze Helene Wessel. Integendeel, ze komt met de nuchtere feiten, die ze met grote intelligentie en overtuigingskracht in verband brengt met datgene, wat zij centraal stelt, dat meningsverschillen en spanningen tussen volkeren, hoe groot die ook mogen zijn, nooit door een oorlog uit de weg geruimd worden. Twee wereldoorlogen hebben juist getoond, zo zegt zij, dat de spanningen daarna nog groter worden dan te voren.

Bovendien betuigt zij met grote klem, dat het in Duitsland nooit weer tot een totalitair regiem mag komen, hoe het zich ook noemen wil. Het is sympathiek in deze vrouw, dat zij het verleden van Duitsland niet uit de weg gaat. Neen, zij sluit er de ogen niet voor, maar betoogt, dat het er nu op aankomt uit de mislukkingen te leren en die ervaringen in het verleden te gebruiken tot het vinden van een nieuwe weg voor Duitsland.

W I E I S H E L E N E W E S S E L ?

Het is geen wonder, dat Helene Wessel, als zij spreekt, goed beslagen op het ijs komt. De feiten en ontwikkelingen kent zij terdege, omdat zij steeds midden in het politieke leven gestaan heeft. Nog niet zo lang geleden was zij voorzitter van de grote Duitse links-Katholieke Centrum partij en eveneens voorzitter van de Centrum-fractie in de Duitse Bondsdag. Veel beroering veroorzaakte het in het begin van dit jaar, toen zij aftrad als protest tegen de Duitse herbewapening.

Des te meer was deze gebeurtenis een onderwerp van vele gesprekken in Duitsland, omdat Helene Wessel een in het algemeen hooggeachte figuur was in de Bondsrepubliek. Een hoogachting, die te maken heeft met haar integriteit en bovendien verband houdt met haar moedige houding tijdens het Hitler-regiem.

Ze was aanvankelijk sociaal-werkster, die reeds in de dagen, dat Hitler aan de macht ging komen een rol vervulde in het politieke leven in Duitsland. Toen Hitler werkelijk in het zadel zat, nam zij direct ontslag uit alle politieke functies. De nationaal-socialisten, die de invloed van Helene Wessel kenden, hebben ijverig geprobeerd haar voor zich te winnen. Nimmer hebben die pogingen succes gehad, resoluut heeft zij iedere samenwerking met Hitler geweigerd. Geen wonder, dat zij daarna voortdurend aan vervolgingen heeft bloot gestaan.

NOTGEMEINSCHAFT FÜR DEN FRIEDEN EUROPAS.

Thans is Helene Wessel bezig met de opbouw van de steeds groeiende Vredesbeweging in Duitsland: "Notgemeinschaft für den Frieden Europas".

Samen met Dr. Heinemann staat zij aan het hoofd van deze beweging. Haar partner Dr. Heinemann, die de eerste minister van binnenlandse zaken was in het kabinet Adenauer, trad het vorig jaar af als protest tegen het feit, dat de kanselier zich in principe bereid verklaarde Duitsland te doen deelnemen aan de Europese bewapening. Zoals reeds gezegd is de Duitse Vredesbeweging steeds groeiende. Het uitgangspunt van de "Notgemeinschaft für den Frieden Europas", n.l. het scheppen van een verenigd Duitsland, neutraal en gedemilitariseerd, als bufferstaat en als derde front tussen Oost en West, is daarbij een struikelende factor.

Vredesstem

Periodiek voor de Vredesarbeid

Redactie: P. N. Brouwers; Mevr. N. J. v. Kekeeren-Bot; E. E. Meursing; P. J. van Meurs

Aangesloten bij de Alg. Ned. Vredesactie (A.N.V.A.), Secretariaat: Ammerstol

Redactie-adres: Reeuweg Oost 88a rood, Dordrecht

De Derde Weg

OPENBARE VERGADERING TE DORDRECHT

op Donderdag 29 Mei 1952, Groene Zaal „Americain“, Groenmarkt. Aanvang 20 uur.

Spreker: J. B. MEYER uit Amsterdam.

Onderwerp:

Positieve doelstellingen en middelen van de Vredesbeweging „De derde weg”

Na de gebleken algemene belangstelling en critiek in de pers menen wij als pacifistische werkgroep verplicht te zijn onze Stadgenoten de gelegenheid te geven zelf kennis te nemen van de mogelijkheden om zonder wapengeweld (De derde weg) de grondslagen te leggen voor de opbouw van een rechtvaardiger wereldorde.

Mr. H. van Wijk schreef in „Vredesactie” van Maart 1952 o.a. het volgende:

„Het manifest van De derde weg is ingeslagen. Het vond een klankbord bij duizenden. Want duizenden zien de tegenwoordige regeringspolitiek als een bedreiging van hun leven en vrijheid. Veel in dit manifest raakt ons en ons streven. Daarom moeten wij zijn inhoud onderzoeken op zijn waarde”.

Het manifest bestaat uit een aantal eenvoudige stellingen:

- De wereldverhoudingen van thans zijn doodgelopen in een tweedeling Rusland-Amerika, elk met hun satellietstaten.
- De politieke partijen in Nederland zijn eveneens doodgelopen in deze tweedeling Rusland-Amerika.
- Deze tweedeling is geen beveiliging van de wereldvrede. Zij loopt uit op wereldoorlog III.
- Wie deze oorlog niet wil, moet deze tweedeling niet willen. Hij moet onafhankelijk blijven of worden en een derde weg kiezen.

Het artikel eindigt met deze woorden:

„Een derde weg zonder derde macht” geldt niet alleen van maatschappelijke machten in de zin van volken, volksgroepen, staten en mogendheden, die gezamenlijk dezelfde doeleinden nastreven”.

Er is ook een begrip macht als psychisch en moreel verschijnsel. Het is verwant met gezag en invloed. Het heeft te maken met het principiële zijn van enkelingen en groepen. Een kleine groep, soms een enkeling, die een daad stelt,

welke blijk geeft van een werkelijk beginsel, of die weigert, bewust en consequent, mee te doen aan een misdrijf, begaan door de grote meerderheid, kan, op de duur, bijdragen, tot beëindiging van dat misdrijf. Zelfs als de bewegredenen voor die daad niet bewust zijn, maar uit de consequentheid een innerlijke overtuigdheid spreekt, wordt respect opgewekt. Dat weten we uit ervaring.

Dat zijn de kansen voor de vorming van een derde macht ook in dit land, in de zin van een kern van personen, die onder geen beding aan een derde wereldoorlog meedoen, en die ook zijn voorbereiding afwijzen. Zulk een kern immuniseert zich tegen officiële drogredenen en massasuggestie, alleen reeds door haar innerlijke onafhankelijkheid en door haar hartstocht, om onbevangen en zakelijk inzicht in het werkelijke groeien der maatschappij, in de werkelijke motieven voor de gewelddaden die men voorbereidt en pleegt.

Tevens neemt zij aldus toe in innerlijke kracht, om te streven naar een andere oplossing, dan dat geweld. Deze kern heeft het thans moeilijk. Zij heeft de algemene stroom tegen, tenminste aan de oppervlakte. Zij heeft het gehele apparaat van staat en maatschappij, partijen en bedrijfsorganisaties tegen, want zij allen zijn verstrengeld en verstrikt in het oorlogsnest.

Desniettemin: het kan. De Quakers bewijzen het. Onafhankelijk, slechts verantwoord jegens hun beginselen, gaan zij hun gang. Onafhankelijk overwegen zij de verhouding Rusland-Amerika, en maken hun voorstellen. Rustig, slechts aan eigen beginselen gehecht, wonen zij de UNO-vergaderingen bij, gereed en bereid tot advies. Zij hebben zich innerlijk gemobiliseerd, en zijn immuun geworden voor het geraas van de angst. Hebben de Quakers het monopolie van de geest? Zij en wij weten wel beter. Het appél van de derde weg kan en moet ook ons mobiliseren.

Tenslotte vestigen wij Uw aandacht op de **OPENBARE VERGADERING te AMSTERDAM** op Woensdag 28 Mei 1952

Aanvang 20 uur. „Bellevue” ingang Leidsekade

Spreker: **Ds MARTIN NIEMÖLLER** - Onderwerp: „De derde weg in Duitsland”

Leiding: Ds Kr. Strijd - Vertolging: Ds J. J. Buskes Jr. - Kaarten à f 0.50 verkrijgbaar Singel 135, Amsterdam, Telefoon 37920

Steunt ons werk!

NAAM

ADRES

betuigt instemming met het werk van de Dordtse Vredesgroep, ontvangt gaarne verdere publicaties en is tevens bereid per 3 maanden/maandelijkse f. bij te dragen en/of mede te werken aan het verspreidwerk (doorhalen wat men niet wenst). Dit strookje te bezorgen bij een der volgende adressen: Joh. de Wittstraat 39, Reeuweg 88 A rd, Jan Vethkade 50. Aan deze adressen worden gaarne inlichtingen verstrekt.

Bijdrage postgiro nummer 410262 t.n.v. J. de Priëlle, Dordrecht

Voor eventuele verspreiding zijn exemplaren te verkrijgen door storting van fl. 1.50 per 100 stuks op girorekening no. 410262 t.n.v. J. de Priëlle te Dordrecht, vóór 28 Mei a.s. - Indien eigen onderschrift e.d. worden verlangd wordt de prijs met fl. 2.50 per 1000 stuks verhoogd.

No. 189 e-16-'52.

Onderwerp: Verslag vergadering "De Derde Weg".

01/1948 Aiden
6.118.1 / 6.563.3
01.125.7 / 09.23-01.4 / 6.563.3
29 Mei 1952. 01.4
30 MEI 1952
ACD/ 140439.
01.58
09.23-09.1
Schiedam is

DIENSTGEHEIM.

Op 28 Mei 1952 te 20.00 uur werd in 3 zalen van het gebouw Bellevue, Leidsekade 90, alhier, een openbare bijeenkomst gehouden, georganiseerd door de Vredesbeweging "De Derde Weg", waarin door Dominé Niemöller het woord werd gevoerd over het thema "De Derde weg in Duitsland".

De toegangsprijs bedroeg f.0.50 per persoon.

Aanwezig waren ongeveer 1800 personen. Capaciteit der zalen idem. Onder de aanwezigen werden geen personen gekleed in militair uniform opgemerkt.

De zaal was niet versierd. Bij de ingang van het gebouw werd gecolporteed met "Spartacus", "Studie en Strijd (OPSJ)", met het orgaan van de A.N.V.A. en met steunbonnen voor dienstweigeraars enz. enz.

In de zaal was een boekenstand ingericht.

De bijeenkomst stond onder leiding van Ds. Krijn STRIJD, die Ds. Niemöller inleidde en ook het slotwoord sprak.

Ds. Buskes Jr. vertaalde de toespraak van Ds. Niemöller zin voor zin.

Te pl.m. 20.00 uur opende Ds. STRIJD de bijeenkomst met een kort woord. De mensen, die zich afvragen, wat "de derde weg" eigenlijk wil, zullen hierop vanavond een duidelijk antwoord krijgen, een antwoord, dat rekening houdt met de keiharde feiten van het ogenblik.

Doelende op de ondertekening van het vredetractaat met West Duitsland zei Ds. Strijd, dat de kloof tussen Oost en West hierdoor nog vergraot was. De politieke situatie noemde hij daarom kritiek.

Zich richtend tot Ds. Niemöller dankte hij hem, dat hij gehoor had willen geven aan de uitnodiging hier te komen spreken. Deze uitnodiging was alleszins verantwoord.

Ds. Niemöller begon te vertellen, dat hij tegenover zo'n talrijk publiek het liefst een preek zou willen houden. Verder vertelde hij uitvoerig, hetgeen hij des morgens reeds op een persconferentie in het gebouw van de Synode der Ned. Hervormde Kerk te Den Haag had verteld, n.l. dat het voor de Kerk onmogelijk is zich buiten de politiek te houden, omdat de politiek zich bemoeit met de mensen. En de Kerk is voor de mensen verantwoordelijk.

Spreker bepleitte een neutraal, verenigd en onbewapend Duitsland, als bufferstaat tussen Oost en West. Als twee kemphanen tegenover elkaar staan en de één prikkelt de ander, dan is het niet uitgesloten, dat ze elkaar te lijf gaan. Maar als er een tafel tussen die twee staat, moeten ze eromheen, erover of er onderdoor. Dit kost altijd tijd, al zijn het maar seconden. En in die tijd kan de temperatuur en de woede nog altijd bekoelen. Het is aan ons, die tafel zo groot mogelijk te maken. Ds. Niemöller is niet tegen bewapening in het algemeen, maar dan moeten de bewapende machten een stuk van elkaar verwijderd staan. Het gaat in de politiek en vooral in de strijd voor de vrede slechts om tijd te winnen.

Spreker zegt, dat zijn reis naar Moskou en naar Washington een studiereis was geweest.

Zijn ervaring in Rusland was, dat men zich daar als westerling "unheimisch" voelt, omdat men het Russische volk raadselachtig en onbegrijpelijk vindt. Dit komt, omdat de Russen in een volkomen andere fase van ontwikkeling verkeren dan de westerse volken. De ontwikkeling is daar duizend jaar ten achter, zonder hiermede iets degenereerends te willen zeggen. In Rusland kent men niet het individuele "ik", het is het collectieve "ik", waaraan de individuele man moet gehoorzamen.

Wij kunnen nooit Russen worden, evenmin Amerikanen. Wij kunnen wel als burenen van de Russen leven, zolang Duitsland geen machtsfactor wordt.

Ds. Niemöller vreest niet het communisme, wel de "russificering". Ook acht hij het onmogelijk Rusland militair te overwinnen. Doch zou dit mogelijk zijn, dan nog zijn er grote geestelijke factoren, die deze overwinning teniet zouden doen.

Verondersteld, dat de Amerikanen de oorlog begonnen tegen Rusland en Moskou zouden binnenrukken, de Oeral zouden bereiken en op zouden marcheren door Siberië naar de Beringstraat. Als zij dan over zouden steken naar Alaska en naar New York zouden gaan voor hun grote overwinningsparade, dan zouden zij tot de ontdekking komen zelf gebolsjewiseerd te zijn.

West Duitsland geniet, zonder dat wij hierop recht hebben, het voorrecht nog geen 5% communisten te tellen. Dit is het laagste percentage in West Europa. De ervaringen gedurende de Russische bezetting zijn daar niet vreemd aan. Wij tellen momenteel nog 9.000.000 ontheemden, voor wie wij gedurende de 7 jaar na de oorlog praktisch niets hebben gedaan. Is het wonder, dat deze mensen radicaal worden? Als wij als christenen niet daadwerkelijk beginnen voor hen iets te doen, dan zullen we over enkele jaren geen 5% communisten meer hebben, maar 9.000.000 communisten erbij en dan volkomen verdiend. Want "Ik was hongerig, en gij hebt mij niet te eten gegeven" en "Ik was dorstig en gij hebt mij niet te drinken gegeven".

Als Kerk hebben we de plicht, om in sociaal en economisch opzicht hervormingen door te voeren, waardoor het communisme geen aantrekkelijkheid meer bezit.

Ik kan geen antwoord geven op de vraag, of "de derde weg" een kans maakt de vrede te winnen. Zolang niet het tegendeel is bewezen, moeten wij het ernstig proberen. Onze verantwoordelijkheid dwingt ons daartoe."

Ds. STRIJD bedankte "Pastor" Niemöller' voor zijn menselijke woorden. Vervolgens wekte hij de aanwezigen op, de gedachte van "De Derde Weg" uit te dragen op kantoor, in trein, in vrienden- en kennissenkring, want de tijd dringt. Bewust gaan wij verder op de ingeslagen weg. Het deert ons niet, hoe men ons wil betitelen. Wij weten, wat wij willen.

Voorts vroeg hij bij het verlaten der zaal een offer te willen brengen voor diegenen, die een dure reis hadden moeten maken, om Ds. Niemöller hier hedenavond te beluisteren.

Te pl.m. 22.15 uur was de bijeenkomst geëindigd. Er werden geen wanklanken vernomen, ofschoon enige tientallen communisten in de zaal aanwezig waren; o.a. werd opgemerkt de bekende Willem Gerard KLINKENBERG.

OPMERKING.

De rede van Ds. Niemöler werd zeer aandachtig beluisterd en verschillende malen door waardierend applaus onderbroken. Hier sprak niet slechts een mens, die zich met de politiek bemoeit, maar steeds weer bleek hier de prediker en zielzorger te staan, die beangstigd is voor het leven zijner schapen en die tracht de dreiging op te heffen, opdat deze schapen ongestoord kunnen blijven leven. Einde.

Tevens verzonden aan: B.M. A'dam.
H.C. A'dam.

N. 5.

No 13 / p

08 1948

UITTREKSEL
Uit: 05296
Voor: 051478
t.a.v.: RIE
Dat.: 25/7-52
Par.: sel

DUPLICAAT

RAPPORT VAN KB

AAN HB HC

No.: 5166

Betr.: VERENIGING NEDERLAND-INDONESIË

Typ.B.

Uit betrouwbare bron ontvingen wij onderstaand verslag van een vergadering van het Dagelijks Bestuur der Vereniging Nederland-Indonesië op 7-5-1952. Afwezig met kennisgeving Mr. H. VAN WIJK. Bedankt als voorzitter en bestuurslid, studieredenen, heeft Dr. A.P.J. VAN DER BURG.

x | A. DE LA COURT is - z.g. voor zijn uitgevers bedrijf- naar Syrië, maar zou nu ook vertrekken naar Saoedi-Arabië, zulks volgens mededeling van RIEMENS. Besproken werd de "Balai Pertemuan". Verder werd besproken de affaire Westerling. Getracht zal worden, in overleg met de Indonesische ambassade, een commissie te vormen, welke een gerechtelijke vervolging van Westerling zal eisen en hiervoor de nodige stukken zal produceren. De bedoeling is om aan te tonen, dat bepaalde reactionnaire kringen, die een zekere invloed kunnen uitoefenen op de regering en de overheidsorganen, de beschermers zijn van Westerling.

x | x | RIEMENS vroeg aan de aanwezige leden - o.a. SPEK, WIJNEN, x | x | KOERSELMAN en MAJTMAN - of zij wilden trachten materiaal te verzamelen over het "Legioen Oud-Strijders".

De lezing, welke dezelfde avond zou worden gehouden door x | S. TEDJASUKMANA - zie hiervoor afzonderlijk rapport - was georganiseerd door RIEMENS in overleg met SOLLEIMAN Sjah, en was bedoeld als versterking van de 3e machts propaganda. RIEMENS wees in dit verband op een opmerkelijk artikel in Haagse Post van die week - van de hand van Prof. DE VRIES, en de tendenties in andere artikelen in dit blad. De Haagse Post was het blad, volgens hem, van de idee Welter, dus paradoxaal, t.a.v. Indonesie hun tegenvoeter,

t.a.v. de 3e machts idee hun mogelijke toekomstige medestander, zij 't dan in een ander vlak liggend, tegen wil en dank, hen toch in de kaart spelend.

De propaganda voor de Irianverklaring wordt voorlopig bevroren.

RIEMENS had n.l. van het Commissariaat een seintje gekregen dat deze actie momenteel niet welgevallig meer was, aangezien de Indonesische regering de Irian-kwestie in de ijskast ging opbergen op grond van de volgende motivering: Irian kunnen wij alleen krijgen, indien de Amerikanen meespelen. Deze spelen alleen mee, indien wij meedoen in hun Aziatische verdedigingsgordel. Dit willen wij niet doen, dus niet spreken over Irian, opdat nu geen beslissing wordt genomen, ongunstig voor ons. Hier is later over te spreken.

KB, 26 Mei 1952

VRIJ VOOR ACTIE

De 3e Weg

1948

Vredesbeweging "De Derde Weg", Secretariaat: Schouwweg 18a Wassenaar Tel.: K 1751-3866
Postrekening No. 334530 Rotterdamsche Bank N.V. Wassenaar,
t.n.v. Mej.A.M.Schiltmeyer voor Vredesbeweging "De Derde Weg".

=====

Ondergetekende

- x) wenst adhaesie te betuigen met het streven van de Vredesbeweging "De Derde Weg";
- x) wenst zijn/haar medewerking te verlenen;
- x) zal een bijdrage storten van f _____
- x) wenst _____ exemplaren van het MANIFEST toegezonden te krijgen.

Naam: _____

Adres: _____

Woonplaats: _____

Telefoon: _____

Functie: _____

Handtekening: _____

- x) Doorstrepen wat niet verlangd wordt.

00 1945
L.O.D. 3^e Weg B VII

Vredesbeweging "De Derde Weg"
Secretariaat: Schouwweg 18a, Wassenaar, Tel. 3366.

=====

Mededelingen aan de adhaerenten: No.2.

1. Ds. Martin Niemöller zal Woensdag 28 Mei a.s.
8 uur spreken te Amsterdam in "Bellevue",
(ingang Leidse Kade) over:
"De Derde Weg in Duitsland".

De leiding van deze avond berust bij Ds. Kr. Strijd,
voor de vertaling zorgt Ds. J. J. Buskes Jr.
Toegangsprijs is f 0.50.
Kaarten zijn verkrijgbaar Singel 135, Amsterdam,
Tel. 37920.

Voor niet-Amsterdammers worden plaatsen gereserveerd. Bespreek uw plaatsen spoedig. Er zal getracht worden de van ver komenden in de reiskosten tegemoet te komen. De aanvragen hiervoor te doen bij het Secretariaat.

2. De week na de komst van Ds. Niemöller zal Mevr. Helene Wessel, vroeger voorzitter van de Katholieke Centruumpartij in Duitsland, naar Nederland komen om hier drie spreekbeurten te vervullen.

In Utrecht 3 Juni a.s.; In Haarlem 4 Juni en in Eindhoven 5 Juni. Onderwerp en plaats zullen spoedig nader bekend gemaakt worden.

3. Op initiatief van enige Haagse medewerkers zijn enige richtlijnen voor organisatie opgesteld. Deze zijn door de werkgroep voor praktische en directe mogelijkheden onder de loupe genomen en met enkele wijzigingen voornamelijk in de redactie als voorstel voorgelegd aan de centrale werkgroep. Hoewel van mening dat er geen straffe organisatie-voorn moet komen, acht deze landelijke groep het in 't algemeen wel van belang, dat het voorstel als leidraad dient bij de vorming van plaatselijke werkgroepen en later bij de vorming van landelijke werkgroepen.

Om dus tot een zeer noodzakelijke eenheid in de organisatie te komen is het wenselijk, dat men

zich

BEZOEK
I J A N E N T

zich plaatselijk naar dit schema van organisatie richt. Men stelde zich in verbinding met het secretariaat, waar deze richtlijnen te krijgen zijn. In het algemeen wordt het nodig geacht, dat de werkgroepen voor het plaatselijk beleid, alvorens belangrijke besluiten van interne of externe aard te nemen of tot belangrijke acties over te gaan in naam van "de Derde Weg", zich wenden tot de Landelijke Werkgroep via het secretariaat om instemming te verkrijgen. Verder is het nodig het secretariaat op de hoogte te houden middels convocaten e.a. van de activiteiten in de plaatselijke werkgroepen.

4. De Landelijke Werkgroepen, die reeds enige vorm hebben gekregen zijn:

1. De Werkgroep voor Practische en Directe mogelijkheden, die reeds 2 maal vergaderd heeft.
 2. De politieke Werkgroep.
 3. De werkgroep voor Jongeren.
 4. De Werkgroep voor Documentatie.
 5. De Werkgroep voor Geschriften.
 6. De financiële Werkgroep.
 7. De Werkgroep voor contact met arbeiders.
- Spoedig worden deze werkgroepen bij elkaar geroepen, ook andere groepen hebben de aandacht.

5. Allen die meegholpen hebben aan de verspreiding van de 25000 exemplaren van het manifest een woord van dank.

Thans is de herdruk van het manifest met toevoeging van ruim 200 namen van adhaesiebetuigers ten behoeve van plaatselijke bekendheid gereed en verspreiding op grote schaal kan geschieden. Wij hopen, dat de plaatselijke werkgroepen hiermee in actie kunnen komen. De Prijs is 2 cnt. per stuk. De reeds bestelde worden spoedig toegezonden.

6. Ook de brochure van Dr. J. Suys "Politieke Plaatsbepaling van de Derde Weg" is gereed. Deze onze eerste brochure is waard door duizenden in binnen- en buitenland gelezen te worden. De prijs is f 0.35 per stuk.

Bij afname van 10 ex. f 0.30 per stuk.
" " " 100 ex. f 0.25 per stuk.

7. Reeds enige adhaerenten hebben aan de oproep tot het doen van vrijwillige doch vaste bijdragen gehoor gegeven.

Moge dit voorbeeld aanleiding zijn, dat velen volgen.

Het zal ieder duidelijk zijn, dat zonder geld geen actie mogelijk is. Hier ligt een medeverantwoordelijkheid voor de beweging voor iedere deelnemer.

8. Bij het vormen van Plaatselijke Werkgroepen is de "Reiscommissie" steeds bereid bij een voorbereidende bespreking aanwezig te zijn.

9. Ons is verzocht mede te delen, dat zojuist verschenen is "Storm over Azië en Africa", een bedreiging van onze Cultuur?, door Ir. P. Schut. Uitgave van H. Storm te Utracht, Keizerstraat 5; Giro 327213. Prijs f 0.25 per stuk. Reductie bij groter kwantum afname.

10. Tot slot nog even ons giromummer:
334530 Rotterdamsche Bank N.V., Wassenaar,
t.n.v. Mej. A.M. Schiltmeyer, voor Vredesbeweging "De Derde Weg".

A.M. Schiltmeyer,
secr. esse.

Richtlijnen voor organisatie.

Dr. J. Suys. Pol. plaatsbep. vd 3e Weg 0.35
Ir. P. Schut. Storm over Azië en Africa 0.25

besteld en ontvangen.

20 V 10
1952

EEUWFEEST
NEDERLANDSE P
UTRECHT 28 JU

DRUKWERK

Gebr. van Cleef
Spui 28
den Haag

De Heer
Mevrouw
Mejuffr.

s.s.t.t.

"De Derde Weg"
Schouwweg 18a
Wassenaar

1210127

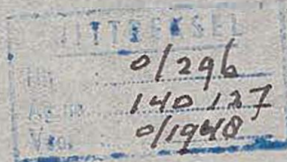
RAPPORT VAN KB

AAN HB HO.

No.: 5167

Betr.: VERENIGING NEDERLAND-INDONESIË.

Typ.D.

DUPLICAAT

Uit betrouwbare bron ontvingen wij onderstaand rapport over de op 7-5-1952 voor de Vereniging Nederland-Indonesië door TEDJASUKMANA gehouden lezing.

De Heer TEDJASUKMANA oonstateerde in Europa twee bewegingen, welke beide beweren de lotsverbetering van het volk te beogen: het Socialisme en het Communisme.

Deze bewegingen zien wij ook geprojecteerd in Indonesië over de gehele linie: In de partijen, de jeugd- vrouwen- en vakbeweging, in allerlei politieke- en semi-politieke organisaties.

Het communisme heeft, het valt niet te ontkennen, voor de grote massa een sterke aantrekkingskracht en met een zeker recht.

Hij zelf had toch bij zijn bezoek aan Moskou geonstateerd een materiële vooruitgang, een verhoging van de welstand van het volk, zij dan ten koste van zekere essentiële vrijheden, welke vrijheden echter voor de massa weer niet zo essentieel zijn.

In Indonesië zijn de ambtenaren, de Middenstand en de intellectuelen niet voor het Communisme, zij zijn en denken veeleer Westers, progressief, socialistisch, maar vergeet niet, zij kunnen zo denken, zij hebben een zekere mate van welstand, zij hebben iedere dag nog te eten, kleding, woning, enz. enz. De miljoenenbevolking van Indonesië, de dessabevolking, geeft echter om schone leuzen van democratie, culturele waarden, e.d., niets, zij willen eten, kleding, een woning, zekerheid van bestaan. Hij wijst in dit verband op het snel aangroeiende stadsproletariaat, o.a. de uit de dessa gevluchten, op de ex-militaire jeugd in de guerilla opgevoed, de massajeugd, alle gedesillusioneerden, de uit het lood geslagenen, die gevonden worden onder juist deze lagen van de bevolking en die zéér bevattelijk zijn voor de goed gevoerde, direct gerichte communistische propaganda.

Om de aantrekkingskracht hiervan tegen te gaan, is een collectivistisch gerichte economische politiek noodzakelijk, een betere agrarische politiek is noodzakelijk, het scheppen van betere arbeidsvoorwaarden, een rij van sociale zekerheden zijn noodzakelijk. Dit alles om de communisten de wind uit de zeilen te nemen.

De politieke stromingen in Indonesië wil hij grofweg onderscheiden in een rechtse en een linkse stroming. Onder de rechtse stroming rekent hij de Islamitische- en de Nationalistische groeperingen; onder de linkse: de communistische- en de socialistische groeperingen. De communistische wil hij dan nog verder onderscheiden in de nationaal communisten - de groep MULBA (phonetisch genoteerd) - en de C.P.I.

Schematisch dus:

Rechts : a. Islamiëten
 b. Nationalisten
 Links : a. Socialisten
 b. Nationaal-communisten
 c. C.P.I.

In de combinatie van rechts b. en links a., ziet hij de mogelijkheid van een derde weg, een idee, die in geheel Indonesië steeds meer weerklank begint te vinden. Als voorbeeld hiervan noemt hij het volgende: Toen de uitnodiging van het comité van Kopenhagen kwam, om een delegatie naar Moskou te sturen en hij vormde zo'n delegatie, stond de gehele pers hierachter en ondersteunde ook de regering het gaan van deze delegatie. Dit is z.i. een treffend voorbeeld van de neutraliteitspolitiek van Indo-

nesië tegenover het wereldgebeuren, e.g. zijn neutrale houding in de controverse Amerika - Rusland. De revolutie kan in Azië - dus ook in Indonesië - alleen voorkomen worden door een doelbewuste sociaal-economische politiek, die ene zal zijn van de machtspolitiek in het internationale schaakspel.

In dit verband moet ook het contact zoeken van SEARIR met India en de Islamitische landen worden gezien.

In het kader van deze politiek acht hij echter ook noodzakelijk, dat er nog geen breuk met Nederland komt - lees West-Europa - zulks zou de verhouding Europa-Azië nog labiel maken, terwijl bij een betere verhouding, Azië mogelijk Europa nog eens zal stimuleren, evaneens over te gaan tot het voeren van een de machtspolitiek in de controverse Amerika-Rusland.

In de discussie kwam nog tot uiting, dat indien mogelijk, Indonesië zijn handel met Rusland sterk wil uitbreiden, om zodoende onder de dictatuur van de dollar uit te komen. Volgens het beweren van de spreker had de hulp van de Amerikanen Indonesië tot nu toe alleen maar schade opgeleverd, als voorbeeld noemde hij de enorme schade, die de volksrubber tengevolge van het Amerikaanse rubbermonopolie zou hebben geleden. Bovendien worden aan de dollarhulp politieke voorwaarden verbonden.

Over de conferentie in Moakou zei hij, dat de Aziatische landen, zoals b.v. Pakistan, zeker met opdracht van hun regeringen waren om handelsconnecties met de S.U. aan te knopen, of uit te breiden, uit soortgelijke overwegingen als Indonesië. Ook Engeland was z.i. hoog actief. Zonder zich illusies te maken over de politieke nevenbedoelingen van de S.U., meende hij toch, dat deze tevens de bedoeling hadden, handelsbetrekkingen van meer duurzame aard aan te knopen.

KB, 26 Mei 1952

VRIJ VOOR ACTIE

Bijlage: 1 pamflet.

Vredesbeweging " De Derde Weg "

Secretariaat: Schouwweg 18a Wassenaar, Tel. 3866

=====

Mededelingen aan de adhaerenten: No.3.

11 Juni 1952

1. Vier belangrijke avonden, waarop Ds. Martin Niemöller en Helene Wessel hebben gesproken, hebben de Duitse Kwestie onder de aandacht van het Nederlandse Volk gebracht (zie reacties in de pers).

Nog is dit niet genoeg.

Het plan bestaat een pamflet hierover uit te geven, indien VELEN willen meehel-
pen dit te verspreiden.

In de eerste plaats wordt hier gedacht aan de reeds gevormde plaatselijke Werk-
groepen; in de 2e plaats aan de verspreide adhaerenten. Meld U hiervoor spoed-
dig met opgave van het aantal af te nemen exemplaren.

De lezing van Ds. Niemöller en de niet minder belangrijke lezing van Helene Wes-
sel, zullen verkrijgbaar worden gesteld, indien er grote aanvraag voor is.

De prijs zal ongeveer 20 cent zijn.

HET DOCUMENTATIEBLAD bevattende artikelen over Ds. Niemöller en de Duitse Vre-
desbeweging de "Notgemeinschaft" is op aanvraag te krijgen.

2. DE VERKIEZINGEN: Ingesloten: "De Derde Weg en de Verkiezingen", als antwoord
op de vele vragen hierover gesteld. Aan te bevelen is als antwoord op de vele
leuzen van de politieke partijen, te stellen: "Uw leuzen zijn wel goed, maar wat
doet gij voor de vrede, behalve bewapenen."

Deze leuze is door den Haag gebruikt bij uitdeling van het manifest op inge-
hecht strookje bij een verkiezingsvergadering.

3. WERKGROEPEN.

Thans bestaan Plaatselijke Werkgroepen in:

1. Amsterdam, Singel 135

6. Leeuwarden, Azaleastraat 71

2. den Haag, A. Paulownastraat 113

7. IJmuiden/Velzen/Bevrwijk,

3. Haarlem, v. Duvenvoordestraat 116

Lange Nieuwstraat 782.

4. Rotterdam, Spoor singel 71a

8. Eindhoven, Hendrik Druckerstr. 6

5. Groningen, Noorderbinnensingel 137b

9. Utrecht, Mauritsstraat 100.

In wording zijn: Arnhem, Apeldoornseweg 25 en Krommenie, Parklaan 5, e.a.

Helpt mee aan de vorming van werkgroepen in Uw woonplaats.

Landelijke Werkgroepen, die reeds vergaderd hebben zijn:

1. Politieke Werkgroep; 2. Werkgroep voor Praktische en Directe mogelijkheden;

3. Werkgroep voor Jongeren; 4. Werkgroep voor contact met arbeiders; 5. Werk-
groep voor de Financien.

De Werkgroep voor Jongeren heeft het voorstel gedaan een Jeugdconferentie te
houden, ongeveer eind September.

4. FINANCIËN:

De Centrale Werkgroep gaat uit van de gedachte dat zij die adhaesie hebben be-
tuigd aan het manifest van de Vredesbeweging De Derde Weg, deze beweging als
deelnemers willen steunen.

Het spreekt vanzelf dat de werkzaamheden van de verschillende gevormde werk-
groepen en de uitvoering van hun plannen niet tot stand kunnen komen zonder
een financiële basis.

Het regelmatig uitgeven van een mededelingenblad, het voeren van propaganda, het verspreiden van brochures, pamfletten, het beleggen van vergaderingen en wat wij nog verder willen en moeten ondernemen om de in deze tijd zo bitter nodige gedachte van de Derde Weg bekendheid te geven, dat alles vraagt geld. Reeds zijn er geregelde maandelijksse bijdragen van 10 - 5 - 3 - 2 en 1 gulden. En giften van f 25.-, f 50.- en f 60.- ineens.

Dat is prachtig, maar om te kunnen blijven werken moeten wij kunnen rekenen op geregelde bijdragen. Wij richten daarom tot alle adhaerenten-medewerkers van onze beweging het dringende verzoek vooral vaste periodieke bijdrage te geven. Als richtbedrag noemen wij f 0.50 per maand, maar de grootte van het bedrag laten wij aan U over. Elk bedrag is welkom, een kleiner ook, maar een groter helpt ons nog meer.

Ons werk, bedenk dit goed, is van het grootste belang; het is onze bijdrage aan een veldwinnend inzicht voor heel de wereld, dat ons geslacht de slag om de vrede MOET winnen.

Propaganda voor onze inzichten, waar U dit kunt, is het eerst nodige. Maar daar toe behoort ook het kleine geldelijke offer dat deze grote beweging vraagt. Regel uw bijdrage nu dadelijk, of centraal of in uw afdeling.

5. Aan te bevelen boeken:

Koninklijke Woorden van H.M. Koningin Juliana, tijdens haar reis door de V.S.
Uitgave van de Wereld bibliotheek.

Korean Reporter, René Cutforth, bij M. Nijhoff, prijs f 9.05
Hollands uittreksel te verkrijgen bij Hr.H.Nolles, Hyacinthweg 26 Den Haag.

A. M. Schiltmeyer,
Secretaresse.

Vredesbeweging "De Derde Weg"

DE DERDE WEG EN DE VERKIEZINGEN
=====

De Vredesbeweging "de Derde Weg" houdt zich principieel en praktisch buiten de partijpolitiek. In de achter ons liggende maanden sinds de verschijning van ons manifest is tot onze blijdschap gebleken, dat onze beweging, die zich niet via een of meer politieke partijen, maar onmiddellijk en onafhankelijk van welke partij ook, tot het Nederlandse volk richt, niet over gebrek aan weerklank te klagen heeft.

De Derde Weg is een begrip geworden in het gesprek over de vragen van de dag. Dat de aan de "oude politiek" conforme grote partijen vooralsnog geen aanhangers van de Derde Weg op verkiesbare plaatsen van hun kandidatenlijsten zetten, verwondert of ontmoedigt ons niet. Wij kunnen niet verwachten, dat deze partijen de Derde Weg nu reeds tot inzet van de verkiezingen zouden maken.

Inmiddels constateren wij met vreugde en het spoort ons aan tot verdere inspanning, dat onze vergaderingen blijken te "trekken" en dat er belangstelling bestaat bij steeds grotere groepen mensen voor de van de gangbare afwijkende visie op de wereldpolitiek, zoals Niemöller en Helene Wessel op hun wijze en de Derde Wegbeweging op haar wijze deze tot uiting brengen.

Zelfs bij de komende verkiezingen zal het blijken, dat de door de Vredesbeweging "de Derde Weg" opgeroepen instemming en weerklank zich zal trachten te uiten. De Socialistische Unie en de zevenstemmersactie zijn hiervan tekenen. Het spreekt vanzelf, dat de Vredesbeweging "de Derde Weg" zich met geen van deze beiden identificeert en zich ook niet geroepen of bevoegd acht om er een oordeel over uit te spreken.

Maar wij zien hier toch de mogelijkheid, dat ook bij de komende verkiezingen, die door de grote partijen in het geheel niet gezien worden als het uitlokken van een uitspraak over de bewapeningspolitiek, toch tal van kiezers hun neen tegen deze politiek laten horen, hetzij door hun stem op nummer zeven van de partij van hun voorkeur uit te brengen, hoewel ze weten dat deze partij een bewapeningspolitiek voorstaat, die zij afwijzen, hetzij door te stemmen op een partij, die de afwijzing van Atlantisch pact en Kominform beide in zijn vaandel voert, de Socialistische Unie.

Het spreekt vanzelf, dat de "Derde Weg" beweging bijzonder belangstelt in de resultaten van zevenstemmers en Socialistische Unie, omdat zij daaruit alvast iets kan aflezen van de weerklank, die de Derde Weg gedachte bij de kiezers heeft gewekt. Maar zij ziet haar taak niet in een politiek advies bij de verkiezingen en zij is ervan overtuigd, dat pas een voor de "Derde Weg" gewonnen publieke opinie de leiding van de grote partijen in staat kan stellen om de oude banen te verlaten.

Aan onze adhaerenten en sympathisanten, die ons advies vragen voor de komende verkiezingen, antwoorden wij: gij zijt mans genoeg om dat zelf te weten en te beslissen. Als gij voor u zelf meent door het uitbrengen van uw stem op vruchtbare wijze uiting te kunnen geven aan uw overtuiging, dat alleen een "derde weg" onze politieke inspanning waard is, doe het dan vooral op de wijze, die U goed dunkt, maar wees verzekerd, dat onze strijd op een heel wat breder front en een heel wat langer termijn wordt gestreden dan de aanstaande Nederlandse verkiezingsstrijd.

Centrale Werkgroep Vredesbeweging
"de Derde Weg"
Secretariaat: Schouwweg 18a, Wassenaar.

BX 139820

Handelsblad is stuurlijst de

IV AV 3

Helene Wessel

VERTROUWELIJK

UITGEBEKT

Ter bevestiging van het telefonisch onderhoud met de Commissaris van Politie H.L. Pijls, d.d. 23 Mei 1952 deel ik U mede, dat omtrent Helene Wessel het navolgende bekend is:

In het Algemeen Handelsblad van 2 Februari 1952 wordt in een artikel "Neutralisme in Duitsland" mededeling gedaan van het feit, dat Helene Wessel, die (niet geheel duidelijk) wordt aangeduid als eerste voorzitter van de links-katholieke Centruumpartij (C.D.P.) en voorzitter van de Centrumfractie in de Duitse Bondsdag, als zodanig, uit protest tegen iedere vorm van Duitse herbewapening, is afgetreden. Van haar wordt verder nog vermeld, dat zij een 53-jarige krantenuitgeefster uit het Ruhrgebied is en dat zij oorspronkelijk sociaal werkster was.

Helene Wessel is zich, na uit haar politieke functies te zijn getreden, geheel gaan wijden aan de "Notgemeinschaft für den Frieden Europa's", een neutralistische organisatie, die vergeleken kan worden met de "Derde Weg" beweging in Nederland.

Van deze "Notgemeinschaft" zou ook deel uit maken een zekere Dr Heinemann, die Minister van Binnenlandse Zaken in het Kabinet Adenauer is geweest. Hij zou eveneens zijn afgetreden uit protest tegen Adenauer's herbewapenings-politiek.

De "Notgemeinschaft für den Frieden Europa's" wordt gekarakteriseerd als een beweging, die Duitsland wil neutraliseren en demilitariseren en het als derde front tussen Oosten West tot een bufferstaat wil maken.

De "Derde Weg" beweging heeft in een gestencild rondschrijven het "Handelsblad"-artikel met een instemmend commentaar van de hand van "een lezeres" aan haar leden en belangstellenden ter kennis gebracht.

HET HOOFD VAN DE DIENST.
Namens deze,

K

L. J. van Laere

de heer Hoofdcommissaris
Gemeentepolitie

N D H O V E N.

RAPPORT VAN KB

AAN HB HD

No.: 4895

Betr.: DERDE WEG-CONFERENTIE TE AMSTEDAM.

Typ.D.

OP KAART
ACDI 4 6
DA.: 13.8.52
PAR: F

6.168.1 6.144
 01.125.7 01.125.7
 29 APR 1952
 ACD/137742

Schutblad in dienst

Uit betrouwbare bron werd onderstaand verslag ontvangen van een in Maart te Amsterdam gehouden conferentie van De Derde Weg.

PS 10831

PS 13035

1. X

Dr. DIEMER en ~~VERSCHURE~~ uit Eindhoven waren o.a. aanwezig. De conferentie van De Derde Weg (Maart 1952 - Amsterdam) werd door ± 180 man bezocht; men stelde zich voor nog een conferentie met de zelfde "bezetting" te laten volgen.

PS 7330

✓ X 1
X 1

Dr. J. SUYS, Prof. Dr. W.F. WERTHEIM, Juffr. SCHILTMAYER, Ds. STRIJDT, Mr. H. GILTAY en Prof. DONKERSLOOT spannen zich bijzonder in; zij noemen zich "de binnenste cirkel".

Mr. H. GILTAY bleef vaag, hij huldigde een algemeen humanistisch standpunt. Hij wilde wel een Derde Weg, geen derde Macht.

Dr. J. SUYS distancieerde zich van Rusland, het gebeurde in Tsjecho-Slowakije had hem de ogen geopend. Hij was tegen de communistische vredesbeweging, omdat deze door Rusland gebruikt wordt. (Opvallend verschil met de houding in V.W.O.-kringen).

SUYS ging gaarne accoord met een voorstel de kandidaten voor de a.s. verkiezingen te laten bezoeken door mensen van De Derde Weg beweging.

De vraag moest dan gesteld worden, of zij al of niet voor De Derde Weg waren; dit kon dan een aanwijzing zijn voor De Derde Weg mensen, wie te kiezen bij de a.s. verkiezingen.

Dr. SUYS zal radicaal pacifist blijven, ook bij een fascistische oorlogsdreiging.

Prof. Dr. W.F. WERTHEIM behandelde de laag ontwikkelde gebieden en het Oost Aziatische vraagstuk.

- Stelde:
- a) bewapeningsuitgaven zijn in strijd met de voorgenomen hulp aan laag ontwikkelde gebieden,
 - b) de UNO moest in oorspronkelijke vorm teruggebracht worden; geen blokkentheorie,
 - c) in de te helpen laag ontwikkelde gebieden moest eerst een structurele verandering komen.

2. De arbeider LANKVELDER (?) stond blijkbaar zeer sympathiek tegenover de ideeën van Prof. WERTHEIM, maar maakte hem er op attent, dat door de zelfstandigheid van de arbeiders in Oost Azië en de self-supporting van het industriële leven daar, de arbeiders in Engeland minder werk krijgen en gaan schelden op hun collega's in het Oosten. Prof. WERTHEIM achtte dit zeer belangrijk en zei, dat daaraan aandacht moest besteed worden.

PS
10831

3. Dr. DIEMER (Philips) vond, dat te weinig arbeiders bij de Derde Weg waren. Hij vroeg ook meer exactheid. Ook hij vond de houding van Dr. J. SUYS opvallend verschillend van vroegere uitlatingen gedaan in VWO verband. Hij zag hierin een "bekering".

DIEMER keerde zich even tegen Prof. WERTHEIM, daar hij van mening was, dat het toch goed was, dat er (Oost-Aziatische) landen waren, die uitvoerden en (Europese) landen die de goederen verwerkten; WERTHEIM stelde daartegenover, dat dit niet zo moest zijn "anders worden ze toch uitgezogen". Bovendien was DIEMER van mening, dat Nederland toch veel goed in Indië had verricht, waar tegenover WERTHEIM stelde, dat het principe fout was.

KB, 28 April 1952

Bijlagen: 4 circulaires

I

Vredesbeweging "De Derde Weg" - Conferentie Amsterdam Maart 1952.

Résumé Inleiding

"De Derde Weg - in ons en in de wereld", door Mr. H. Giltay

Met het oog op de komende discussie, vestigt spr. allereerst de aandacht op de psychologische factoren, die aan het totstandkomen van een werkelijk vruchtbare discussie in de weg staan. In plaats van met elkaar sprekend waarheidszoeken, is discussie meestal een poging om, elkaar tegen-sprekend, zelf gelijk te krijgen. Dogmatisme, hetzij openlijk-beledend, hetzij onder een schijnbare openheid en onbevooroordeeldheid verborgen, is een onzer meest typische eigenschappen. Echter is een zodanige geestelijke aderverkalking, gelukkig, niet per se ongeneselijk. Geestelijke verstarring kan worden opgeheven, wanneer een nieuw geestelijk élan ons doorvaart. Misschien zal de Derde Weg-idee hiertoe de stoot kunnen geven.

Moe en moedeloos waren wij geworden, en beangst voor het omslaan van de koude in de warme oorlog. Onze vitale bestaansangst dreef ons bijeen en deed onze primitiefste agressief-defensieve kudde-instincten ontwaken. Wij, de "vrije" westerse volken lieten ons, voor het grootste deel, inschakelen in het Amerikaans-Atlantische Westblok, tegen het Oostblok.

Zal de gruwel der verwoesting wederom, en gruwelijker dan ooit, over de wereld komen? Als ze komt, zal dat geen metaphysische fataliteit, maar ons eigen, krank-zinnig mensenwerk zijn. Er is echter een Derde Weg: de Weg van de Rede. Maar hij is moeilijk te vinden, en nog moeilijker te gaan. Omdat wij nog maar in zeer geringe mate redelijke wezens zijn. Onze gedragingen worden nog altijd overwegend bepaald niet door waarachtige redelijkheid, maar door het onderbewuste instinctieve spel onzer begeerten en angsten.

Hierop ontwikkeld spr. een beschouwing over de vraag, wat "redelijkheid" is, alsmede over het wezen en de functie van datgene, wat wij ons "geweten" plegen te noemen, maar wat in hoofdzaak nog slechts een op angst berustend dresuur- en zelfdresuur-product is. Dit wordt geïllustreerd met het voorbeeld van het omslaan van het "vredes"- in het "oorlogs"-"geweten".

Onze Derde Weg is thans, overwegend nog maar Droom-Visie en innerlijke gezindheid. Maar daarom is die Droom niet noodzakelijk "niets dan" een ijdel hersenspinsel, een onmogelijke wensfantasie! Onze Droom is in wezen verbeelding, voor-beelding van datgene, waarop onze diepste menselijke natuur is aangelegd: de vorming ener vrije, vreedzame, rechtvaardige al-menselijke Samenleving.

Wij zien onze Derde Weg nog niet scherp vóór ons, in de wereld, en dat spreekt vanzelf. Want die Weg zal uit ons moeten groeien in de wereld, uit ons hart en uit ons verstand. Wij kunnen hem niet, enkel-verstandelijk, maken, construeren. Wij beschikken ook niet over gewelddadige materiële springstoffen, waarmee wij de "rots van waanzin en van zonde" (Henr. Roland Holst) zouden kunnen splijten.

Onze wapenen zullen slechts geestelijke, geweldloze wapenen kunnen zijn. Onze activiteit zal alleen dan werkelijk heilzaam zijn, wanneer zij voortspuit uit en steeds rusten blijft in onze diepste menselijkheid; wanneer wij eens-voor-al de poging opgeven om heilige doeleinden te bereiken (met de aller-onheiligste, meest-onmenselijke middelen); wanneer alle bigeloof in de macht van het geweld van ons afvalt, en wij eindelijk de moed vinden om "ernst te maken met de macht, die boven alle macht is: Menselijkheid". (Albert Schweitzer).

=====

Vredesbeweging "De Derde Weg" - Conferentie te Amsterdam Maart 1952 - SYLLABUS.

Politieke plaatsbepaling van de Derde Weg, door Dr. J. Suys.

- I. Wenselijkheid dat de verschillende opvattingen omtrent het politiek karakter van de Derde Weg tot volledige uitspraak komen, opdat door gedachtenwisseling de noodzakelijke overeenstemming worde voorbereid.
- II. Waarom de naam "Derde Weg" is gekozen. De Derde Weg is in de eerste plaats de uitweg uit een fatale situatie, waarvoor door ons baan moet worden gebroken.
- III. Een echte vredesbeweging, zoals de Derde Weg wil zijn, moet gekenmerkt worden door:
 - 1. Onafhankelijkheid ten opzichte van de tegenover elkaar staande machtsblokken;
 - 2. Verwerping van oorlogsmiddelen om het vredes-doel te bereiken;
 - 3. Het aan de hedendaagse werkelijkheid aangepaste vredesbegrip van de politieke vrde, die in staat is zowel de staten- als de partij-en-tegenstellingen te overkoepelen;
 - 4. Het openlijk beleden inzicht, dat zowel de oorlog als de sociale ongelijkheid, opgevat als ongelijkheid in individuele ontwikkelings-mogelijkheden, buiten het fascisme geen zedelijk prestige meer heeft.
- IV. De Derde Weg is ongetwijfeld een politieke beweging, emdat hij zich ten doel stelt de voor de vrede gevaarlijkste machts- en ideologische tegenstellingen te boven te komen. Evenzeer staat buiten twijfel dat hij door zijn principiële grondslag (III) een breuk met de traditionele politiek betekent, en daarom een nieuwe politiek is die in een ander vlak ligt.
- V. Deze nieuwe politiek zal zoveel mogelijk gebruik moeten maken van de bestaande politieke organen om hen om te vormen tot vredes-organen. Ten opzichte van de niet-fascistische politieke partijen - d.i. in Nederland van alle thans in het parlement vertegenwoordigde partijen - betekent dit onzerzijds zowel afwijzing van elke discriminatie, als ook afwijzing van een opvatting van partij-trouw die hun noodzakelijke omvorming tot vredes-organen zou belemmeren.
- VI. Het begrip "Socialisme" is, ook uit vredes-oogpunt, onbruikbaar geworden als politiek criterium. Openlijk moet worden uitgesproken, dat in de Derde Weg socialisten en niet-socialisten volkomen gelijkberechtigd naast elkaar staan. De onverenigbaarheid van een echte vredesbeweging met sociale behoudzucht is in III,4. duidelijk genoeg aangegeven.
- VII. Het is zowel practisch als theoretisch van belang, na te gaan welke consequentie het voorgaande heeft voor onze houding bij de a.s. verkiezingen.

III

SYLLABUS

Het Vredesvraagstuk en de laagontwikkelde gebieden. door Prof.Dr.W.F.Wertheim.

De zogenaamde laagontwikkelde gebieden onderscheiden zich van onze westerse wereld door een geringe productie per man. Deze gebieden zijn overwegend agrarisch; de industrie is er weinig ontwikkeld, de landbouw wordt er traditioneel beoefend, zonder moderne hulpmiddelen.

Deze maatschappijvorm brengt een zeer laag levenspeil met zich mee, dat gepaard gaat met ondervoeding en een korte gemiddelde levensduur.

Met name de Aziatische volkeren worden echter steeds sterker beroerd door een verlangen naar verbetering van hun levensomstandigheden.

Het economisch achterblijven van de laagontwikkelde gebieden is voor een deel toe te schrijven aan de politiek der westerse landen om de industrialisatie van de niet-westerse wereld tegen te houden. In de laatste tientallen jaren waren deze gebieden voor het Westen vooral belangrijk als vindplaatsen van met betrekkelijk weinig kosten te winnen strategische grondstoffen. Ziedaar een belangrijk aspect van het verband tussen het vredesvraagstuk en de laagontwikkelde gebieden.

Alle hulp aan laagontwikkelde gebieden zal vruchteloos blijven, wanneer deze hulp niet in de eerste plaats een bevordering van de industrialisatie ten doel heeft. Zolang deze "hulp" in hoofdzaak gericht zal blijven op het winnen van strategische grondstoffen ten behoeve van de westerse wereld, zal zij het omgekeerde bereiken van wat men beoogt. Werkelijke hulp kan niet samengaan met de allesoverheersende bewapeningsprogramma's. Evenmin kan zij samengaan met een splitsing van de wereld in twee onverzoenlijke blokken, of met een politiek die wezenlijke maatschappelijke veranderingen in de niet-westerse wereld wil tegenhouden.

Slechts een herstel van de Verenigde Naties in een vorm, die beantwoordt aan de oorspronkelijke bedoelingen, kan het hulpprogram tot een weldaad voor de hongerende mensheid maken.

In de tot een min of meer zelfstandig politiek leven gekomen laagontwikkelde gebieden, met name in de Aziatische landen, is men zich in het algemeen bewust van de noodzaak om de vrede te handhaven als voorwaarde voor economische opbouw. Daarom zijn de Aziatische landen, onafhankelijk van de overheersende ideologie, in het algemeen geneigd een bemiddelende rol te spelen in het grote wereldconflict. De pasverworven staatkundige vrijheid maakt de Aziatische regeringen bijzonder gevoelig voor elke zweem van westerse overheersing.

Daarom is de "derde weg", die in onze samenleving sommigen een wensdroom lijkt, in de Aziatische wereld een levende realiteit.

= = = =

HOE NU VERDER
=====

Dialog door Dr. P.J.Meertens
Ir. P.J.Wemelsfelder

Korte samenvatting.

- =====
1. De Derde Weg moet b e w e g i n g zijn. Geen vereniging.
Wie adhaesie betuigt behoort tot De Derde Weg.
 2. Werkzaamheden worden gegroepeerd in werkgroepen en wel:
 1. Plaatselijke werkgroepen voor groepsgewijs voorbereiden van werkzaamheden, studie, propaganda, openbare avonden, documentatie, cultureel werk, voorlichting;
 2. Plaatselijke hoofdgroepen voor de plaatselijke contacten tussen de werkgroepen, organisatie van lezingen, algemene discussieavonden, plaatselijk secretariaat en financiering;
 3. Landelijke kerngroepen voor de behandeling van hoofdvraagstukken, uitwerken of toetsen van principiële publicaties, voorbereiden van conferenties, overwegen van stappen bij de regering, belangrijke propagandistische maatregelen, belangrijke contacten met buitenland;
 4. Landelijke Hoofdgroep voor de leiding van de beweging in zijn geheel.
 3. Inzake het formeren van plaatselijk werk:
 - a. Te beginnen met kleine groep met mensen uit zoveel mogelijk verscheiden kringen en beginselen. Accentverschillen moeten worden doorgepraat tot een tenvolle bevredigende synthese is gevonden.
 - b. Algemene discussieavonden met adhaerenten. Van daaruit blijken mogelijkheden voor en behoeften aan werkgroepen. Veelvuldig contact!
 - c. Daarna uitnodigen van sprekers. Aanvankelijk alleen voor adhaerenten. Later ook voor publiek toegankelijke bijeenkomsten.
 - d. De Landelijke Hoofdgroep en de kerngroepen dienen bij voortdurende initiatieven te nemen en suggesties te doen waarbij de plaatselijke werkgroepen bij ingeschakeld kunnen of moeten worden.
 4. Van levensbelang voor de Beweging: sterke teamgeest en zelftucht in de werkgroepen.
 5. Het geestelijk klimaat van de Beweging en de samenwerking in de groepen worde bepaald door:
 1. Dat vrede niet slechts einddoel, doch ook uitgangspunt en middel moet zijn.
 2. Dat kritische bezonnenheid het dient te winnen van emotioneel elan en affecten.
 3. Afwijzing van geweld om beslissingen te forceren.
 4. Het toepassen van de uitpraatregel.
 5. Het altijd zoeken naar een synthese op hoger niveau.
 6. Het zoeken van zo breed mogelijke samenwerking.
 7. Volslagen tolerantie jegens alle wereldbeschouwelikheden.
 8. Realiseren van de federatieve samenwerking.
 9. Het opbrengen van "bereidheid tot de ander".
 10. Het stellen van de adequate daad.

Copie voor HD

137741

DUPLICAAT

RAPPORT VAN KB

AAN HB HD

No.: 4896

Betr.: DERDE WEG, AFD. EINDHOVEN.

Typ.D.

Uit betrouwbare bron werd vernomen, dat tot de afd. Eindhoven van De Derde Weg o.a. behoren:
VERSCHUURE, Dr. DIEMER, Ir. BELJERS, VEENSTRA, SIERTSEMA, mevr. JANSEN,
A. BAKKER en echtgenote (raadslid "Vrede en Welvaart", Eindhoven).

KB, 28 April 1952

VRIJ VOOR ACTIE

SPECIALE INSTRUCTIES AAN ACD
 (Slechts bij definitieve opberging invullen) ✓
 O N A F G E D A A N

CO 136/10. ✓ 08 1948

① De Dendrocy

(lynd)

Afd/Sect. B IV Dat. 2-5-52 Par. lynd

Achtereenvolgens aan:

KRW t.k.
B t.b.

actiearts 18/5/52

Interne aanwijzingen ACD IV

Verantw. voor }
 Adm. afdoening } B H.ACD, namens deze
 Dat: 2/5/52

ACD/ Dat. Par.

Afd.	Sectie	BEHANDELING	Afz./Par.	Dat.
<u>KRW</u>	<u>2-4/4</u>	<u>Kan de toerending met snellen?</u>	<u>lynd</u>	<u>2/4</u>
<u>B</u>	<u>B IV</u>		<u>SB</u>	<u>25.4.52</u>
<u>25/4</u>	<u>B IV</u>		<u>lynd</u>	<u>2-5-52</u>
<u>H</u>	<u>ACD</u>	<u>lynd. KRW.</u>		
		<u>CO 136/10 9/5</u>		

Van G्लाag

VERTROUWELIJK

Verbinding: No.12

16 April 1952.

Doss.13/869-9.

Onderwerp: Conferentie "De Derde Weg"

Datum ontvangst bericht:---

Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar

Waardering bericht: betrouwbaar

Tevens bericht gezonden aan:---

Medewerkende instanties:---

Ondernomen actie:---

6.144 *6.160.1*
06.125.7 *06.125.7* *6.22*

17 APR. 1952

ACD/136711

aanst op 24/4 bij K.E.W.

Op 22 en 23 Maart 1952 is in "Krasnapolski" te Amsterdam een conferentie gehouden van de Vredesbeweging "De Derde Weg". In verband hiermede wordt toegezonden:

- X |
1. een afschrift van de inleiding, gehouden door Mr Hendrik GILTAY, geboren 17 Februari 1892 te Delft, getiteld "De Derde Weg in ons en in de Wereld" en
 2. een syllabus van de redevoering, gehouden door Dr J.SUYS, getiteld: "Politieke plaatsbepaling van de Derde Weg". (einde)

Vredesbeweging "De Derde Weg" - Conferentie Amsterdam Maart 1952.

Résumé Inleiding

"De Derde Weg - in ons en in de wereld", door Mr H. Giltay.

Met het oog op de komende discussie, vestigt spr. allereerst de aandacht op de psychologische factoren, die aan het totstandkomen van een werkelijk vruchtbare discussie in de weg staan. In plaats van met elkaar sprekend waarheidzoeken, is discussie meestal een poging om, elkaar tegen-sprekend, zelf gelijk te krijgen. Dogmatisme, hetzij openlijk beleden, hetzij onder een schijnbare openheid en onbevooroordeeldheid verborgen, is een onzer meest typische eigenschappen. Geestelijke verstarring kan worden opgeheven, wanneer een nieuw geestelijk élan ons doorvaart. Misschien zal de Derde Weg-idee hiertoe de stoot kunnen geven.

Moe en moedeloos waren wij geworden en beangst voor het omslaan van de koude in de warme oorlog. Onze vitale bestaansangst dreef ons bijeen en deed onze primitiefste agressief-defensieve kudde-insincten ontwaken. Wij, de "vrije" westerse volken lieten ons, voor het grootste deel, inschakelen in het Amerikaans-Atlantische Westblok, tégen het Oostblok.

Zal de gruwel der verwoesting wederom en gruwelijker dan ooit, over de wereld komen? Als ze komt, zal dat geen metaphysische fataliteit, maar ons eigen, krankzinnig mensenwerk zijn. Er is echter een Derde Weg: de Weg van de Rede. Maar hij is moeilijk te vinden en nog moeilijker te gaan. Omdat wij nog maar in zeer geringe mate redelijke wezens zijn. Onze gedragingen worden nog altijd overwegend bepaald niet door waarachtige redelijkheid, maar door het onderbewuste instinctieve spel onzer begeerten en angsten.

Hierop ontwikkelt spr. een beschouwing over de vraag, wat "redelijkheid" is, alsmede over het wezen en de functie van datgene, wat wij ons "geweten" plegen te nomen, maar wat in hoofdzaak nog slechts een op angst berustend dressuur- en zelfdressuurproduct is. Dit wordt geïllustreerd met het voorbeeld van het omslaan van het "vredes"- in het "oorlogs"- "geweten".

Onze Derde Weg is thans, overwegend nog maar Droom-Visie en innerlijke gezindheid. Maar daarom is die Droom niet noodzakelijk "niets dan" een ijdel hersenspinsel, een onmogelijke wensfantasie! Onze Droom is in wezen verbeelding, vóór-beelding van datgene, waarop onze diepste menselijke natuur is aangelegd: de vorming ener vrije, vreedzame, rechtvaardige al-menselijke Samenleving.

Wij zien onze Derde Weg nog niet scherp vóór ons, in de wereld en dat spreekt vanzelf. Want die Weg zal uit ons moeten groeien in de wereld, uit ons hart en uit ons verstand. Wij kunnen hem niet, enkelverstandelijk, maken, construeren. Wij beschikken ook niet over gewelddadige materiële springstoffen, waarmee wij de "rots van waanzin en van zonde" (Henr. Roland Holst) zouden kunnen splijten.

Onze wapenen zullen slechts geestelijke, geweldloze wapenen kunnen zijn. Onze activiteit zal alleen dan werkelijk heilzaam zijn, wanneer zij voortspruit uit en steeds rusten blijft in onze diepste menselijkheid; wanneer wij eens-voor-al de poging opgeven om heilige doeleinden te bereiken (met de aller-nheiligste, meest-onmenselijke middelen), wanneer alle bijgeloof in de macht van het geweld van ons afvalt en wij eindelijk de moed vinden om "ernst te maken met de macht, die boven alle macht is: "Menselijkheid". (Albert Schweitzer).

Vredesbeweging "De Derde Weg" - Conferentie te Amsterdam Maart 1952 -
SYLLABUS.

Politieke plaatsbepaling van de Derde Weg door Dr J.Suys.

- I. Wenselijkheid dat de verschillende opvattingen omtrent het politiek karakter van de Derde Weg tot volledige uitspraak komen, opdat door gedachtenwisseling de noodzakelijke overeenstemming worde voorbereid.
- II. Waarom de naam "Derde Weg" is gekozen. De Derde Weg is in de eerste plaats de uitweg uit een fatale situatie, waarvoor door ons baan moet worden gebroken.
- III. Een echte vredesbeweging, zoals de Derde Weg wil zijn, moet gekenmerkt worden door:
 1. Onafhankelijkheid ten opzichte van de tegenover elkaar staande machtsblokken;
 2. Verwerping van oorlogsmiddelen om het vredesdoel te bereiken;
 3. Het aan de hedendaagse werkelijkheid aangepaste vredesbegrip van de politieke vrede, die in staat is zowel de staten- als de partijen-tegenstellingen te overkoepelen;
 4. Het openlijk beleden inzicht, dat zowel de oorlog als de sociale ongelijkheid, opgevat als ongelijkheid in individuele ontwikkelingsmogelijkheden, buiten het fascisme geen zedelijk prestige meer heeft.
- IV. De Derde Weg is ongetwijfeld een politieke beweging, omdat hij zich ten doel stelt de voor de vrede gevaarlijkste machts- en ideologische tegenstellingen te boven te komen. Evenzeer staat buiten twijfel dat hij door zijn principiële grondslag (III) een breuk met de traditionele politiek betekent en daarom een nieuwe politiek is die in een ander vlak ligt.
- V. Deze nieuwe politiek zal zoveel mogelijk gebruik moeten maken van de bestaande politieke organen om hen om te vormen tot vredesorganen. Ten opzichte van de niet-fascistische politieke partijen - d.i. in Nederland van alle thans in het parlement vertegenwoordigde partijen - betekent dit onderzijds zowel afwijzing van elke discriminatie, als ook afwijzing van een opvatting van partijtrouw, die hun noodzakelijke omvorming tot vredesorganen zou belemmeren.
- VI. Het begrip "Socialisme" is, ook uit vredesoogpunt, onbruikbaar geworden als politiek criterium. Openlijk moet worden uitgesproken, dat in de Derde Weg socialisten en niet-socialisten volkomen gelijkberechtigd naast elkaar staan. De onverenigbaarheid van een echte vredesbeweging met sociale behoudzucht is in III,4. duidelijk genoeg aangegeven.
- VII. Het is zowel praktisch als theoretisch van belang na te gaan welke consequentie het voorgaande heeft voor onze houding bij de a.s. verkiezingen.

6.144 6.144
65.11 11.105.7
15 APR 1952
ACD 136307
029 1948

UUTREK...
Uit: 02/1669
Nr: 02/1948
s.g.v. B II
Dat: 30-7-52
Par: 28

VERTROUWELIJK

Verbinding: 19
C/1 no 373'52 Soc. Unie

Datum: 10-4-52

Onderwerp: Openbare vergadering van de Socialistische Unie, gehouden op 8-4-52 in hotel "Thalia", Stationsplein 9 te Utrecht.

Op Dinsdag, 8 April 1952 ten 20 uur werd door de Socialistische Unie een openbare vergadering gehouden in de achterzaal van hotel "Thalia", Stationsplein 9 te Utrecht. Deze vergadering was tevoren aangekondigd in het orgaan van de Unie, "Nieuwe Wereld" no 57, alsmede door middel van pamfletjes, uitgereikt op de vergadering van Vrije Socialisten, gehouden op 4-4-52 te Utrecht (zie rapport Verb. 19 C/1-372'52). Aankondiging in een der in Utrecht verschijnende dagbladen werd niet waargenomen. De achterzaal van "Thalia" was gehuurd door de spreker van de avond, Ir. PIETER SCHUT, geb. te Ermelo 10-10-91, wonende Balistraat 29 te Amersfoort. De bijeenkomst werd bijgewoond door 25 personen, waaronder

Mevr. FREDERIKA BERENDINA HENDRIKA SCHUT-RADIJS, geboren te Hoogeveen 20-5-06, wonende Balistraat 29 te Amersfoort. De zaal was ruim bemeubeld met rieten meubelen en tafeltjes en kon plm 60 personen bevatten bij de gebruikte opstelling van stoelen en tafels; bij een meer efficiënt gebruik van de ruimte zou de zaal zeker 100 personen kunnen bevatten. Versiering of iets dergelijks was niet aangebracht. Bij deze 25 personen waren 8 vrouwen, waarvan 5 of zes vrij jonge vrouwen en ogenschijnlijk studenten. Ook waren enige mannelijke personen aanwezig, klaarblijkelijk studenten of pas afgestudeerd. Onder de aanwezigen werden verder opgemerkt:

- CORNELIS JOHANNES DE GOEDE, geb. te Utrecht 29-1-88, stacadoor, wonende Van Swindenstraat 3 bis te Utrecht, dezelfde die de vergadering van Vrije Socialisten, genoemd in rapport C/1-372'52 had geleid;
- CORNELIS JACOBUS ZIERMANS, geb. te Utrecht 22-11-20, binnenhuis architect, wonende Laan van Engelswier 7 te Utrecht, secr. afd. Utrecht van "Kerk en Vrede", die zuiver uit belangstelling en niet als sympathisant van de Soc. Unie aanwezig was;
- CORNELIS AUGUST SLEIJTER, geb. te Arnhem 12-11-95, woende Bolksbeekstraat 26 te Utrecht, van beroep hoofdmonteur Gen. Electr. Bedrijf;
- ENGBELBERT VAN HINTE, geb. te Groningen 10-3-91, technisch (rijks)ambtenaar 1e klasse, wonende Vondellaan 22 te Utrecht.

Ir. Schut begon ten 20.15 uur zijn toespraak, nadat hij de in de zaal zeer verspreid zittende aanwezigen had uitgenodigd wat achter bij het spreekgestoelte plaats te nemen (aan welk verzoek werd voldaan), met zich te verontschuldigen dat in de uitnodiging en de bekendmaking de plaatsnaam Utrecht niet duidelijker was vermeld, waardoor vooral elders wonenden in de veronderstelling hadden kunnen komen dat de vergadering in hun woonplaats zou worden belegd. Mogelijk was dit een oorzaak der geringe opkomst. Spreker memoreerde even, dat hij in de functie van voorzitter, secretaris, penningmeester, inleider en spreker deze vergadering had belegd en kondigde vervolgens aan hoe deze zou verlopen,

en wel als volgt:

- 1) een korte inleiding, welke hijzelf zou houden;
- 2) een pauze.

In deze pauze zouden twee lijsten circuleren, nl.

- a) ene, waarop men zich bereid verklaarde, de kandidatenlijst, welke de Socialistische Unie met de a.s. Kamer-verkiezingen zou indienen, te ondertekenen (derhalve een lijst van voorlopige ondertekenaars),
 - b) ene, waarop men zich naar keuze kon opgeven als
 - I. lid der Socialistische Unie,
 - II. abonné op "Nieuwe Wereld",
 - III. iemand, die voor de Unie enig werk wilde verzetten.
- 3) gelegenheid tot het stellen van vragen;
 - 4) een bespreking tussen hen, die de onder a) bedoelde lijst hadden ondertekend. Deze bespreking zou derhalve een besloten karakter dragen en handelen over de verkiezingsactie en wat daarmee samenhangt.

Tot zijn onderwerp komende, zeide spreker, dat men op deze avond van hem niet een verkiezingsrede "in oude stijl" kon verwachten. De Socialistische Unie belooft n.l. niets, doch vraagt aandacht voor en bezinning op een brandend vraagstuk. Hoewel het oerwerp op tweërlei wijze is gangedigd, n.l. als "oorlogsvoorbereidingen en de Soc. Unie" in de uitnodiging en als "Wat wil de Socialistische Unie" in het orgaan "Nieuwe Wereld", twee ogenschijnlijk uiteenlopende onderwerpen, hoopte spreker niettemin duidelijk te maken dat het om éne zaak ging. Hij zou derhalve niet het gehele verkiezingsprogram van de Unie, zoals dit in het orgaan is afgedrukt tot onderwerp van bespreking maaken, doch slechts het essentiële hieruit nemen. Het kernpunt van de actie der Socialistische Unie ligt in het standpunt dat zij ten aanzien van het toenemend oorlogsgevaar inneemt (later olee uit 's sprekers woorden dat dit kan worden vereenzelvigd met het streven van "De Derde Weg") en dit komt omdat dit het alles overheersende punt is. Zonder dat kan men gevoegelijk het gehele verdere program der Unie wat betreft economisch beleid, financiën, sociale zorg, volkshuisvesting, binnenlands bestuur, culturele vraagstukken etc. als onbereikbaar "uitvegen", aldus spreker.

Overgaande tot een nadere uiteenzetting van dit standpunt, stelde Ir. Schut het volgende in het licht:

Met besef van de draagwijdte van het oorlogsgevaar is in de bevolking lang niet levend genoeg. Hiervan getuigt de geringe opkomst op deze vergadering voor een stad als Utrecht met omliggende gemeenten. Anderzijds bemerkt men wel de aanwezigheid van enig besef, doch een volslagen apathie tegenover dit in alle details van het leven doordringende vraagstuk, tot uitdrukking komend in de gedachte: Wat kunnen wij als kleine groep in een klein land doen, wat enig gewicht in de schaal legt in de strijd tussen zulke ontzaglijke wereldmachten? Men sluit zich daarom maar teveel op in een onvruchtbaar individualisme, in een houding van afzijdigheid van het probleem, in een gevoel van eigen nietigheid en onmacht en verder komt men niet, al zou men in zijn hart wel willen.

En toch, de zaak van de vrede is thans zo labiel, zozeer een "dubbeltje op zijn kant", dat op zeker moment slechts een geringe kracht nodig is om dit dubbeltje te doen tellen, ten goede of ten kwade. Sparker gebruikte hier het voorbeeld van een vlieg, die in staat was het dubbeltje dat op zijn kant stond, omver te vliegen. Zo was volgens hem ook de positie van het kleine Nederland, dat, wanneer het in de kwestie Oost-West een principiële houding aannam en vasthield aan het beginsel "noch Oost, noch West", in staat zou zijn een grote bemiddelende rol ten goede te vervullen, daar alles door de rede en het overleg tussen de machten ten goede gekeerd kan worden.

Er heerst toenemende ongerustheid ten aanzien van de Amerikaanse politiek inzake de verdediging van West-Europa. Er zijn tendenzen (en spreker nam de Nieuwe Rotterdammer Courant, z.i. een goed geïnformeerd blad met een staf van kundige medewerkers, ter hand), waarop ook de pers wijst. Hij citeerde uit bedoeld blad een drietal artikelen van de "militaire medewerker", getiteld: 1) Kan West-Europa verdedigd worden?, 2) Wordt West-Europa verdedigd?, en 3) Wordt West-Europa goed verdedigd? Deze artikelen kwamen volgens Schut voor in de N.R.C. van 30 Maart tot 5 April '52. Amerika zou zich in toenemende mate oriënteren op de verdediging van landen als Spanje, Italië en Griekenland, het Zuiden van ons werelddeel derhalve, ten koste van de verdediging van West-Europa. Er gaan stemmen op dat wij door Amerika met verouderd materiaal worden aangesneept en hoewel onze Minister van Oorlog in de Eerste Kamer onlangs verklaarde dat dit z.i. niet het geval was, liet hij toch ook in het midden of wij wel het nieuwste materiaal krijgen. Ook trekt men de kracht onzer verdediging in twijfel wanneer men verneemt dat onlangs in ons land een aantal houwitser is aangekomen met daarbij een rantsoen van 200 granaten per houwitser. Indien men dan bedenkt dat voor zulk een kanon in 1940 een rantsoen van 60 granaten per dag was gesteld, zou in drie dagen ons kruit verschoten zijn. Veel zou er dus op wijzen dat Amerika bereid is in eerste instantie de verdediging der West-Europese kuststeden op te geven en zich achter de Pyreneeën en op het schiereiland van Italië terug te trekken. Onze grote en belangrijke havensteden wil men dus mede prijsgeven, terwijl die toch ook voor de Russen of het Oosten van vitaal belang zijn. De militaire medewerker van de N.R.C. (en hier blijkt de fantast, aldus Schut) werpt nu het plan op om een grote macht samen te trekken in het Noorden van Nederland en Duitsland, alsmede in Denemarken om daarmee later de uit het Oosten oprukkende legers in de flank aan te vallen en ze aldus in een "tang" te sluiten. Wat de verdediging van ons land betreft, merken militaire commentatoren op, dat zoals wij onze dijken kunnen doorsteken, ook de aanvaller deze met bommen kan vernietigen, want wat betekent ons landje, waar men met een straaljager in enkele minuten overheen vliegt. Geheel West-Nederland zou dan ongelopen en men koestert het verwarde denkbeeld om dan het volkrijkste deel van ons land te evacueren naar het Oosten van Nederland, dwars tegen de oprukkende legers in, in eentijd waarin alle vervoerscapaciteit voor het leger ten volle in beslag is genomen, terwijl er slechts zeer korte tijd voor de uitvoering van dit plan ter beschikking staat.

Het oorlogsapparaat is geen verzameling dood materiaal - zo vervolgde spreker - neen, het bezit er van kweekt een eigen geestesgesteldheid aan. In Amerika gaan reeds stemmen op, volgens welke het tijd wordt dit apparaat daadwerkelijk te gaan gebruiken in een preventieve oorlog. Ook een verantwoordelijk leider als Foster Dulles sprak een taal, welke een zwakke weerklank van deze stemmen is. (Spreker bezigde wederom citaten uit de N.R.C., verm. van 28-2-52 of latere datum). Dit is het enorme psychologische gevaar, hetwelk in de opbouw van een oorlogsapparaat (of zo men wil verdedigingsapparaat) ligt: de verleiding, ja welhaast de noodzaak tot toekomstig gebruik ervan, hetwelk bij de huidige stand der techniek op totale vernietiging moet uitlopen; daarover is ieder het eens. Immers, de tegenpartij doet precies hetzelfde. Dit alles is voor een deel te verklaren uit angst, de angst voor elkaar welke aan beide zijden bleef en door grootspraak verdoezeld wordt.

Amerika zegt, geen oorlog te willen maar ook Rusland zegt hetzelfde en dat dit laatste minstens even waar is, hoop ik nu nader aan te komen. (In werkelijkheid kwam spreker daarop tijdens zijn rede niet terug). Dat deze stelling van Amerika niet zomaar helemal aanvaard kan worden moge o.a. blijken uit een recent artikel van Harriman in de New York Herald en uit een artikel in de St. Louis Post Dispatch. Harriman zegt dat Amerika in China gedwongen zal zijn, af te wachten en t.z.t. een meer actieve politiek zal gaan voeren. En dat dit afwachten geen passiviteit betekent, blijkt uit het feit dat thans in Birma reeds grote contingenten Chinese nationalistische troepen aanwezig zijn, bewapend met de nieuwste Amerikaanse wapens, en tot taak hebben de Zuid-Chinese communistische provincie Yunnan binnen te vallen. Dit, aldus spreker, moet een derde wereldoorlog tot gevolg hebben wanneer wij ons niet van onze verantwoordelijkheid bewust zijn. Wij moeten niet alleen de "koppen" lezen in de kranten, want deze zijn vaak misleidend ten aanzien van de verdere inhoud van de artikelen. Schut maakte dit met enkele voorbeelden duidelijk, hierbij weer de N.R.C. nemende en ook Amerikaanse bladen citerende.

(De "Derde Weg" biedt de oplossing).

Voortgaande betoogde spreker:

De Socialistische Unie wil juist en vooral het besef van verantwoordelijkheid aankweken. Zij wijst alle oorlogsvoorbereiding absoluut af en verwerpt militaire machtsformaties zowel in Oost als in West. Zij wijst inschakeling zowel in het Amerikaanse als in het Russische bloc af. Zij wil door de staten een politiek gevoerd zien, gericht op versterking van onderling vertrouwen en oplossing der wereldvraagstukken door overleg. Het is toch wel duidelijk dat de toenemende bewapening slechts leidt tot versterking van het wantrouwen, en dit wantrouwen is juist de barricade voor toekomstig vruchtbaar overleg. Dit is de enige kans dat oorlog voorkomen zal worden.

De beweging "De Derde Weg" ziet in dat het wantrouwen door een daad doorbroken dient te worden. Het manifest van de "Derde Weg" is niet zo maar een stukje papier met een 50-tal namen er op. Neen, het is een gedachte, levend in bredere kring dan men vermoedt en in betekenis ver uitgaande

boven het manifest en niet beperkt tot de strikte aanhangers
dier beweging. Niet alleen in Nederland, ook in andere landen
(West Duitsland, Frankrijk) leeft deze gedachte en ook bij
de Aziatische volken, getuige de politiek van Kenroe.

De Socialistische Unie stelt zich volledig achter de
"Derde Weg" en is tot dusver de enige partij die zulks
doet. Zij tracht allen die deze gedachte individueel aan-
hangen te verenigen tot een macht in de goede betekenis
van dit woord, tot heil van de mensheid. In de bevordering
van het streven van de "Derde Weg" ziet zij een wijd pers-
pectief geopend.

Met een oproep de "Derde Weg" en daarmede de Socialistische
Unie te steunen en de kandidatenlijst en de lijst voor het
lidmaatschap te tekenen, sloot spreker zijn betoog. Zijn
rede werd met grote aandacht gevolgd, doch geapplaudisseerd
werd er niet.

Hierna volgde ten 21 uur een pauze, welke verliep zoals
aangekondigd. Mevrouw Schut voornoemd deelde de lijsten uit.
De presentielijst werd o.a. getekend door
JACOBA JOSINA VAN PIGGELEN, geb. 9-10-29, ongehuwd, wonende
Douwe Dekkerstraat 12 te Utrecht. Zij is een dochter van
Janiën Eliza van Piggelen, geb. te Utrecht 19-7-91 en Jacoba
Josina de Jong, geb. te Utrecht 12-7-90, wonende op het-
zelfde adres. Zij abonneerde zich niet op "Nieuwe wereld"
en werd staande de vergadering geen lid van de Soc. Unie.
Verder was er een echtpaar, wonende te Bilthoven, Juliana-
laan 44 (dit nummer is niet met zekerheid bekend, maar het
meer onduidelijk vermeld was), dat zeide reeds te zijn ge-
abonneerd op "Nieuwe wereld" en op "De Vlam".

De kandidatenlijst werd ondertekend door:

- 1) ENGELBERT HINTE voornoemd,
- 2) CORNELIS AUGUST SLUYTER voornoemd,
- 3) JOHANNES FLETER ANTHONIUS PARIS, geb. te Utrecht 5-4-09,
garagehouder, wonende Korte smeestraat 22 bis te Utrecht.
Hij staat als NK beschreven en is gehuwd met Geertje Stoo-
wagel, geb. te Wageningen 23-11-13. Van hem is tot dusver
niets ten nadele bekend;
- 4) JOHANNA VAN DER VOOREN, geb. te Rotterdam 10-8-02,
wonende J.W. Friscostraat 5 bis te Utrecht. Zij staat als
NK beschreven en is gehuwd met Petrus Marinus Gerhardus
Bakker, geb. te Zwolle 10-4-1900. Bakker is echter af-
gevoerd naar Apeldoorn. Ook van haar is niets ten nadele
bekend.

Ook waren aanwezig, en één van die tekende de kandidaten-
lijst, doch niet bekend is wie,:

- 1) ROBERT JAN WIJN, geb. te Bondowoso 23-12-21, arts, wonende
Kromme Nieuwe Gracht 37 te Utrecht. Hij is als zijnde
Doopsgezind beschreven en gehuwd met Margaretha Hermina
Graandijk, geboren te Elst 21-8-24, uit welk huwelijk
op 6-8-51 een dochtertje is geboren, genaamd Judith
Francina. Wijne woont sedert 6-7-50 op dit adres en ver-
bleef voordien Socrateslaan 26 te Utrecht.
- 2) HENDRIK TEN BOOM, geb. te Den Haag 3-10-24, van beroep
predikant en Ned.Herv., wonende Kromme Nieuwe Gracht 37
te Utrecht. Hij is gehuwd met Johanna Adriana Spijkerboor,

Handwritten notes at the bottom of the page, including "zie C 1377.2".

Handwritten note: "D.K. kandidatenlijst"

Handwritten notes: "Gef. in ... D.K. ..."

29
25 April 1952

136057

VERTROUWELIJK

"De Derde Weg"

Naar aanleiding van Uw brief d.d. 16 April 1952 no 286 deel ik U het volgende mede.

Van een bepaalde organisatie kan nog niet worden gesproken. De Vredesbeweging "De Derde Weg" omvat een aantal personen, die tot uiteenlopende politieke richtingen behoren. Ze behoren tot de Vlamgroep: Dr J. Meertens, F.W. Michels, J.W.E. Riemens en Sam de Wolff; tot de radicaal-pacifistische "Algemene Nederlandse Vredesactie": Ds J.B. Th. Hugenholtz; tot "Kerk en Vrede": Prof Dr G.J. Heeringa en Ds J. Buskes; tot de "Socialistische Unie": C. Houwaard en Ir P. Schut; tot de "Wereld Federalisten Beweging Nederland" (W.F.B.N.): Mej. A.M. Schiltmeijer.

Verder zijn de volgende intellectuelen en kunstenaars, links-socialistisch en/of communistisch georiënteerd, n.l.: Prof. Dr J.M. Romein, Mevr. Dr A. Romein-Verschoor, Prof. Dr J. Presser, Prof. Dr H.J. Pos, Prof. Dr W.F. Wertheim en Anna Blaman.

Aangenomen wordt, dat, voor zover de ondertekenaars van het manifest een sympathie voor het communisme koesteren, zij handelen uit een oprecht verlangen om de vrede te dienen, doch dat zij daarbij geen oog voor realiteit hebben, omdat het niet doen van een keuze tussen de twee bestaande grootmachten in wezen betekent een keuze ten gunste van Sowjet-Rusland.

Eind Maart j.l. is een congres gehouden te Amsterdam. Hieraan namen vooral deel intellectuelen en niet tot een politieke partij behorende personen. De vergadering stond onder leiding van Ds Krijn Strijd en Cornelis Houwaard. Eerstgenoemde legde er de nadruk op, dat "De Derde Weg" positief een andere weg wil zijn dan die welke door de beide grootmachten in de wereld wordt bewandeld en die onherroepelijk tot oorlog moet voeren. "De Derde Weg" is een beweging, die onafhankelijk moet zijn van deze beide machtsblokken en waardoor de vredeswil van de massa aan deze blokken duidelijk wordt gemaakt.

Men wil contact zoeken met gelijkgerichte groepen in het buitenland. Het ligt in de bedoeling als spreker o.m. aan te zoeken de bekende Ds Niemöller.

Een andere spreker, Dr Suys, wees er op, dat een echte vredesbeweging gekenmerkt moet worden door onafhankelijkheid van de beide grote machtsblokken. De communistische vredesbeweging, zo zei hij, staat niet onafhankelijk. Zij is een instrument in handen van de communistische Partij en de Kominform. Toch zou z.i. in een vredesbeweging een compromis met communisten mogelijk moeten zijn. Doch leden van de CPN kunnen, gebonden als zij zijn blindelings de partijdiscipline volgen, onmogelijk lid zijn van "De Derde Weg".

Vredes

Aan de heer Korpschef van Gemeentepolitie

te

R I D D E R K E R K.

± Voor -

UITGEBEKT

VERTROUWELIJK

Voor verdere gegevens moge ik U verwijzen naar het-
geen over deze beweging is medegedeeld in de B.V.D.-
Maandoverzichten nos 4, 5, 9 en 12 - 1951, Hoofdstuk IV
(Andere Stromingen).

HET HOOFD VAN DE DIENST.

Namens deze,

U.

J. G. Crubbendam

Aan: S.B.
Van: H.KO.

Voor het geval het in de bedoeling mocht liggen vragenstellers over de "derde weg" overeenkomstig het schrijven aan de Korpschef van gemeentepolitie te Ridderkerk te beantwoorden, moge ik U wijzen op het volgende.

De aanhef van een van de zinnen in dit schrijven luidt: "Verder zijn de volgende intellectuelen en kunstenaars links-socialistisch en/of communistisch georiënteerd".

Ik meen dat de combinatie links-socialistisch met communistisch niet mogelijk is.

Het hedendaagse socialisme en het communisme zijn zowel ideologisch als praktisch duidelijk te onderscheiden politieke stromingen. Iemand die links-socialistisch is, behoort dus nog tot de socialistische richting en kan daarom nooit tevens tot de communistisch behoren, ook al zijn er overeenkomstige trekken.

Mede op grond van het vorenstaande meen ik, dat de tijpering "communistisch" beter achterwege had kunnen blijven en dat de gehele tijpering beter als volgt had kunnen zijn: "links-socialistisch en Marxistisch georiënteerd".

10 Mei 1952.

CH

GEMEENTEPOLITIE RIDDERKERK

No 286

Ridderkerk, 7 April 1952

6.160.1	6.144
0.125.7	0.125.7
- 9 APR. 1952	

ACB/136057

Bel. Akad. in pen. tijd

Herhaaldelijk worden mij vragen gesteld omtrent het onlangs rondgezonden pamflet van de z.g. "derde weg" groep.

Meestal komen de vragen hierop neer: is deze organisatie betrouwbaar en zijn de ondertekenaars van dat pamflet alle te goeder naam en faam bekend staande lieden zonder links-extreme neigingen. Bij het lezen van het pamflet heb ik mij niet aan de indruk kunnen onttrekken hier met een crypto communistische organisatie te doen te hebben.

Teneinde in bepaalde gevallen een meer gefundeerd oordeel te kunnen geven, zal ik gaarne Uw oordeel vernemen over organisatie en de initiatiefnemers daartoe.

De Korpschef van politie

[Handwritten signature]

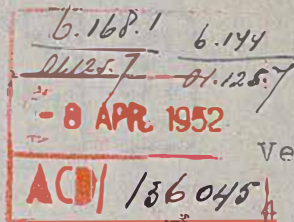
Aan het Hoofd van de B.V.D.
Javastraat 68
's-Gravenhage

Wassenaar

I.D. Verbinding No. 84 .

No. 86 /1952.

Onderwerp: Vredesbeweging " De Derde Weg "

Vertrouwelijk.

4 April 1952 .

Schiltmeyer in ...

Ik heb de eer U te berichten, dat door Mej. A.M. Schiltmeyer alhier in de afgelopen dagen aan elk van de hieronder staande adressen ter verspreiding een aantal manifesten van de Vredesbeweging " De Derde Weg " met bijlage werd toegezonden:

- X | Dr. O. Noordenbos, Rooseveltlaan 105 II te Amsterdam;
- | A.H. Padmos - van Dedinge, Broekstraat 17 te den Haag
- X | M.H. den Heyer, Beukenstraat 1 te Haarlem
- | Mevrouw D. Hooy - du Moulin, Fransche Pad 54 te Blaricum
- X | Hans Tiemeyer, Olympiaweg No. 27 I te Amsterdam
- X | C.H. Weernekes, Statenlaan No. 6 te Arnhem en
- | W.C.H. Feringa, Maliesingel 73 II te Utrecht.

Een exemplaar van deze propaganda-geschriften gelieve U hierbij aan te treffen. " Einde " .

„DE DERDE WEG”

★

- 1 Zeer velen laten zich uit moeheid en angst zonder tegenstand inschakelen in de huidige politieke machtsstrijd. Men aanvaardt als een onontkoombaar noodlot de steeds slechter wordende internationale verhoudingen: de tegenstelling Oost-West schijnt onoplosbaar geworden.
Er is in Nederland een niet grote groep, die zich geheel stelt aan de kant van „het Oosten”.
Er is een grote groep, die zich geheel stelt aan de kant van „het Westen”.
Alle grote politieke partijen zijn vastgelopen in het ene of het andere blok.
- 2 Er zijn ook mensen in Nederland, die zich niet willen neerleggen bij de feitelijke toestand die met zich mee brengt een inschakeling bij het West-blok.
Zij willen zich aan de consequenties van deze inschakeling niet willoos uitleveren.
Zij willen zich ook niet laten inschakelen in het Oost-blok, niet uit overwegingen van behoudzucht, maar om redenen van principiële aard.
Zij wensen naar beide zijden volledig hun onafhankelijkheid te bewaren en werpen elke verdenking, dat dit niet het geval zou zijn, ver van zich.
Zij wijzen daarom zowel het door Amerika beheerste Atlantische Pact als de door Rusland beheerste Kominform af, ongeacht het karakterverschil tussen beide organisaties, en zien de „Derde Weg” als de weg, die uit het doodlopende slop van deze tweeledige afhankelijkheid naar de vrede leidt.
Uit dit standpunt vloeit voort, dat zij daarbij de Verenigde Naties in hun oorspronkelijke opzet wensen hersteld te zien, als voorwaarde voor verdere organisatorische ombouw en de amerikanisering van deze organisatie verwerpen.
- 3 Nu Nederland door een eenzijdige voorlichting in pers, film en radio hoe langer hoe meer door de algemene angst en nervositeit wordt aangetast; nu zeer vele Nederlanders door Russenhaat zijn bevangen;
nu men in een moe fatalisme zich nauwelijks meer verzet

tegen de gevolgen van een oorlogsvoorbereiding en eventueel van een oorlogvoering;

nu is het nodig, dat zij, die zich niet kritiekloos willen neerleggen bij de omstandigheden, die zich ook niet kritiekloos willen laten activeren voor de uitvoering van Amerika's eisen, samen zich beraden op de vraag:

Wat kunnen wij doen om het Nederlandse volk tot een zakelijker en zuiverder inzicht te doen komen en mede daardoor tot een andere, een sterkere weerbaarheid?

- 4 De beweging „De Derde Weg” wil allen bijeenbrengen, die het vonnis van twee-deling, dat bezig is zich aan de wereld te voltrekken, niet willen aanvaarden op grond van hun stellige overtuiging, dat deze tweedeling niets anders dan een derde wereldoorlog ten gevolge kan hebben;

het feit, dat zij bewezen achten, dat een oorlog geen problemen oplost, doch ze slechts verplaatst;

de overtuiging, dat deze oorlog kan en moet voorkomen worden;

de overtuiging, dat de mens, als hij waarlijk mens wil zijn, de plicht heeft de onderhavige problemen onbevangen, zonder vooringenomenheid, tegemoet te treden.

Slechts onderling beraad van velen, niet belemmerd door gevestigde belangen van materiële of ideologische aard, en gestuwd door de wil tot vernieuwing, kan een uitweg uit de impasse bieden en de weg naar een blijvende vrede banen.

- 5 Als mogelijkheden om het Nederlandse volk te doordringen van de noodzakelijkheid van „De Derde Weg” noemen wij:

a) Heldere en zakelijke voorlichting over de wereldsituatie. Er moet tegengif geboden worden tegen de algemeen-gepropageerde visie.

Zakelijke en zuivere voorlichting moet gegeven worden in de eerste plaats over kwesties van wereldpolitieke betekenis als de Duitse herbewapening, het nieuwe China, het spel met Franco-Spanje, de Koreaanse kwestie.

b) Geregeld zal er de nadruk op moeten worden gelegd, dat in de huidige situatie met de strijd voor de vrede nauw verbonden is de strijd voor een diepgaande structuurverandering der maatschappij. Wij achten ons niet gebonden aan het traditionele respect voor de bestaande maatschappelijke toestanden en verhoudingen en voor de ideologieën, waarin zij hun rechtvaardiging vinden. Deze strijd, in daad en woord, is het beste antwoord, dat wij kunnen geven op de sympathie van een deel van het volk voor het politiek systeem van Sowjet-Rusland. Ook is het nodig dit accent te leggen ten opzichte van allen, die de vragen van Brood en Gerechtigheid menen

te moeten achterstellen bij de vraag naar wapens „ter verdediging van de Vrijheid”.

- c) Zonder als groep principieel stelling te nemen in de kwestie van het „anti-militarisme” (radicaal pacifisme) zijn wij ervan overtuigd, dat het problematische en demonische van het huidige totalitaire militaire geweld ons allen blijvend behoort te verontrusten. Het geweten van het Nederlandse volk mag niet worden verdoofd door de systematisch aangewakkerde oorlogspsychose. Het fatalisme moet worden doorbroken. Welke consequenties voor het individu hieruit zullen voortkomen, zal men aan het individuele geweten moeten overlaten.

Belangrijk is reeds, dat b.v. voor de fasciseringstendentie van het militarisme wordt gewaarschuwd. Verder stellen wij nadrukkelijk vast, dat in geen geval in naam van de Derde Weg-idee militaire machtsvorming mag worden bepleit.

- d) Het Nederlandse volk zal door ons steeds worden geconfronteerd met de constructieve pogingen, die worden aangewend om enige orde in de internationale chaos te brengen. Te noemen zijn hier onder andere:

De activiteit van Pandit Nehru en anderen, als bemiddelende factor in de wereldpolitiek,

het streven van de Quakers, voornamelijk in Amerika en Engeland, naar verzoening tussen Oost en West, de werkzaamheid van hen die in de geest van de „Derde Weg” naar wereldfederatie streven.

Daarnaast dienen wij ons volk bewust te maken van de mogelijkheden, die er voor de Grote Twee bestaan om in samenwerking met de andere grote mogendheden een bijdrage tot de vrede te leveren.

Door voorlichting via een documentair orgaan, pamfletten, lezingen en grote bijeenkomsten, door actie in de politieke partijen, voor zover men daarvan lid is, zullen wij de stem van de „Derde Weg” in Nederland moeten laten horen.

- 6 Nodig is, dat wij zakelijk en snel, ons steeds de situatie waarin ons volk verkeert voor ogen houdend, tot het inzicht komen, waarin wij het met elkaar eens zijn en welk geluid wij, als een gezamenlijk geluid, temidden van ons volk kunnen doen horen en waar mogelijk ook buiten de grenzen van ons land. Op belangrijke punten zal een radicaal en eensgezind geluid mogelijk blijken, dat de ban der tweedeling verbreken kan.

Het is een moeilijke weg, maar het is de enige die nog begaanbaar is voor wie de mens-onwaardige horigheid aan het noodlot willen doorbreken.

De Vredesbeweging „De Derde Weg” roept allen op, hun inzicht en wil tot dit doel te verenigen.

J. C. van Andel
 Mevrouw O. van Andel-Ripk
 Dr. M. G. J. Beets
 D. van Bentveld
 Anna Blaman
 Ds. J. J. Buskes Jr.
 Ir. Chr. G. Cramer
 Prof. Dr. N. A. Donkersloot
 Mary Dresselhuys
 Dr. G. J. Geers
 Ds. N. van Gelder
 Mr. H. Giltay
 Dr. C. P. Gunning
 Prof. Dr. G. J. Heering
 Mr. A. H. Heering
 Dr. P. Hendrix
 C. Houwaard
 Ds. J. B. Th. Hugenholtz
 Dr. W. J. Jong
 Ds. K. H. Kroon
 H. J. Lankhorst
 Prof. Dr. G. Mannoury
 Dr. P. J. Meertens
 E. E. Meursing
 F. W. Michels
 Prof. Dr. K. H. Miskotte
 Dr. H. J. Mispelblom Beyer
 Mevrouw L. M. Mispelblom Beyer-v. d. Bergh v. Eysinga
 Mr. Dr. W. H. Nagel
 Ds. J. A. van Nieuwenhuizen
 Ds. L. Nieuwpoort
 Dr. O. Noordenbos
 Prof. Dr. H. Oldewelt
 Prof. Dr. H. J. Pos
 Prof. Dr. J. Presser
 H. M. van Randwijk
 J. W. E. Riemens
 Mevrouw Dr. Henriëtte Roland Holst
 Prof. Dr. J. M. Romein
 Mevrouw Dr. A. Romein-Verschoor
 Tom Rot
 Ir. P. Schut
 Ds. Kr. Strijd
 Dr. J. Suys
 Mr. Jan den Tex
 A. Viruly
 Ds. H. A. Visser
 Victor E. van Vriesland
 Prof. Dr. W. F. Wertheim
 Sam de Wolff
 A. van Zutphen

Wassenaar, December 1951

Adhaesiebetuigingen worden gaarne verwacht bij het secretariaat van de Vredesbeweging „De Derde Weg“, Mejuffrouw A. M. Schiltmeyer, Schouwweg 18a, Wassenaar.

Zij, die de Vredesbeweging „De Derde Weg“ geldelijk willen steunen, kunnen hun bijdragen overschrijven op postgiro no: 334530 Rotterdamsche Bank N.V. Wassenaar t.n.v. Mej. A. M. Schiltmeyer voor Vredesbeweging „De Derde Weg“.

Wie dit stuk een bredere bekendheid wil geven en het verspreiden, kan de verlangde exemplaren bestellen bij het secretariaat á f 1.— per 20 ex. Helpt mee dit stuk onder het Nederlandse volk te brengen.

136045

Vredesbeweging "De Derde Weg", Secretariaat: Schouwweg 18a Wassenaar Tel.: K 1751-3866
Postrekening No. 334530 Rotterdamsche Bank N.V. Wassenaar,
t.n.v. Mej. A.M. Schiltmeyer voor Vredesbeweging "De Derde Weg".

=====

Ondergetekende

- x) wenst adhaesie te betuigen met het streven van de Vredesbeweging "De Derde Weg";
- x) wenst zijn/haar medewerking te verlenen;
- x) zal een bijdrage storten van f _____
- x) wenst _____ exemplaren van het MANIFEST toegezonden te krijgen.

Naam: _____

Adres: _____

Woonplaats: _____ Telefoon: _____

Functie: _____ Handtekening: _____

- x) Doorstrepen wat niet verlangd wordt.

MINISTERIE
VAN BUITENLANDSE ZAKEN
'S-GRAVENHAGE

VERZORGE RIJ BEANTWOORDING, KENMERK, ONDERWERP, DATUM EN NUMMER TE VERMELDEN

Kenmerk: DEU/OE

Datum: 28 Maart 1952
33441

Onderwerp: De Vredesbeweging "De Derde Weg".

Nummer:

Bijlage: 1.

OP KAART
ACD/46
DAI: 7-7-5
PAR: 5

6.168.1	6.149
01.125.7	01.125.7
2 - APR. 1952	
ACD/135422.	

Handwritten signature

VERTROUWELIJK

./.

Ik heb de eer U hiernevens, vermoedelijk ten over-
vloede, te Uwer informatie fotocopie te doen toekomen
van een pamflet van de Vredesbeweging "De Derde Weg",
Afdeling Den Haag, dat op dit Ministerie werd ontvangen.

DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Voor deze:

Het Hoofd van het Bureau Oost-Europa,

Handwritten signature

an het Hoofd van de
Binnenlandse Veiligheidsdienst,
Min.van Binnenlandse Zaken,
te
's - G r a v e n h a g e .

Handwritten notes:
1. 12/11/52
2. 20/11/52

Op de laatst gehouden bijeenkomst van de plaatselijke werkgroep op Woensdag 12 Maart 1952, werd besloten tot de uitgave van een Maandbericht, waarvan de bedoeling voorlopig zal zijn:

bekendmaking van voordrachten, bijeenkomsten, van de samenstelling en oprichting van werkgroepen, verdere zakelijke mededelingen.

De eerste poging tot het scheppen van een bindend element tussen de sympathiserenden zal in een reeds lang gevoelde behoefte voorzien, onze financiële draagkracht is nog niet toereikend voor verdere initiatieven.

WAT TOT NU TOE GEDAAN IS.

1. Het samenstellen van een kaartje met de doelstellingen van de DERDE WEG
- 2) Het uitschrijven van bijeenkomsten en vergaderingen. Reeds werden de volgende bijeenkomsten gehouden :

<u>SPREKER</u>	<u>ONDERWERP</u>	<u>DATUM</u>	<u>AANTAL BEZOEKERS</u>
Dr. Meertens	Oorlog-Vrede-Derde Weg (Oorspronkelijk initiatief hiertoe genomen door de Haagse Vlam Groep)	18 Jan.	110
Prof. Oldewelt	Werkelijke Vredesgezindheid	21 Febr.	140
Dr. W.'t Hart	Vredesmythe als gevaar voor de Vrede	7 Mrt.	70 à 80

Handwritten notes:
ok 18/1
18/1
18/1

- 3) Opggericht werden de volgende werkgroepen:
 - a) de werkgroep die het dagelijkse werk verricht.
 - b) de werkgroep die activiteitsmogelijkheden zoekt en onderzoekt.
 - c) de werkgroep die zich bezighoudt met de bestudering van de begrippen recht-macht-geweld-met betrekking tot oorlog en vrede.
(van belang voor het werken onder andere bevolkingsgroepen)
 - d) de werkgroep die persberichten analyseert en zo mogelijk door vergelijkende bestudering ervan tot een juiste waardsbepaling komt.

In wording zijn de volgende werkgroepen :

- e) de werkgroep die de mogelijkheden tracht te vinden hoe de jongeren in de Derde Weg te betrekken.
 - f) de werkgroep "Contact Buitenland".
 - g) de werkgroep die praktische en theoretische mogelijkheden voor een nieuwe politiek nagaat.
- 4) Aldus hebben wij met elkaar een perspectief geopend voor het werk van de Derde Weg. Er is een synthese gevonden in het volgende schema:
 - a) elke 14 dagen een lezing door een deskundig spreker voor adhaerenten en eventuele introducées, ter belichting van een bepaald aspect van de Derde Weg.
 - b) elke 14 dagen een discussie-avond, in het bijzonder óók voor nieuwe belangstellenden, met de bedoeling om principiële punten in groepsverband "uit te praten".
 - c) elke maand een algemene Haagse Conferentie, op Zaterdagmiddag en -avond. Telkens wordt een belangrijk onderwerp als hoofdpunt op de agenda gezet, welk onderwerp door de betreffende werkgroep, die jaar-toe een spreker heeft aangerocht, wordt ingeleid. Op elke conferentie brengen bepaalde werkgroepen resultaten van hun werk naar voren.

WAT ER KOMEN GAAT :

AMSTERDAM : 15/16 Maart CONFERENTIE in het Minerva-Paviljoen.
22/23 Maart CONFERENTIE in Krasnapolsky.
Alleen toegankelijk voor hen die een toegangskaart ontvingen.

- DEN HAAG: 26 Maart: Anna Paulownastraat 113, des avonds 8 uur.
 1. Indrukken van de Conferentie te Amsterdam.
 2. Bespreking richtlijnen werk in Den Haag.
 3 April: Anna Paulownastraat 113, des avonds 8 uur.
 Algemene discussie: De jongeren en de Derde Weg.
 19 April: EERSTE HAAGSE CONFERENTIE.
 Hoofdonderwerp: de jongeren en de Derde Weg.
 23 April: De Duitse Herbewapening.
 | Eén der inleiders is Ds. Nijenhuis. Ruime gelegenheid tot discussie.

Voorlopig zullen alle bijeenkomsten, indien niet anders vermeld, op de "zolder", Anna Paulownastraat 113, plaats vinden.

Maar, daar zijn stoelen voor nodig! Voor de avond van Prof. Oldewelt moeten niet minder dan 70 stoelen geleend worden. Dat is natuurlijk niet iedere keer mogelijk, dus zouden wij gaarne op U allen een beroep willen doen, eens rond te zien of U thuis niet één of meer bruikbare stoelen heeft staan, die U zoudt kunnen missen.

Wilt U dit dan berichten aan ons? Telefoon 11. 25. 04.
 Bij voorbaat dank.

✓ X 1 An v.d. Noordaa-v.d. Meer
 Anna Paulownastraat 113 tel. 11.25.04

ok ✓
familie
secretaren
Harperkamp
zich omzien

DEENK
 22 III 1954
 DRUK W. B. R. K.

De Heer
 AAN Mevrouw
 Mevrouw Meijuffr.

AAN

D E N H A A G

Handwritten initials and marks, including 'X 2' and 'X 3'.

R 1595

U 42682 - C 56 - C1/cs2

28 Maart 1952.

Land: NEDERLAND
Onderwerp: "De Derde Weg"

Referenties:

Datum van waarneming: 15 Maart 1952

Bron:

•• Opmerkingen:

•• Wellicht ten overvloede doe ik U hiernevens een exemplaar toekomen betreffende een conferentie te AMSTERDAM van bovengenoemde beweging.

Verzonden aan:

Aan het Hoofd van de Binnenlandse Veiligheidsdienst,
Javastraat 68
'sGRAVENHAGE.

6.168.1 6.184
04257 04257
1 APR. 1952 F
ACD/135326

Schelle is mijn d

OP KAART
ACD/15
DAT: 16/3-52
PAR: 840

Résumé inleiding

"De Derde Weg - in ons en in de wereld"

door Mr H. Giltay

Met het oog op de komende discussie, vestigt spr. allereerst de aandacht op de psychologische factoren, die aan het totstandkomen van een werkelijk vruchtbare discussie in de weg staan. In plaats van mèt elkaar sprekend waarheidzoeken, is discussie meestal een poging om, elkaar tegen-sprekend, zelf gelijk te krijgen. Dogmatisme, hetzij openlijk-beledend, hetzij onder een schijnbare openheid en onbevooroordeeldheid verborgen, is een onzermeest typische eigenschappen. Echter is een zodanige geestelijke aderverkalking, gelukkig, niet per se ongeneselijk. Geestelijke verstarring kan worden opgeheven, wanneer een nieuw geestelijk élan ons doorvaart. Misschien zal de Derde Weg-idee hier toe de stoot kunnen geven.

Moe en moede als wij waren geworden en beangst voor het omslaan van de koude in de warme oorlog. Onze vitale bestaansangst dreef ons bijeen en deed onze primitiefste agressief-defensieve kudde-instincten ontwaken. Wij, de "vrije" westerse volken lieten ons, voor het grootste deel, inschakelen in het Amerikaans-Atlantische Westblok, tegen het Oostblok.

Zal de gruwel der verwoesting wederom, en gruwelijker dan ooit, over de wereld komen? Als ze komt, zal dat geen metafysische fataliteit, maar ons eigen, krank-zinnig mensenwerk zijn. Er is echter een Derde Weg: de Weg van de Rede. Maar hij is moeilijk te vinden en nog moeilijker te gaan. Omdat wij nog maar in zeer geringe mate redelijke wezens zijn. Onze gedragingen worden nog altijd overwegend bepaald niet door waarachtige redelijkheid, maar door het onderbewuste instinctieve spel onzer begeerten en angsten.

Hierop ontwikkelt spr. een beschouwing over de vraag, wat "redelijkheid" is, alsmede over het wezen en de functie van datgene, wat wij ons "geweten" plegen te noemen, maar wat in hoofdzaak nog slechts een op angst berustend dressuur- en zelfdressuur-product is. Dit wordt geïllustreerd met het voorbeeld van het omslaan van het "vredes" - in het "oorlogs"- "geweten".

Onze Derde Weg is thans, overwegend nog maar Droom-Visie en innerlijke gezindheid. Maar daarom is die Droom niet noodzakelijk "niets dan" een ijdel hersenspinsel, een onmogelijke wensfantasie! Onze Droom is in wezen ver-beelding, vóór-beelding van datgene, waarop onze diepste menselijke natuur is aangelegd: de vorming ener vrije, vreedzame, rechtvaardige al-menselijke Samen-leving.

Wij zien onze Derde Weg nog niet scherp vóór ons, in de wereld, en dat spreekt vanzelf. Want die Weg zal uit ons moeten groeien in de wereld, uit ons hart en uit ons verstand. Wij kunnen hem niet, enkel-verstandelijk, maken, construeren.

- Wij beschikken -

Wij beschikken ook niet over gewelddadige materiële springstoffen, waarmee wij de "rots van waanzin en van zonde" (Henr. Roland Holst) zouden kunnen splijten.

Onze wapenen zullen slechts geestelijke, geweldloze wapenen kunnen zijn. Onze activiteit zal alleen dan werkelijk heilzaam zijn, wanneer zij voortspruit uit en steeds rusten blijft in onze diepste menselijkheid; wanneer wij eers-voor-al de poging opgeven om heilige doeleinden te bereiken (met de aller-~~on~~heiligste, meest-~~on~~menselijke middelen), wanneer alle bijgeloof in de macht van het geweld van ons afvalt, en wij eindelijk de moed vinden om "ernst te maken met de macht, die boven alle macht is: Menselijkheid". (Albert Schweitzer).

Politieke plaatsbepaling van de Derde Weg, door Dr J. Suys.

- I. Wenselijkheid dat de verschillende opvattingen omtrent het politiek karakter van de Derde Weg tot volledige uitspraak komen, opdat door gedachtenwisseling de noodzakelijke overeenstemming worde voorbereid.
- II. Waarom de naam "Derde Weg" is gekozen. De Derde Weg is in de eerste plaats: de uitweg uit een fatale situatie, waarvoor door ons baan moet worden gebroken.
- III. Een echte vredesbeweging, zoals de Derde Weg wil zijn, moet gekenmerkt worden door:
1. Onafhankelijkheid ten opzichte van de tegenover elkaar staande machtsblokken;
 2. Verwerping van oorlogsmiddelen om het vredes-doel te bereiken;
 3. Het aan de hedendaagse werkelijkheid aangepaste vredesbegrip van de politieke vrede, die in staat is zowel de staten- als de partijen-tegenstellingen te overkoepelen;
 4. Het openlijk beleden inzicht, dat zowel de oorlog als de sociale ongelijkheid, opgevat als ongelijkheid in individuele ontwikkelings-mogelijkheden, buiten het fascisme geen zedelijk prestige meer heeft.
- IV. De Derde Weg is ongetwijfeld een politieke beweging, omdat hij zich ten doel stelt de voor de vrede gevaarlijkste machts- en ideologische tegenstellingen te boven te komen. Evenzeer staat buiten twijfel dat hij door zijn principiële grondslag (III) een breuk met de traditionele politiek betekent en daarom een nieuwe politiek is die in een ander vlak ligt.
- V. Deze nieuwe politiek zal zoveel mogelijk gebruik moeten maken van de bestaande politieke organen om hen om te vormen tot vredesorganen. Ten opzichte van de niet-fascistische politieke partijen - d.i. in Nederland van alle thans in het parlement vertegenwoordigde partijen - betekent dit onzerzijds zowel afwijzing van elke discriminatie, als ook afwijzing van een opvatting van partij-trouw die hun noodzakelijke omvorming tot vredesorganen zou belemmeren.

- VI. Het begrip -

- VI. Het begrip "Socialisme" is, ook uit vredes-oogpunt, onbruikbaar geworden als politiek criterium. Openlijk moet worden uitgesproken, dat in de Derde Weg socialisten en niet-socialisten volkomen gelijkberechtigd naast elkaar staan. De onverenigbaarheid van een echte vredesbeweging met sociale behoudzucht is in III, 4. duidelijk genoeg aangegeven.
- VII. Het is zowel praktisch als theoretisch van belang, na te gaan welke consequentie het voorgaande heeft voor onze houding bij de a.s. verkiezingen.

Zondagochtend-vergadering 16-3-'52

Het Vredesvraagstuk en de laagontwikkelde gebieden, door
Prof. Dr. W. F. Wertheim.

De zogenaamde laagontwikkelde gebieden onderscheiden zich van onze westerse wereld door een geringe productie per man. Deze gebieden zijn overwegend agrarisch; de industrie is er weinig ontwikkeld, de landbouw wordt er traditioneel beoefend, zonder moderne hulpmiddelen.

Deze maatschappijvorm brengt een zeer laag levenspeil met zich mee, dat gepaard gaat met ondervoeding en een korte gemiddelde levensduur.

Met name de Aziatische volkeren worden echter steeds sterker beroerd door een verlangen naar verbetering van hun levensomstandigheden.

Het economisch achterblijven van de laagontwikkelde gebieden is voor een deel toe te schrijven aan de politiek der westerse landen om de industrialisatie van de niet-westerse wereld tegen te houden. In de laatste tientallen jaren waren deze gebieden voor het Westen vooral belangrijk als vindplaatsen van met betrekkelijk weinig kosten te winnen strategische grondstoffen. Ziedaar een belangrijk aspect van het verband tussen het vredesvraagstuk en de laagontwikkelde gebieden.

Alle hulp aan laagontwikkelde gebieden zal vruchteloos blijven, wanneer deze hulp niet in de eerste plaats een bevordering van de industrialisatie ten doel heeft. Zolang deze "hulp" in hoofdzaak gericht zal blijven op het winnen van strategische grondstoffen ten behoeve van de westerse wereld, zal zij het omgekeerde bereiken van wat men beoogt. Werkelijke hulp kan niet samengaan met de allesoverheersende bewapeningsprogramma's. Evenmin kan zij samengaan met een splitsing van de wereld in twee onverzoenlijke blokken, of met een politiek die wezenlijke maatschappelijke veranderingen in de niet-westerse wereld wil tegenhouden.

Slechts een herstel van de Verenigde Naties in een vorm, die beantwoordt aan de oorspronkelijke bedoelingen, kan het hulpprogram tot een weldaad voor de hongerende mensheid maken.

- In de -

In de tot een min of meer zelfstandig politiek leven gekomen laag-ontwikkelde gebieden, met name in de Aziatische landen, is men zich in het algemeen bewust van de noodzaak om de vrede te handhaven als voorwaarde voor economische opbouw. Daarom zijn de Aziatische landen, onafhankelijk van de overheersende ideologie, in het algemeen geneigd een bemiddelende rol te spelen in het grote wereldconflict. De pasverworven staatkundige vrijheid maakt de Aziatische regeringen bijzonder gevoelig voor elke zweem van westerse overheersing.

Daarom is de "derde weg", die in onze samenleving sommigen een wensdroom lijkt, in de Aziatische wereld een levende realiteit.

Zondagmiddag-vergadering

HOE NU VERDER

Dialogo door Dr P.J.Meertens en Ir P.J.Wemelsfelder

1. De Derde Weg moet b e w e g i n g zijn. Geen vereniging. Wie adhaesie beoogt behoort tot De Derde Weg.
2. Werkzaamheden worden gegroepeerd in werkgroepen en wel:
 1. Plaatselijke werkgroepen voor groepsgewijs voorbereiden van werkzaamheden; studie, propaganda, openbare avonden, documentatie, cultureel werk, voorlichting;
 2. Plaatselijke hoofdgroepen voor de plaatselijke contacten tussen de werkgroepen, organisatie van lezingen, algemene discussie-avonden, plaatselijk secretariaat en financiering;
 3. Landelijke kerngroepen voor de behandeling van hoofdvraagstukken, uitwerken of toetsen van principiële publicaties, voorbereiden van conferenties, overwegen van stappen bij de regering, belangrijke propagandistische maatregelen, belangrijke contacten met buitenland;
 4. Landelijke Hoofdgroep voor de leiding van de beweging in zijn geheel.
3. Inzake het formeren van plaatselijk werk:
 - a. Te beginnen met kleine groep met mensen uit zoveel mogelijk verscheiden kringen en beginselen. Accentverschillen moeten worden doorgepraat tot een tenvolle bevredigende synthese is gevonden.
 - b. Algemene discussieavonden met adhaerenten. Van daaruit blijken mogelijkheden voor en behoeften aan werkgroepen. Veelvuldig contact!
 - c. Daarna uitnodigen van sprekers. Aanvankelijk alleen voor adhaerenten. Later ook voor publiek toegankelijke bijeenkomsten.
 - d. De Landelijke Hoofdgroep en de kerngroepen dienen bij voortdurende initiatieven te nemen en suggesties te doen waarbij de plaatselijke werkgroepen ingeschakeld kunnen of moeten worden.

4. Van levensbelang voor de Beweging: sterke teamgeest en zelftucht in de werkgroepen.
5. Het geestelijk klimaat van de Beweging en de samenwerking in de groepen worde bepaald door:
 1. Dat vrede niet slechts einddoel, doch ook uitgangspunt en middel moet zijn.
 2. Dat kritische bezonnenheid het dient te winnen van emotioneel élan en affecten.
 3. Afwijzing van geweld om beslissingen te forceren.
 4. Het toepassen van de uitpraatregel.
 5. Het altijd zoeken naar een synthese op hoger niveau.
 6. Het zoeken van zo breed mogelijke samenwerking.
 7. Volslagen tolerantie jegens alle wereldbeschouwelijheid.
 8. Realiseren van de federatieve samenwerking.
 9. Het opbrengen van "bereidheid tot de ander".
 10. Het stellen van de adequate daad.

VERTROUWELIJK

Verbinding: No.12

27 Maart 1952.

Doss.13/869-7.

Onderwerp: "De Derde Weg".

Datum ontvangst bericht:---

Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar

Waardering bericht: betrouwbaar

Tevens bericht gezonden aan: I.D. Wassenaar.

Medewerkende instanties:---

Ondernomen actie:---

Wassenaar

6.144
01.261-6.141
6.141
01.261-6.144

6.168.1	6.144
01.125.7	01.125.7

31 MRT 1952

135292.

Schutblad is ...

Van een informant is het volgende vernomen:
"In "De Derde Weg" is een conflict ontstaan tussen de groep Wassenaar en de overige groepen.
Wassenaar, aldus berichtgever, wil, dat "De Derde Weg" een meer ethische richting uitgeat en zich distancieert van samenwerking met F.v.d.A.-leden.
De overige groepen zijn deze mening niet toegedaan".

(winde)

3